Cena viazaného výtisku s poštou 1 zl.

Fr. Richard Osvald: Knižnica katechetská. Čís. V.

KNIŽNICA KATECHETSKÁ.

Sbierka

praktických spisov pôvodných i preložených.

Vydáva

Fr. Richard Osvald.

Č. V.

Príprava k prvému svätému prijímaniu.

a

k sviatosti birmovania.

Nákladom vydavateľovým.

V RUŽOMBERKU.

Tlačou knihtlačiarne Karla Salvu,

1893.

KNIŽNICA KATECHETSKÁ.

Sbierka

praktických spisov pôvodných i preložených.

Vydáva

Fr. Richard Osvald.

Č. V.

Príprava k prvému svätému prijímaniu.

a

k sviatosti birmovania.

Nákladom vydavateľovým.

V RUŽOMBERKU.

Tlačou kníhtlačiarne Karla Salvu,

1893.

Príprava

k

prvému sv. prijímaniu.

Spisal

Alois Vogl.

Poslovenčil

Ferdinand Gregorovič.

Príprava k sviatosti birmovania.

Spisal

Benedikt Nepeíny.

Poslovenčil

Pavel Bednár.

S odobrením najdôst ordinariatu.

Knižnice Katechetskej č. V.

Nákladom vydavateľovým.

V RUŽOMBERKU.

Tlačou kníhtlačiarne Karla Salvu.

1893.

Príprava

k

prvému sv. prijímaniu.

Spísal

Alois Vogl,
farár.

Poslovenčil

Ferdinand Gregorovič,
farár jalnanský.

S odobrením najdôst. ordinariatu b. bystrického.

Úvod.

Milé dietky! Svätopôstny čas sa už blíži a s ním ten čas, v ktorom z vás tí, ktorí po prvé k sv. prijímaniu pristupovať budú, majú sa k tomu dokonále prichystať. K tomuto vynaučovaniu pripustení budú žiaci šiestej triedy, ktorí už dvanásty rok veku svojho dosahujú. Koľkože vás je? Koľko chlapcov? Koľko diovčeniec? Ale či vy všetci žiadate si na Veľkú noc tohoročnú k sv. prijímaniu po prvé pristúpiť? Alebo niektorí chcú ešte za rok čakať? Teším sa, že všetci po tomto nebeskom chlebe tak veľmi túžite; lebo ani na nebi, ani na zemi nič nenie vznešenejšieho alebo svätejšieho nad túto najsvätejšiu sviatosť. Anjelia na nebi závidia nám to preveliké šťastie, že totižto Ježiša Krista v tejto sviatosti prijímať môžeme, ktorému oni len klaňajú sa a jeho len duchovným spôsobom prijímajú. Čo z toho nasleduje?... Áno, že i my máme byť anjelmi, tak čistí, tak svätí, tak plní lásky, jako oni, keď ku stolu Pána pristupujeme. Preto vás predovšetkým napomínam

1. Aby ste sa mi z katechismusa o sv. prijímaní všetko tak, ako »Otčenáš« alebo »Verím« dokonále naučily.

2. Aby ste pod vynaučovaním o sv. prijímaní tak pozorovaly, že by ste každému slovu porozumely. A preto na každé vynaučovanie riadne sa mi dostanovíte, a bedlive a spokojne načúvať ma budete. Na tie hodiny, v ktorých vás k najkrásnejšiemu dňu vášho života pripravovať budem, nikdy v živote vašom nemáte zabudnúť.

3. Usilujte sa, aby ste od dneška bývaly nábožnejšie a bohabojnejšie, než inokedy. Žiadnu mšu sv. si nepremeškajte. Pod pozdvihovaním túžobne hľaďte na presv. hostiu. Navštivujte, kedy len môžete. sviatosť oltárňu. Nábožnejšie sa klaňajte pred bohostánkom, v ktorom Ježiš Kristus prebýva a hovorte: »Pochválená a na veky pozdravená buď prev. sviatosť olt.« To isté opakujte, keď idete okolo kostola, a vidíte, jako večné svetlo v ňom horí. Pomyslite si: »Tu je Boh! Tu je náš milý Ježiš Kristus, v bohostánku tom prebýva on deň a noc bez prestania«.

K budúcej hodine naučíte sa mi dokonále prvú otázku o prevelebnej sviatosti oltárnej.

Poneváč ešte máme čas, naučme sa dnes nasledujúcu pieseň o sviatosti oltárnej.

1. O nebe prekrásne, koľko máš hviezdičiek? Bez počtu, v tom počtu. zdrav buď sviatosť oltárňa.
2. Veľsvete stvorený! koľko čítaš práškov? Bez počtu . . .
3. Vy lúky nám milé! koľko máte bylín? Bez počtu . . .
4. Vy hory zelené! koľko máte halúz? Bez počtu . . .
5. Veľmore široké! koľko čítaš kvapiek? Bez počtu . . .
6. O slnce prejasné! moc máš paprškov? Bez počtu . . .
7. O večnosť predlhá! koľko čítaš hodín? Bez počtu . . .

Keď pôjdete cez horu, túto pieseň si zaspievajte, taký spev ľúbi sa Bohu i jeho anjelom.

Prvá hodina.

Nuž m. d., či ste sa dobre naučily, čo som vám naložil? Chcem sa presvedčiť. (Najprv lepší žiaci vypytujú sa, potom slabší; už jednu, už obe, alebo všetky tri otázky. Každé dieťa nech odpovie niečo. Jestli je ich mnoho, buď všetky spolu, buď po stoliciach, nech vo sbore odpovedajú zretedeľne bez kriku.)

Čo je sviatosť oltárňa? Odpoveď z katechismusa.

Táto odpoveď dve vety v sebe obsahuje. Jako znie prvá veta?

R. Je opravdivé telo a krev Ježiša Krista.

Kto je Ježiš Kristus? Čo znamená meno Ježiš? Čo znamená Kristus? Koľko prirodzeností je v Kristu Ježišovi? Kedy žil Ježiš Kristus? Kedy a kde sa on narodil? Kto sú jeho rodičia? Prečo stal sa Syn Boží človekom? Kde bol Ježiš ukrižovaný? Jako to vieme, že Ježiš Kristus skutočne zmrtvých vstal? Kde je on teraz? R. Na nebi. Áno, na nebi, sedí na pravici Boha Otca všemohúceho.

Ruky složte, na kríž hľaďte a spolu sa modlime: »Verím v Jezu Krista, Syna jeho, jednorodzeného, Pána nášeho, ... vstúpil na nebesá.« Teda Ježiš je v nebi a to s telom i s dušou, s telom, s krvou, s božstvom i s človečenstvom.

Milé dietky! A kdeže je on ešte? Prvá naša odpoveď hovorí nám, že je prítomný vo sviatosti oltárnej, a to s opravdivým svojím telom a s opravdivou svojou krvou; teda celý Ježiš Kristus, ten istý, ktorý je v nebi.

Ježiš je teda nielen na nebi, lež i medzi nami, na zemi. Jaké to šťastie pre nás!

Iná otázka.

Jak často vystúpil Pán Ježiš na nebesá? Len raz. — Jak často sostupuje na zem medzi nás? Mnoho ráz. Kdekoľvek na širom svete len prepodstatnená hostia nachádza sa, tam je i Ježiš Kristus prítomný a síce s telom a s dušou, s telom a krvou, s božstvom a človečenstvom.

Kde sa narodil Ježiš? V Betleheme v maštali bol len raz; a jakýžé bol tam? R. Čo chudobné, malé, slabé dieťatko. Kde strávil Ježiš roky svojho detinstva? R. V Nazarete v dome svojich rodičov. Tam bol on čo dieťa, čo chlapčok, čo mládenec, čo mladý muž. Lež len raz. A čo tam robil? R. Rodičov svojich poslúchal. To isté činí i teraz v bohostánku. On bedlí, modlí sa, je skrytý, neznámy, mlčanlivý a poslušný.

Jako znie druhá veta odpovede našej? R. Ktorý je pod spôsobom chleba a vína skutočne a podstatne prítomný, aby bol pokrmom duše našej. V akom

spôsobe bol Ježiš za 33 roky na zemi? R. V ľudskom spôsobe. Veď on bol pravý Boh a spolu i pravý človek, celý Boh a celý človek. V akom spôsobe bol on v jasliach? R. V spôsobe dieťaťa. A na kríži? V podobe muža, a to muža bolestí. Pod akým spôsobom je vo sviatosti oltárnej? R. Pod spôsobom chleba a vína; pod spôsobom, t. j. na pohľad, ako jedlo a nápoj, niekdy trpiaci, plačúci. krvácajúci a teraz trpieť nemohúci, zdanlive bezživotný a predsa živý, nebeskoosláveny. A prečože je Ježiš v olt. sviatosti pod tak poníženým spôsobom prítomný? On Syn Boží? Hovoríme: »Aby bol pokrmom duše našej«; teda preto, aby sme Ježiša čo pokrm, čo chlieb nebeský požívať, t. j. jesť mohli.

Toto si zapamätajte m. d. Uprostred raja stál strom smrti, uprostred kostola stojí teraz bohostánok, strom to života a nesmrteľnosti. Tam požívanie bolo *za*-kázané, tu je požívanie *pri*-kázané. (4. prikázanie cirk.)

V odpovedi našej hovoríme ďalej, že Ježiš je vo sviatosti olt. prítomný, t. j. tu je: opravdive, skutočne a podstatne.

Aby ste tieto slová porozumely, dajte dobrý pozor.

V 16. storočí všelijakí bludári povstali, ktorí o sviatosti olt. bludné učenie roztrusovali. Z týchto bludov bolo troje najzvláštnejších.

Prvé bludné učenie: Kristus je vo sviatosti olt. len ako v obraze prítomný. »Toto je telo moje« = »Toto je obraz tela môjho«, jako i o drevenom, maľovanom alebo nakreslenom obraze Krista Pána, hovoríme: »Toto je Kristus«. Proti tomuto bludnému učeniu snem cirkevný trientský vyriekol: »Ježiš Kristus je vo sviatosti olt. opravdive prítomný«. »Sv. hostia je nielen znak upamätujúci na Krista, jako na pr. podobizeň upamätuje na toho, koho nám predstavuje.«

Druhé bludné učenie: Kristus je vo sviatosti olt. len zdanlive prítomný, jako na pr. tôňa človeka vyobrazuje síce podobu jeho, ale nie jeho skutočnú osobu. Proti tomuto bludnému učeniu cirkev sv. nás učí: »Kristus je vo svätej hostii skutočne prítomný.«

Tretie bludné učenie: Kristus je vo sviatosti olt. prítomný so svojou milosťou, ktorá z neho vylieva sa. Kde je jeho sviatosť, tam on účinkuje na pr. osvietenie, silu, pomoc, odpustenie, potešenie, tým asi spôsobom, ako Boh a jeho svätí milosti udeľujú, skrze tak zvané milostné obrazy, divotvorné kríže a agnušky. Proti tomuto bludu sv. cirkev hovorí: že Ježiš je podstatne v olt. sviatosti prítomný.

M. d.! Túto prvú otázku nie ste ešte v stave dokonále pochopiť, ale čím ďalej, bude vám ona jasnejšou. Lež ja sa teraz zpytam, či oltárňa sviatosť je skutočne sviatosťou?

Čo požaduje sa ku každej sviatosti? R. Ku každej sviatosti požaduje sa troje: 1, 2, 3. Ale či sviatosť olt. má toto troje? Má. 1. Viditeľný znak. Veď tu vidíme chlieb a víno. 2. Neviditeľná milosť; áno. tu je ešte viac, než sa požaduje, nielen milosť Kristova, lež sám Kristus je tu, ktorý je žriedlo všetkých milostí, preto i sviatosť táto menuje sa najsvätejšou sviatosťou. 3. Ustanovenie od Krista Pána, o ktorom vám neskôr hovoriť budem.

Dajte pozor, m. d. Veľký rozdiel je medzi sviatosťou olt. a ostatnými sviatosťami. Sviatosť olt. je sviatosť sama v sebe, ostatné stávajú sa sviatosťami svojimi slovmi. Šesť ostatných sviatostí sú sväté úkony, ktoré na človeku vykonané bývajú, ktorý ich prijíma: krst, birmovanie, posvätenie atď. Ale najsv. sviatosť olt. je svätá vec, áno svätá osoba, ktorá je vždy sviatosťou a ostane ňou, kýmkoľvek jej jesto.

Teraz vám poviem: k čomu, v akom úmysle, k akému cieľu Ježiš Kristus túto sviatosť ustanovil?

1. Aby i dľa svojho človečenstva s nami navždy býval. Čo Boh je Ježiš vždy a všade prítomný. Ale že dľa vôle svojho Otca svet tento mal opustiť, jeho všemohúcnosť, múdrosť a láska vymyslela, jako by mohol po všetky časy prebývať medzi ľuďmi. A to vymyslenie, ktorého prevedenie veľmi mnoho stálo, je sviatosť oltárňa. Kdeže je Syn Boží? Čo Boh, čo druhá božská

osoba je všade a po všetky veky. Čo Boh a človek je len na nebi od tej doby, čo vstúpil na nebesá, a na všetkých tých miestach a v bohostánkoch, kde sa najsv. sviatosť olt. nachádza.

Z čoho poznávaš, že kde je v kostole Ježiš prítomný? R. Z večného svetla, ktoré sa i božou lampou menuje.

2. Druhý hlavný cieľ, pre ktorý Ježiš túto sviatosť ustanovil, je, aby svoju obeť ustavične obnovoval. Preto prvé vynaučovanie naše je o ustavičnej prítomnosti Ježiša Krista vo sviatosti olt. a druhé o mši svätej, t. j. o ustavičnej obeti nového zákona.

3. Z prvého vynaučovania vidíme: čo je v olt. sviatosti? z druhého: jako sa Kristus v tej sviatosti dostanoví? z tretieho, čo stáva sa s touto sviatosťou chleba nebeského? že býva čo pokrm a nápoj pre nesmrteľnú našu dušu jedená, požívaná, prijímaná. Toto požívanie tohto nebeského pokrmu menujeme: sväté prijímanie, alebo »Communio« t. j. sjednotenie sa. Kto prijíma, ten sjednocuje, spája telo Kristovo s telom svojím, dušu Kristovu s dušou svojou.

Na dokončenie dnešného učenia, naučím vás krásnu modlitbu sv. Ignáca, ktorú sa dobre naučte a čím častejšie sa ju modlievajte, a to s úplnou pobožnosťou. Je krásna i ľahká a môžete si ňou získať 300 dní odpustkov.

Dušo Kristova, posväť ma! Telo Kristovo, spas ma! Krev Kristova, napoj ma! Voda z boku Kristovho, obmy ma! Umučenie Kristovo, posilni ma! O dobrý Ježišu, vyslyš ma! Do tvojich svätých rán skry ma! A nedaj mi odlúčiť sa od teba! Pred zlým nepriateľom chráň ma! V hodinu smrti mojej povolaj ma! A poruč mi prijsť k tebe! Abych so všetkými svätými chválil Teba! Na veky vekov. Amen.

Druhá hodina.

Preopakovanie predošlého učenia.

Dnešné vynaučovanie vysvetlí nám dve veci.

1. Na jakom základe veríme my katolíci opravdivú prítomnosť Ježiša Krista, Syna Božieho, v olt. sviatosti? a

2. Jako si máme túto jeho prítomnosť predstaviť?

Prvá otázka je, zkadiaľ my to vieme, kto nás o tom poučil, že pravé telo a pravá krev Ježiša Krista je v olt. sviatosti skutočne prítomná? R. My to vieme: 1. zo slov zasľúbenia, 2. zo slov ustanovenia (teda z úst samého Ježiša Krista) 3. z učenia apoštolov (ktorí pri zasľúbení a ustanovení prítomní boli) a kat. cirkve, (ktorá je stĺpom a pevnosťou pravdy).

Ktorí boli prví kommunikanti (prijímajúci)? R. Dvanásť apoštolov, ktorým Ježiš Kristus pri poslednej večeri sám po prvé sv. prijímanie vysluhoval.

Jako vás ja m. d. už od roka pred prvým prijímaním častejšie o tomto svätom tajomstve poučujem, tak i Ježiš Kristus, božský učiteľ sám svojich apoštolov i učeníkov úplný rok o tejto sviatosti vyučoval. Celý rok im tento vznešený dar sľuboval, skôr než im ho dal.

Kedy, pri jakej príležitosti Kristus sľuboval túto olt. sviatosť? R. Pri podivnom rozmnožení piatich chlebov, keď viac než 5000 ľudí nasýtil.

Otvorte si bibliku: »O rozmnožení chleba.« (Toto prečíta a vysvetlí.)

Milý Spasiteľ v šiestej kap. sv. Jána o trojakom chlebe hovorí:

1. O telesnom požívaní hmotného chleba. »Hľadáte ma, lebo ste jedli z chleba a nasýtili ste sa.« Potom hovorí

2. o duševnom požívaní nadprirodzeného pokrmu, t. j. o spasonosnej viere v neho, čo Syna Božieho: »Nestarajte sa o pominuteľný pokrm, lež o ten, ktorý ostáva pre život večný. Ja som chlieb života; kto ku mne príde, nebude lačnieť, a kto verí vo mňa, nebude žižniť.« (Učiac podáva im tento pokrm, a kto v neho verí, prijíma ho do svojej duše.)

3. Hovorí Ježiš o skutočnom jedení a pití jeho skutočného tela a krve. Zrejme hovorí: »Ja som chlieb živý, ktorý som s neba sostúpil. Kto z toho chleba jie, žiť bude

na veky. Chlieb, ktorý ja vám dám, je telo moje za spasenie sveta.«

Milé dietky! Čo má činiť učiteľ, jestli ho poslucháči zle rozumeli? Má im vec dobre vysvetliť. Áno, má povedať: Ja som tak nemyslel, ako vy myslíte, lež toto je moja mienka. Ježiš Kristus vždy tak činil, keď vyučoval. Keď by ho tu boli zle rozumeli, bol by musel povedať: Vy židia, vy ste mňa zle rozumeli. Ja nerozumiem tak, že vám skutočné telo a krev moju dám za pokrm, lež ten chlieb a víno, ktoré vám ja dám, majú vám byť len pamiatkou môjho umučenia a smrti.

Ale Ježiš to neučinil, ba naopak, ešte zrejmejšie sa vyjadril, že dá pravé a skutočné telo a krev svoju. A tvrdil, že požívanie tohto tajomstva je veľmi dôležité. Lebo kto by sa od tohto požívania odťahoval, s tým nič nechce mať. Na to mnohí z učeníkov od neho odstúpili, a hovorili: »Pritvrdá je to reč, — aby sme telo jeho jedli a krev pili. — Kto by to načúval?« A on ich nechal odísť. Ba i apoštolov svojich sa zpýtal: »Či i vy chcete odísť?« A bol by ich prepustil, keď by neboli verili jeho zrejmej reči. Na to sv. Peter v mene apoštolov veľmi krásne odpovedal: »Pane, ku komu že pôjdeme; veď Ty jedinký máš slová života!«

Milé dietky! pomyslite si, že nie ja, lež sám Ježiš Kristus bol by vaším katechetom, aby vás vyučoval. On by vám povedal: »Na Veľkú noc dám vám chlieb života, a ten chlieb som ja sám, je to telo moje a krev moja.« Či by ste tomu verily? R. *Ano veríme.* A prečo to veríte? R. *Lebo to sám Ježiš hovoril.* Keď ale to nepochopujete, jako vám Ježiš môže dať telo a krev? či predsa len veríte tomu? R. *Áno, my veríme, čo Ježiš hovoril*: »Telo moje je pravý pokrm, a krev moja je pravý nápoj.«

Ježiš je Boh a preto je on všemohúci. Ako 5000 ľudí nakŕmil piatimi chlebami, tak môže predpodstatniť chlieb a víno na svoje presväté telo a krev. »U Boha nič nenie nemožného,« hovoril Gabriel archanjel k Marii Panne. Kedy to hovoril? Keď jej vtelenie Syna Božieho zvestoval. Vtedy Syn Boží vzal

»podobu človeka», v olt. ale sviatosti berie na seba »podobu chleba.«

Kde sa narodil Ježiš? R. V Betleheme. Čo znamená to slovo: Betlehem? Znamená: »Dom chleba.« Tam bolo mnoho pšeničného poľa; z múky pšeničnej pečú tam biely chlieb pre celé okolie, zvlášte pre hlavné mesto Jeruzalem, ktoré len na dve hodiny je od Betlehema. Ježiš je chlieb života, a preto sa chcel v Betleheme narodiť.

Budúcu hodinu ukiažem vám tri obrazy: 1. Mesto Betlehem, t. j. rodisko premilého Spasiteľa Ježiša Krista, 2. rozmnoženie chleba na púšti, 3. poslednú večeru. A teraz pomodlime sa Otčenáš, v ktorom sa o ten trojaký chlieb modlievame. Čo je to za chlieb? R. Po prvé chlieb pre telo, »Chlieb náš vezdejší daj nám dnes.« Po druhé nebeský chlieb slova, ktoré z úst božích pochádza; po tretie nadprirodzený chlieb anjelský: t. j. Ježiš v najsv. sviatosti oltárnej.

Tretia hodina.

Či viete, čo som vám sľúbil ukiazať? To vám i splním.

Tu hľa prvý obraz: Rodisko Ježišovo. Cesta v popredí, ktorou jeden pastier svoje ovečky vedie, — jedno malé jahňa nesie na pleciach, — to je cesta do Jeruzalema, ktorou za dve hodiny dôjde sa do Betlehema. Hore na prostriedku obraza vidno starodávne budoviská, jako nejaký zámok, t. j. veľký kláštor, sem v prostriedku stojí kostol, už od Konštantína Veľkého vystavený. V tom kostole pod hlavným oltárom je v skale vykresaná jaskyňa, ktorú my maštalou betlehemskou menujeme, v ktorej sa Kristus Pán narodil.

Čo znamená po slovensky Betlehem? . . Prečo? . . Betlehem sa i »mestom Dávida« menuje. Prečo? . . Kto bol Dávid? . . Jako sa menoval jeho otec? . . Tu na ľavo, asi na štvrť hodiny od kláštora v doline vidíte jakési budovy. To je »dedina pastierov.« Tu už Dávid, syn Isaiášov ovce pásaval, keď bol

domov povolaný, aby od Samuela pomazaný bol za kráľa. V tejto doline zjavil sa anjel pastierom a oznámil im narodenie Ježiša. Tu anjelia prvé Gloria zaspievali. Betlehemčania i dnes sú hrdí na to, a vysoko si to vážia, že Ježiš v Betleheme, na tomto mieste sa narodil, a tak stal sa im krajanom.

Tak teda videly ste Betlehem. Či je to od nás ďaleko? V akej je to krajine? V akej čiastke sveta?. Jaké je tam podnebie?. Keď u nás slnce o 7. hodine vychádza, ono už v Betleheme o štvrtej svietilo.

Čo nám predstavuje tento druhý obraz?.. (Nasýtenie 5000 ľudí.) Čo tu vidíte? Kto je ten muž v červenej šate a v belasom plášti, ktorý do neba hľadí?.. Čo činí? R. Modlí sa k Otcu nebeskému a žehná päť chlebov a dve ryby, ktoré jeden chlapec v košíku podáva. Čo sa to za mužovia, ktorí za Ježišom stoja a sedia?.. Jako sa menujú niektorí z nich?.. Na druhej strane je veľa, veľa ľudí, veľkých i malých, mladých a starých: 5000 mužov, mimo žien a dietok, a všetci, všetci budú nasýtení. Od kedy sú už na púšti? Čo tu robili? Či Ježiš i na druhý deň tu ostal?.. Kam šiel? Či ho i ľudia do Kafarnauma nasledovali? Na druhý deň o čom vyučoval Ježiš v synagoge?.. Čo on tam prisľúbil a vysvetlil?.. Prečo mnohí učeníci opustili Ježiša?.. Čo povedal na to Ježiš?.. Jako sa zachoval sv. Peter v mene všetkých apoštolov?

Teraz už hovorme o skutočnom ustanovení najsv. Sviatosti olt.

Kedy ustanovil Ježiš Kristus sviatosť olt.?.. V ktorom roku? R. Rok neskôr, ako ju prisľúbil. O jakom čase? R. O veľkonočnom čase. V aký deň? R. Na zelený štvrtok. O jakej hodine? Večer o siedmej hodine. Pri jakej príležitosti? R. Pri poslednej večeri, keď dľa predpisu židovského zákona požíval veľkonočného bäránka. Kde požíval Ježiš tohoto posledného veľkonočného bäránka? Na vrchu Sion, kde niekdy stál kráľovský hrad Dávida, v krásnej, pokrovcami a svetlami ozdobenej sieni, ktorá Nikodemovi patrila.

Aby ste si celý ten úkon ustanovenia tejto najsv. sviatosti olt. dokonále predstaviť mohly, prečitajme si z bibliky o poslednej večeri (Dr. J. Schustera Malý Dejepis Biblický, Nový zákon 33). Toto si i doma budúcu nedeľu popoludní pomaly a pozorne prečitajte, jako i všetko to, čo sa tam o prehorkom umučení a smrti Ježiša Krista opisuje. Niet na svete krajšieho čitania, jako o živote a smrti Pána nášeho Ježiša Krista. Tu i tu sa vás niečo opýtam, aby som vedel, či ste si zapamätaly,

A teraz podivajte sa na tento treti obraz, ktorý som vám doniesol, je to poslednia večera Pána. Na čele dlhého stola, ktorý bol prvým oltárom, na ktorom sv. mša obetovaná bola, sedí vážne a dôstojne Ježiš, Veľkňaz Nového zákona. S prava a s ľava sedí dvanásť apoštolov. Ježiš práve teraz vyriekol to hrozné slovo: »Amen, Amen hovorím vám, že jeden z vás ma zradí.« I zarmútili sa veľmi všetci prítomní. Či viete pomenovať jednotlivých apoštolov? Peter, Ján, dvaja Jakubovia, Tomáš, Bartholomej, Judáš zradca atď.

Budúcu hodinu budeme ešte viac hovoriť o ustanovení sviatosti oltárnej.

Štvrtá hodina.

Predošle hovorili sme m. d. o ustanovení sviatosti oltárnej, a dnes zas sa k tomu vrátime. Jako pri prisľúbení, tak i pri ustanovení tejto sviatosti musíme sa spýtať: Či Ježiš Kristus prepodstatnujúce slová: »Toto je telo moje«. »Toto je krev moja« vyriekol v obraznom smysle a či v slovnom?

Odpoveď: Ježiš Kristus v slovnom smysle a nie v obraznom hovoril. Je pravda, m. d, že Ježiš často i v obrazoch a podobenstvách učil, ale tu nie. Tak na pr. Ježiš hovoril: »Semeno, ktoré človek rozsieval, je slovo božie.« S tým rozumel, že to semeno znamená slovo božie, je obrazom slova božieho.

Z čoho vysvitá, že tu Spasiteľ nehovoril obrazne? To vysvitá:

1. Z času, v ktorom Ježiš hovoril. Bol to podvečer jeho prehorkej smrti. Kto tak zrejme predvída smrť svoju jako Ježiš, ten už v podobenstvách nehovorí.

2. Sami apoštoli hovorili trochu neskôr k Ježišovi: »Teraz hovoríš zrejme a bez podobenstva« (Ján 16, 29.).

3. Ježiš čo vševedúci vedel, že apoštoli dľa litery pochopujú jeho slová. Keď by sa boli mýlili, Ježiš bol by im to vysvetlil, tým viac, že predvidel, že apoštoli týmto nedorozumením vo veľký blud uviedli by všetky katolícke národy až do konca sveta. A to sa myslieť nedá. Slová: »Toto je telo moje«, »toto je krev moja« len obrazne vykladať znamená Ježiša, Syna Božieho za klamára držať, ktorý pred svojou smrťou, pri poslednom lúčení sa svojich priateľov oklamal. To hovoriť o Pánu Ježišovi, bolo by zapierať jeho Božstvo.

M. d. my Ježiša nedržíme za lhára, ktorý na miesto »znamená« alebo »bude», alebo »je obrazom« hovoril: Toto „je" telo moje. My veríme nášmu Bohu a Pánu, že vyriekol holú a zrejmú pravdu, keď hovoril: Toto je telo moje. Toto je krev moja.

Tu máme najväčší zázrak všemohúcnosti božej. Čože hovoril Boh, keď svetlo stvoril? R. »Buď svetlo a bolo.« Tak tvoriace všemohúce slovo je i to, čo Ježiš pri poslednej večeri vyriekol, keď hovoril: »Toto je telo moje.« Toto slovo účinkovalo v tom okamihu, jako ho Ježiš vyriekol. Je to sviatostné slovo. To, čo predtým chlebom bolo, v tom okamihu, a skrze toto slovo stalo sa telom Krista, a víno krvou Krista. To jest, jako hovorí katechismus: premenil sa chlieb na opravdivé telo, a víno premenilo sa v opravdivú krev Krista Pána.

Či je v stave Ježiš Kristus takéto prepodstatnenie, takéto premenenie učiniť? R. Áno. Prečo? R. Lebo je On Boh, teda všemohúci. »U Boha nič nenie nemožného.« Či Ježiš vo svojom živote žiadne zázračné premenenie neučinil? R. Učinil, prvý jeho verejný zázrak bol, keď v Káne Galilei vodu na

víno premenil. Všemohúci Boh i v nás každodenne činí podobné zázraky, bez toho, žeby sme to pozorovali. Čokoľvek jeme a pijeme, premieňa on deňne, ba každú hodinu na telo a krev našu. Čo ale Boh pomaly vykonať môže, to keď chce, môže vykonať i v jednom okamihu.

Poneváč už môžeme byť presvedčení, že Ježiš pri poslednej večeri chlieb a víno na svoje telo a krev prepodstatnil, aby ľuďom, ktorí v neho veriť budú, dal seba za pokrm, povstávajú nám tieto otázky:

Či Ježiš tento zázrak len jediný raz učinil, a či ho ešte i teraz ustavične činí? Jakým spôsobom koná obnovovanie tohto zázraku pre nás? Na to nám katechismus odpovedá:

1. Kristus Pán dal túto moc i apoštolom, aby totižto zázrak tento v jeho mene, áno v jeho osobe obnovovali, t. j. On im dal svoju kňazskú moc, posvätil ich za kňazov nového zákona.

2. Toto posvätenie vyslovené je v týchto slovách: »To čiňte na moju pamiatku.«

Keď by som niekomu niečo činiť naložil, ten musí mať k tomu moc i silu, ináč také naloženie by nemalo smyslu. Teda i Kristus, keď prikázal a naložil, dal a dával apoštolom i moc t. j. že to môžu vykonať, čo im prikázal. On im hovoril: Tak čiňte, jako som ja teraz činil, a bude to isté, spôsobite premenenie chleba i vína na moje telo a krev, a toto konanie bude po všetky časy pamiatkou na mňa, ktorý zajtra na kríži obetujem moje telo i krev za pokolenie ľudské.

Slová prepodstatnenia vína na svätú krev takto znejú: »Lebo toto je kalich mojej krve, nového a večného zákona, ktorá za vás a za mnohých vyliata bude na odpustenie hriechov.«

»Toto kedykoľvek činiť budete, čiňte na moju pamiatku.« Poneváč apoštoli nemohli žiť až do konca sveta, na rozkaz Ježiša Krista, moc kňazskú preniesli na tých mužov, ktorých za biskupov a kňazov vysvätili. Biskupi však zas nových biskupov a kňazov svätili a svätia až podnes, a tak moc chlieb a víno

*

premieňať na opravdivé telo a krev Ježiša Krista v katolíckej cirkvi nikdy neprestane. Toto dokázať patrí k vyučovaniu o sviatosti posvätenia kňazstva.

M. d. či i teraz po 1800 rokoch sú takí mužovia, ktorí zázrak tento prepodstatnenia vykonať môžu a skutočne vykonávajú? R. Áno, biskupi a kňazi katolíckej cirkve.

Budúcu hodinu tento zázrak prepodstatnenia budeme ešte dokonálejšie rozvažovať, uvidíme, že je v tom ešte viac zázrakov. Teraz sa každý deň po pozdvihovaní sv. hostie a kalicha modlievajte tri Otčenáše a pridajte: »Buď pochválená a na veky pozdravená najsv. Sviatosť oltárňa. Amen.«

Piata hodina.

Preopakujme si predošlé otázky. Ktože vysvätil prvých biskupov a kňazov?.. Jakože Ježiš po prvý raz mšu sv. slúžil?.. Či biskupi môžu i iných vysviacať za kňazov?..

K porozumeniu zázraku prepodstatnenia, treba nám vedieť: Čo je podstata? Čo sú spôsoby? Čo rozumieme pod podstatou? Podstata je to, čo tá vec je, o ktorej je reč, ku pr. podstata tejto lavice je drevo. Tohto obloka? Sklo. Tejto žemle? Chlieb. Tohto chlapca? Človek. Z čohože pozostáva človek? Z tela a duše. Telo a duša sú jeho podstatné čiastky.

Čo rozumieme pod spôsobami? Pod spôsobami rozumieme všelijaké pripadné vlastnosti predmetu, veci alebo osoby. Ku pr. lavica je drevo, ale ona je tak dlhá, vysoká, hrubá, farbená alebo nie, nová alebo stará, trváca alebo nie, ľahká alebo ťažká. Že lavica je drevo, to je podstata lavice, všetky ostatné vlastnosti sú náhodné a menlivé. Oblok môže byť veľký alebo malý, hrubý alebo tenký, vysoký alebo široký, celý alebo rozbitý; jeho podstata je vždy sklo, ale spôsob môže byť všelijaký. Človek dľa spôsobu môže byť veľký alebo malý, mladý alebo starý, zdravý alebo nemocný atď. Podstata jeho až do

smrti (lebo tu prestáva byť človekom, jednotou duše a tela) je tá istá, ale pripadné jeho vlastnosti sú všelijaké.

Čože teda rozumieme pod podstatou chleba a vína? R. Bytie chleba a vína, to, že chlieb je chlebom a víno je vínom. Podstatu chleba poznávame síce i na pripadných spôsoboch chleba, lež samé spôsoby ešte nie sú chlebom. Ku pr. na drevenej soche sv. Alžbety vidíme, jako táto rozdáva chudobným pecničky chleba. Ich spôsoby sú spôsoby chleba. Ale čo je ich podstata? R. »Drevo,« jako všetko na tej soche. Práve čo je hlavná vec na chlebe, to chybí, že nenie »chlieb«. Tu vám ukazujem jednu oblátku. Jaké sú jej spôsoby, t. j. pripadné jej vlastnosti? Jaká je jej podoba? okrúhla, sedem *cm* v priemere a veľmi tenká. A jej barva? biela. Á jej chuť? sladká. Jej veľkosť?.. jej tiaža?..

Jej podstata je nekvasený chlieb. Z čohože pečú oblátky? Z pšeničnej múky a vody. Krom týchto dvoch čiastok nič k tomu nesmejú pridať. Múku a vodu rozhabarkujú na riedke cesto a potom v železiach na ohni upečú.

Prečo upotrebuje cirkev katolícka nekvasené cesto k oblátkam, ktoré majú byť prepodstatnené? Odpoveď. Ponevač i Ježiš pri ustanovení tejto sviatosti v zelený štvrtok nekvasený chlieb upotrebil. Židia ešte i dnes cez veľkonočné sviatky tak zvaný macces požívajú t. j. nekvasený chlieb, na pamiatku vytiahnutia svojho z Egypta, keď nestihli nechať cesto vykysnúť.

Čo je spôsob vína a jeho podstata?

Víno je ovocie. Z dozralého hrozna vyprešujú šťavu (zaft), ktorú do sudov slievajú, v sudoch kysne a čistí sa a táto čistá, posilňujúca šťava hroznová je víno. Keď sa pokazí víno, stane sa octom, tedy už nie je víno, lež vínny ocot. Kým víno nevykyslo, je mušt a nie víno. Podoba vína závisí od tej nádoby, v ktorej sa drží. Jeho barva je žlto-biela alebo červená. Chuť sladkavá alebo kyslá, vôňa lahodná, alebo ostrejšia dľa toho, jakého je druhu víno, kde sa srodilo, jak je staré. Čo sa stane s tou veľkou oblátkou pri sv. mši?

Túto oblátku kňaz pri obetovaní obetuje najprv Bohu Otcu nebeskému čo obetu od ľudí, a potom ju na oltár na bielu šatku položí. Pred pozdvihovaním, jaknáhle kňaz tie sväté slová vyriekol, v tom okamihu dokoná sa prepodivne prepodstatnenie. To, čo bolo chlebom, podstatou chleba, nie je už chlieb, lež opravdivé, živé telo Pána nášho Ježiša Krista. Čo sa stalo s podstatou chleba? Kde sa ona podela? R. Podstata chleba zmizla zo spôsobu chleba, pod týmto je teraz pravé telo Ježiša. To isté stane sa i s prepodstatneným vínom, ktoré je v kalichu. Po vyslovení slov: »Toto je kalich krve mojej,« to, čo je v kalichu, nie je už víno, lež opravdivá, skutočná všetká krev Pána nášho Ježiša Krista. O milé dietky! Jak veľký je to zázrak to prepodstatnenie pri mši svätej! Keď Židia na púšti po prvý raz chlieb s neba padať videli, s podivením volali: »manhu«, čo je to? Ale tento nebeský pokrm tela a krve Ježiša Krista už 1800 rokov na oltáre katolickej cirkve padá, jaknáhle kňaz tie presväté slová vysloví. Preto pod pozdvihovaním máme všetci na kolená padať, na presvätú hostiu a kalich pozerať a myslieť si: Tu je Boh: Ježiš je tu s telom i s dušou, s božstvom a človenstvom, ktorý s neba tu na oltár sostúpil, a pod spôsobou chleba a vína sa skryl.

Ale jako že je Kristus Ježiš v tej hostii a v tom kalichu prítomný?

1. Ježiš je pod každým spôsobom, tak pod spôsobom chleba, jako i vína prítomný; je teda, jakoby dvojnásobne prítomný, ačkoľvek on je len jeden.

2. Ježiš Kristus tu nenie mrtvý, jako mrtvola, bez duše, alebo jako mrtvá, z tela ztečená krev: lež jeho živé telo s mäsom a s krvou, s božstvom i človečenstvom.

3. Ježiš Kristus je pod každým spôsobom a pod každým bodíkom (práškom) spôsobu celý prítomný a v každej čiastke sv. hostie a v každej kvapke sv. krve.

4. Ježiš Kristus vo sviatosti olt. je tak prítomný, jako je v nebesiach telom nemohúcim trpeť, osláveným. Preto ho ani neboli, keď kňaz láme Božie Telo, ku pr. keď pri mši svätej láme sv. hostiu na tri čiastky, a najmenšiu do kalicha pustí. Kňaz neláme telo Ježiša Krista, lež len spôsoby.

5. Kristus Pán ostane s telom a krvou dotiaľ prítomným vo sviatosti olt., dokiaľ spôsoby chleba a vína trvajú. Jaknáhle, ku pr. spôsoby chleba časom, vlhkosťou kostola, alebo strovením po sv. prijímaní rozrušia sa, v tom okamihu prestáva byť i Ježiš tam prítomný.

Budúcu hodinu vysvetlím vám veliký zázrak prepodstatnenia ešte viac príkladmi a udalosťami, aby vaša viera v túto podivnú sviatosť stala sa tým pevnejšou a živšou.

Šiesta hodina.

Najprv sa vás vypýtam z predošlého vynaučovania, aby som sa presvedčil, či ste sa dobre učily.

Sviatosť oltárňa prečasto menuje sa »prepodivnou«. Prečo sviatosť oltárňa menuje sa »prepodivnou sviatosťou«? R. Poneváč v sebe mnohé divy obsahuje. A Boh sám často skrze zázraky dá neveriacim ľuďom na vedomie, že Ježiš Kristus v olt. sviatosti skutočne prítomný je. Jaké zázraky obsahuje v sebe táto sviatosť? R. Dvanásť zázrakov obsahuje ona v sebe, ktoré vám vysvetlím.

1. Pri prepodstatnení zmizne podstata chleba a vína.

2. Keď však spôsob chleba a vína pokazí sa, pokazená podstata je zas tu tak, ako by nikdy nebola zmizla.

Druhé dva zázraky vzťahujú sa na spôsob chleba a vína:

3. Sviatostné spôsoby trvajú bez prestania bez podkladu, na ktorom sa nachádzajú, lebo nemajú svoju podstatu. Tu je podoba, barva, chuť, roztiahlosť, bez predmetu, na ktorom byť môžu.

4. Tieto spôsoby bez podstaty podrobené sú priemenám tak, ako by maly podstatu. Môžu byť studené, teplé, suché, mokré, môžu sa lámať, zamočiť atď.

Šesť ďalších zázrakov poťahuje sa na telo a krev Ježiša Krista.

5. Telo Ježiša, ktoré je teraz na nebi, v každom prepodstatnení dostane nové bytie, ktoré predtým nemalo. Ježiš s neba sostúpi dolu bez toho, aby ho opustil. Na dvoch miestach je on odrazu, áno toľko ráz je tu, koľko prepodstatnených spôsobov máme. Podobné veci stávaly sa i v živote svätých. Ku pr. sv. Alfons v tom istom čase v jednom kostole slúžil mšu sv. a v druhom spovedal. Sv. Benedikt Labre v tom istom čase bol v špitáli chudobných i cez celú noc v tom istom čase kľačal pred najsvätejšou sviatosťou oltárňou.

6. Mocou prepodstatnenia je tu telo a krev Ježiša, ale i **duša** jeho, lebo toto telo a táto krev nie sú mrtvé ale živé. Vo sv. hostii je spolu i krev, a v kalichu je i telo, celé totižto jeho človečenstvo.

7. A poneváč človečenstvo Ježiša nerozlučiteľne spojené je s druhou božskou osobou v božstve so **„Slovom“**, preto i druhá božská osoba vo sviatosti olt. je to isté slovo, ktoré z Marie Panny telom sa stalo a za 33 rokov medzi nami na zemi prebývalo. Tá malá hostia skrýva v sebe toho nekonečného Boha, ktorý sa tu učinil ešte menším a chudobnejším, než bol v jasličkách betlehemských.

8. V tej malej hostii je nielen kúšťok z tela Ježiša Krista, lež **celý** Ježiš Kristus. V kalichu nenie len toľko z krvi Ježiša Krista, koľko je spôsobu vina, lež **všetka krv Ježišova.**

9. Celé telo a všetka krev Ježiša Krista je prítomná v každej čiastke obidvoch spôsobov. Keď by sa ku pr. jedna hostia na 20 čiastok rozdelila a 20 ľudí by z nej dostali prijímať, každý z nich prijal by celého Ježiša Krista, prijal by celé jeho telo a dušu, jeho božstvo a človečenstvo, celého Ježiša, tak ako je na nebi.

Sväti otcovia, aby pochopiteľným učinili túto pravdu, brávali k tomu nasledujúce podobenstvo. Keď sa pozeráš do zrkadla, vidíš v ňom raz svoju osobu, keď ho rozbiješ na 30 kúskov, v každom kúsku bude celý tvoj obraz, teda 30 ráz.

10. Konečne zmizne prítomnosť Ježiša Krista v tom okamžení, jaknáhle prepodstatnené spôsoby prestanú byť opravdivými spôsobami chleba a vina. Ale to okamženie my nedostihneme, tak ako mnohé premeny, ktoré stávajú sa v prírode. My ku pr. nevieme udať ten čas, kedy po sv. prijímaní strovia sa v žalúdku spôsoby chleba a vina, alebo kedy stŕuchnivejú vo vlhkom bohostánku. Ale naša povinnosť je pozor dať na to, aby svätá hostia zkazu nevzala. Z tej príčiny presvätá krev nebýva v bohostánku uchovaná.

Milé dietky! ešte dva zázraky vám udám, z ktorých i to sa dozviete, jak veľmi nás Ježiš miluje a s nami prebývať si žiada.

11. Jedenásty zázrak v tom pozostáva, že Ježiš nielen jednému, alebo niektorým kňazom udelil moc prepodstatňovať, lež všetkým kňazom každého času a na každom mieste. Toto je hľa to bohatstvo cirkve katolíckej v prítomnosti Ježiša Krista.

Ježiš Kristus túto podivnú moc mohol by bol i obmedziť, keby ju bol ku pr. len jedinkému svojmu námestníkovi, svätému otcovi, t. j. pápežovi udelil. Jak zriedka boli by sme mohli sv. omšu slyšať, jak zriedka prijímať! Alebo mohol tú moc len biskupom dať, i tým len niekoľko ráz v roku dovoliť jeho s neba na oltár zvolať. — V starom zákone veľkňaz len raz v roku smel vkročiť do svätyne Pána. — Doista by sme si boli tú veľkú milosť väčšmi vážili. Ale Ježiš chcel dokázať, nakoľko nás on miluje. »A hľa, s vami som po všetky dni až do konca sveta.« »Radosť moja je byť medzi synami ľudskými.«

12. Ľahkosť vo vystanovení prítomnosti Ježiša Krista ide ešte ďalej, keď si pomyslíme, jak málo požaduje sa k prepodstatneniu.

Ježiš od kňaza nežiada, aby bol svätý, aby sa dlho postil, aby bol vysoko učený, aby celé noci prebdel.

Trochu pšeničného chleba, niekoľko kvapiek vína, päť krátkych slov — a zázrak je dokonaný. Niet veľkého nákladu, niet namáhania, niet mnohých okolkov, niet ťažkostí pri tomto vznešenom diele. Oj jak štedrý je Boh náš!

Sľúbil som vám, že vám budem rozprávať udalosti, skrze ktoré Boh na javo dal prítomnosť Ježiša Krista v oltárnej sviatosti.

(Najsvätejšia sviatosť v Augsburgu.) V kostole ku sv. krížu v Augsburgu vidieť v monštrancii svätú hostiu, ktorá roku 1194. bola prepodstatnená a vzala na seba spôsob tela. Jedna žena chcela mať v dome svojom svätú hostiu. K tomu cieľu pri svätom prijímaní vzala svätú hostiu a do vosku ju zapravila a tak za päť rokov ju v dome držala. Po piatich rokoch oľutovala vec túto, vyspovedala sa a svojmu spovedelníkovi, Bertholdovi, odovzdala prevelebnú sviatosť. Keď tento presvätú hostiu z tohto vosku chcel vylúpiť, videl, že má podobu na spôsob mäsa, jakoby bola žilkami popretkávaná. Svätá hostia rozdelila sa na dve žilkami spojené čiastky na oboch poloviciach vosku. Vec túto oznámili biskupovi Udalskalkovi, ktorý preniesol vosk i sv. hostiu v prôvode do hlavného chrámu. Pri vyšetrovaní biskup zbadal, že presvätá hostia, ktorá sa teraz sama od vosku odlúštila, trí razy hrubšou sa stala, než bola predtým. Biskup preniesol túto sv. hostiu v krištálovej nádobe zatvorenú v prôvode do kostola ku sv. krížu, kde až do dnešnieho dňa neporušene nachádza sa a poklone vystavená býva.

Kto by mi vedel túto udalosť vyrozprávať?

(Zjavenie sa Ježiša Krista vo svätej hostii.) Svätému Ľudvikovi, kráľovi francúzkému raz oznámili, že v jednom kostole parížskom zjavil sa Ježiš Kristus vo sv. hostii jako dieťatko. Keď ho požiadali, aby išiel vidieť tento zázrak, odpovedal: »Nech len tí idú tam, ktorí prítomnosť Ježiša Krista vo sviatosti olt. neveria. Ja tomu verím preto, lebo to sám Ježiš povedal: Toto je telo moje. Ja som chlieb života.«

(Svätý zázrak v Degendorfu v Bavorsku). Roku 1337 jedna dievka v Degendorfu založila svoje sviatočné šaty u žida, a nemala začo si ich vymeniť. Židia jej radili, aby na miesto peňazí doniesla prepodstatnenú hostiu, že jej šaty potom vydajú. Nešťastná osoba desať ráz prijímala jeden za druhým

a doniesla židom desať svätých hostií. Keď na to dostala svoje šaty, vyjdúc s nimi padla hneď pred tým domom židovským na zem usmrtená hromom. A čože židia s tými svätými hostiami robili? V noci shromaždili sa potupiť sviatosť kresťanov. Šidlami prepichali sväté hostie. Na to zjavila sa krev na nich. Potom trňami chceli ich roztrhať, — ešte i teraz ukazujú jedno šidlo i jeden tŕň, ktoré tí židia k tomu upotrebili. — Ale sväté hostie ostaly celé, a zjavilo sa prekrásne pacholiatko. Na to sväté hostie hodili do podkúrenej pece, aby tam shorely. Lež ony ostaly neporušené a zas im zjavil sa Ježišok pred ich očami. Položili sv. hostie na nákovu, aby ich roztĺkli, ale nepodarilo sa ani to. Po tretie zjavilo sa im krásne pacholiatko. Strach hrozný naplnil ich zatvrdlivé srdcia, radi by sa boli svätých hostií pozbavili, a preto chceli ich zjesť (prijať). Ale to vykonať nemohli. V rukách ich na miesto svätej hostie videli krásne pacholiatko, ktoré sa bránilo proti zjedeniu. Nová úzkosť naplnila srdcia ich. Čo teraz počať? Naplnia vrecko jedom a do toho položia presväté hostie, a do najbližšej studne ponoria, aby tak večná noc pokryla túto hroznú opovážlivosť. Ale darmo. Ktokoľvek zo studne tej pil, onemocnel. Mnohí i pomreli. Na tú myšlienku prišli občania, že židia túto studňu jedom napustili. V noci bolo slyšať zo studne žalostný hlas, kým konečne jeden žid, ktorý o tejto veci vedel, ale pri tom nebol, všetko vyzradil.

Na pokarhanie tejto hroznej opovážlivosti shromaždili sa občania celej obce a s pomocou grófa z Degenbergu jedna čiastka židov bola vykántrená, ostatní ale boli z obce vyhnaní. Desať presvätých hostií našli v stave neporušenom a priniesli ich v kalichu do kostola. Nový pútnický kostol vystavili s tým pisom o tejto udalosti z roku 1337.

Siedma hodina.

Milé dietky! Dnes sa vás mám málo čo vypytovať, tým viac budem vám vysvetlovať. Už viete, že sviatosť oltárňa je skutočne a podstatne medzi nami prítomný Ježiš Kristus, ale pod svätými spôsobami skrytý. Čo z toho nasleduje? R. Že ho čím častejšie navštevovať máme.

Ľudia, ktorí sa radi majú, žiadajú si vidieť sa, chcú vždy spolu byť, a keď to nenie možné, dľa možnosti často sa navštevujú. A hľa, ten láskavý, dobrý, milostivý Ježiš, Spasiteľ a Boh náš, vo dne v noci s roka na rok v kostole našom čaká na nás, a my by sme ho nemali navštevovať? Či ste vy už Ježiša Krista navštívily? Kdeže je on?.. Z čoho poznávame, že je Ježiš Kristus v kostole alebo nie?.. Jako menujeme to svetlo, ktoré pred oltárom ustavične horí? »Lampa Božia« alebo »večné svetlo«, je tá živá hviezda, ktorá nám, ako tým trom kráľom ukazuje, kde je Ježiš. Či je Ježiš v bohostánku len samotný? Kto je tam ešte neviditeľne prítomný?.. Čo robia anjeli? Klaňajú sa Ježišu Kristu, ctia a oslavujú ho na miesto nás. Zvlášte keď nikoho niet v kostole. Čože máme teda i my činiť, keď navštívime Ježiša Krista vo sviatosti oltárnej? V najhlbšej poníženosti a s najvrúcnejšou láskou máme sa mu klaňať.

Prečo sa my Ježišu Kristu klaniame? Či je dovolené človekovi sa klaňať?.. Či je Ježiš len človek?.. Čím dokážeme, že sa my Ježišu Kristu v kostole klaniame? Predovšetkým pekným, nábožným pokľaknutím. Čo máš najprv učiniť, keď do kostola vstúpiš? R. Svätenou vodou sa prežehnám. Tak je. A pritom si na niečo myslíš? Na krst svätý. A potom čo učiníš, kým si na svoje miesto sadneš? R. Najprv sa pekne pokloním. Pred kým sa pokloníš? Pred Ježišom v bohostánku. Čo si tu pomyslíš? Ježiš je v bohostánku prítomný. Ježiš, môj Boh je tu. Pri poklone čo sa môžeš modliť? »Pochválen buď Ježiš Kristus«; alebo: »Nech bude pochválená a na veky pozdravená prevelebná sviatosť oltárňa«; alebo: »O Ježiši! klaniam sa ti!« a tomu podobne. Či ste vy už boly v luteránskom kostole? Či tam horí večné svetlo? Či tam jesto bohostánok? Kľakadlo? A prečo nie?.. Lebo tam niet Ježiša v oltárnej sviatosti prítomného.

Keď luteráni do svojej modlitebnice vchádzajú, pred oltárom sa nepoklonia, lež len stoja alebo si sadnú na svoje miesto.

Keď u nás kňaz a ministranti k oltáru prídu, čože predovšetkým učinia? Všetci sa odrazu poklonia. Zapamätajte si to m. d. táto poklona môže byť dvojnásobná alebo len jednoduchá. Jednoduchá je, keď len pravým kolenom sa dotkýname zeme. Keď je ale najsv. sviatosť olt. k verejne poklone vystavená, vtedy pred ňou na obe kolená padáme, hlavu skloníme a zas hore povstaneme.

U nás, keď kňaz k oltáru pristupuje, musí byť do rúcha kňazského oblečený aspoň v superpelicii, albe a štole. Luteránsky kazateľ naopak má len dlhý čierny kabát so širokými rukávami. Pred krížom sa ani len nepokloní, tým menej si kľakne, lež zo sakrestie ide rovno na kancel alebo pred oltár. Zkadiaľ tento rozdiel? Ztadiaľ, že nemajú olt. sviatosti, ani opravdivých kňazov. Oj u tých je všetko tak chladné, pusté a prázdne. U nás ale v kostole je tak krásne, sviatočné, povzbudzujúce a milé, a to len preto, lebo je v našom kostole Ježiš v olt. sviatosti prítomný. Naše kostoly sú nie modlitebnice, lež opravdivé domy božie, lebo Boh prebýva v nich, a žije medzi nami.

Kedyže je ale v našom kostole najkrajšie? Na veľké sviatky, pri slávnostných službách božích, keď je najsv. sviatosť olt. vystavená. Všetko, čo katolícka cirkev v budoviskách, malbách, drahocenných nádobách, umeleckom vyšívaní za 1800 rokov pekného a veľkolepého dokázala, len oltárnej sviatosti pripísať môže, ktorá jej k tomu pohnútkou bola. Začnúc od najchudobnejšieho dedinského kostola, až po najslávnejšie veľchrámy, všetko je dôkazom lásky k Ježišu Kristu, ktorý sľub svoj vyplnil, hovoriac: »A hľa, s vami som po všetky dni až do konca sveta.«

Cirkev svätá i zvláštny sviatok ustanovila k úcte prev. sviatosti oltárnej. Jako sa ten sviatok menuje? R. Sviatok Božieho Tela. Kedyže tento sviatok slávime? R. Vždy vo štvrtok po najsvätejšej Trojici. Prečo ho práve vo štvrtok slávime? Kedyže Ježiš sviatosť olt. ustanovil? Na zelený štvrtok. Či je sviatok tento nie zbytočný, keď sa i tak pamiatka ustanovenia

prevel. sviatosti olt. na zelený štvrtok vydržiava? Jakože sviatok Božieho Tela povstal? To vám vyrozprávam. Len dajte pozor. Kto mi z vás pekne opíše, čo budem teraz vyprávať, ten pekný obrázčok dostane.

Počiatok slávnosti Božieho Tela.

Roku 1230 v Belgicku v meste Lüttich žila nábožná mníška, menom Julianna. Táto v modlitbe svojej často videla plný mesiac, ktorého ale jasnosť na jednej strane čiernou škvrnou zatemnená bola. Keď často Boha prosila o vysvetlenie toho obrazu, zjavil jej Boh: Plný mesiac predstavuje cirkev katolícku. Tmavá škvrna znamená, že v cirkvi ešte schádza jeden sviatok k úcte najsv. sviatosti olt., a že ona je k tomu povolaná, aby kňazstvo upozornila na ustanovenie tohto sviatku. Ponížená táto panna dlho váhala toto kňazom oznámiť. Dvadsať rokov s plačom prosila Boha, aby k tomu vznešenému cieľu inú vznešenejšiu osobu si vyvolil. Lež Boh, ktorý obyčajne slabých volí, aby veľké veci vykonali, rozkaz svoj len opakoval. Konečne roku 1246 oznámila toto zjavenie Robertovi biskupovi z Lüttichu. Tento s mnohými múdrymi osobami držal poradu, medzi ktorými bol i Jakub Pantaleon, Archidiacon (neskôr Urban IV. pápež) a uzavrel, že vo svojom biskupstve tento sviatok uvede. Lež on zomrel. Po jeho smrti však roku 1247 po prvé uviedol tento sviatok kardinál Hugo v kostole sv. Martina v Lüttichu. Mnohí iní biskupi príklad jeho nasledovali. Jakub Pantaleon bol za pápeža vyvolený, ktorý prijal meno Urban IV. Tento roku 1624 ustanovil, aby sviatok tento na celom svete v katolíckej cirkvi bol zasvätený. Od tej doby je sviatok tento jeden z tých najkrásnejších v celom roku.

Nože mi na tieto otázky odpovedajte. Čo sa stáva na Božie Telo v kostole? Na ulici? Čo za zvláštne služby božie sa konajú? Jak dlho tento sviatok trvá?

Milé dietky! aby ste radi navštivovaly Ježiša Krista v kostole, chcem vám niektoré príklady uviesť, lebo slovo pohýňa ale príklad priťahuje.

1. V mnohých kláštoroch je obyčaj, že cez deň častejšie oltárňu sviatosť navštivujú. Ráno, jaknáhle sa oblečú, idú do kostola alebo kaplnky k Ježišu. Potom nasleduje slávna návšteva, svätá mša. Tretia je pred obedom alebo hneď po obede, štvrtá v čase popoludňajšom. Piata pri modlitbe večernej. Mimo toho navštívia toľko ráz, koľko ráz idú von z kláštora, alebo sa nazpäť navrátia. Prechádzky tak si usporiadajú, aby im v cestu niektorý kostol padol, v ktorom by mohli navštíviť Ježiša.

2. Sv. Otec Pius IX. skoro každý deň po obede išiel do toho kostola, v ktorom vydržiavali 40 hodinnú poklonu a odbavil si tam svoju pobožnosť. V Ríme deň a noc odbavuje sa poklona sviatosti oltárnej bez prestania vždy v druhom kostole, tak že za dva roky pride rad temer na všetky. A to sa menuje večitou poklonou. Sú i kláštory, v ktorých sa večitá poklona koná.

3. Mnohí majú tú krásnu knižku ktorú sv. Alfons z Liguori sostavil k návšteve prevel. sviatosti olt. Svätý tento, ktorý 1. augusta roku 1787 zomrel, bol horlivým ctiteľom prevel. sviatosti olt. Celé hodiny ponorený do modlitby pred bohostánkom prekľačal. Keď už v starom veku svojom nebol v stave mšu svätú slúžiť, dal sa do kostola zaniesť a na všetkých mšach svätých bol prítomný; po obede ale od 5—6 pred bohostánkom sotrvával.

4. Grófka Feria, keď do rádu sv. Klary vstúpila, pre dlhé a časté navštevovanie Ježiša, bola »nevestou sviatosti oltárnej« nazvaná. Keď sa jej pýtali, čo vie toľko pred bohostánkom robiť? odpovedala: »Ó, ja by som celú večnosť tam vytrvala. Veď je tam Boh môj prítomný. Bože môj! pýtajú sa ma, čo viem tam robiť? Čo že robím? Milujem, chválim ho, ďakujem mu, prosím ho. Čo že chudobný pred boháčom robí? čo nemocný pred lekárom, čo smädný pred žriedlom, čo lačný pri plnom stole?«

Dnes, po dokonanom vynaučovaní pôjdeme do kostola nášho a navštívime Ježiša Krista. Hľaďte, aby ste ho tak uctily, jako som vás učil. A kedykoľvek máte príležitosť, nezameškajte si navštíviť láskyplného Ježiša Krista, ktorý vás čaká v bohostánku svojom. Keď ho vy milujete, i on miluje vás.

Ôsma hodina.

Na koľko čiastok deli katechismus vyučovania o prev. sviatosti olt.?

R. Na tri. O čom pojednáva prvá? R. O prítomnosti Ježiša Krista vo sviatosti oltárnej.

Toto vynaučovanie dáva nám, ako sme sa dosaváď učili, odpoveď na túto otázku: čo je sviatosť oltárňa?

A druhá čiastka nášho vynaučovania o čom pojednáva?

R. O obete mše svätej.

Kde že sa sviatosť oltárňa pripravuje? R. Pri mše svätej. V akom že pomere stojí mša svätá k sviatosti oltárnej? V mnohonásobnom. Ony patria dovedna. Sviatosť oltárňa práve preto sa menuje sviatosťou oltárňou, že sa na oltári pri mši svätej počas premenenia pred pozdvihovaním stáva a koná a úkon premenenia v sebe uzaviera obetu Ježiša Krista. Ježiš Kristus darúva sa za nás, dáva sa za nás, obetuje sa za nás pri premenení, jaknáhle je skrze prepodstatnujúce slová (konsekracia) kňazove znovu prítomný.

Milé dietky, vynaučovanie o mši svätej, ktoré teraz započíname, je jedno z tých najdôležitejších pre celý váš život. Kresťan, ktorý nevnikol do hlbokosti tohto tajomstva viery našej, nie je opravdivým kresťanom, lebo nepozná to, čo je tu na zemi pre nás vo sv. náboženstve najvznešenejšie. Poznanie a pochopenie mše sv. je kľúč ku všetkým tajomstvám našej viery svätej.

Katolícky kresťan a mša svätá tak patria spolu, jako telo a duša. Preto máme to prísne prikázanie cirkevné: »V nedeľu a vo sviatok celú mšu svätú nábožne slyšať.«

Prv, než si dáme odpoveď na otázku: čo je obeta sv. mša, poviem vám, ako máte rozumieť tomu slovu »obeta«. Čo je obeta?

1. Obeta je viditelný dar 2., ktorý Bohu prinášame, prečo? 3., aby sme ho, čo najvyššieho Pána ctili, a jemu sa klaňali.

Milé dietky! Každé slovo je tu veľmi závažné. Slovo: »Obeta« pochádza od »obetovať« t. j. darovať, dať, preto obeta je dar. Keď niekto sviecu položí na oltár, alebo peniaz dá do zvončoka v kostole pod sv. omšou, ten obetoval: on, čo bolo jeho vlastné, to dobrovoľne odovzdal, a od tej doby to už viac jemu nepatrí. To je už majetok boží, ktorému on to dal. Dar, ktorý sa stane obetou, musí byť viditeľný, neviditeľné obety, ku pr. modlitba, utrpnosť, sebazaprenie, sú ovšem tiež obety, lež nie v skutočnom smysle, ale len v odvedenom smysle; = duchovné obety.

Dar obetný má byť Bohu samému obetovaný. Keď by som ku pr. z lásky k Bohu chudobnému nejakú šatu, peniaz, drevo atď. daroval, dal som síce almužnu, ale dar ten nepriniesol som Bohu samému, ačkoľvek Ježiš hovorí: »Čo ste najmenšiemu z mojich bratov učinili, mne ste učinili.« A na súdnom dni povie: »Lačný som bol a krmili ste mňa« atď.

Po tretie, aby dar bol obetou, musíme mať pri darovaní tento vyslovený úmyseľ: »Týmto viditeľným darom chcem Boha, čo najvyššieho Pána uctiť a jemu sa klaňať,« t. j. chcem tým prvý príkaz boží vyplniť. Z čoho nasleduje, že svätým obety neprinášame. Obeta len Bohu prináleží, lebo je ona úkon poklony. A či svätým nesmieme sa klaňať? Ale či ich smieme ctiť a vzývať pri obeti?

Teraz už viete, čo pod obetou rozumieme.

Či v každom čase ľudia prinášali obety? R. Áno, od začiatku sveta. I sami pohania a diví ľudia konali obety. A židom obety sám Boh zreteľne a prísne naložil.

Ktorá je najstarodávnejšia obeta, o ktorej nám písmo svätě hovorí? Obeta Kaina a Abela. Vyprávaj mi, čo o tejto obete z bibliky vieš. Od koho vedeli Kain a Abel, že Bohu majú obetovať? Buď od samého Boha, buď od ich rodičov, ktorým to Boh naložil. Či Kain a Abel za dôležitú vec držali obetu? Každý obetoval viditeľný dar, aby Boha uctil, jemu ďakoval a jemu sa klaňal.

Kto by mi vedel z bibliky o predávnych obetách vyprávať? R. Obeta, ktorú konal Noem po potope sveta na poďakovanie. Obeta Ábraháma (Isak). Jakubova, keď nebeský rebrik videl.

Čo vypráva biblika o zákonitých, naložených obetách? Vyprávajte mi, aby som vedel, či ste sa dobre bibliku učily.

Kde konali židia tie obety, ktoré im Boh prikázal? Najprv pod nebom pred Archou umluvy, neskôr v chráme Salamunovom na vrchu Moria. Jako sa delia obety židov v starom zákone? Na krvavé a nekrvavé a potom na pokrmné a zápalné. Pokrmné pozostávaly z chleba a vína, múky a oleja. Zápalné ale z temianu, krve, masti a mäsa zvierat, ku pr. volov, oviec, kozí, holubov. Za celý národ bývaly každodenne dva bäránky obetované. Na deň smierenia dva kozly. Najdôležitejšia obeta bola každý rok veľkonočný bäránok.

Jako bol chrám v Jeruzaleme usporiadaný?

Bol stavaný do štyr uhlov a všemožne ozdobený, a držali ho za jedon zo siedmych zázrakov sveta. Rozdelený bol na tri čiastky. 1. Sám chrám, do ktorého pitvor židov a pohanov viedol, so stĺpovými sieňami. 2. Svätyňa, kam len kňazi a leviti mali právo vstúpiť ku službám božím. 3. Stánok najsvätejší, kam len najvyšší kňaz, a to len raz v roku na deň smierenia vkročiť smel. Čo bolo v stánku najsvätejšom prvého chrámu? Archa úmluvy, v ktorej kamenné tabule, kvitnúci prút Árona a jedna nádoba s mannou skryté boly. V druhom chráme stánok najsvätejší bol celkom prázdny. Vo svätyni, do ktorej drahá opona viedla, bol stôl na chleby vystavené, sedemramenný zlatý svietnik a oltár na kadidlo. Von ale v chráme stál veľký oltár na zápalné obety a veľká studňa, ktorá sa medeným morom menovala.

Či židia i teraz od Boha prikázané obety prinášajú? R. Nie. Ich chrám bol roku 70 po Kr. Pánu zrúcaný, s čím i všetky zákonité obety prestaly.

Prečože tieto obety s Messiašom neprešly do kresťanstva? R. Lebo ony boly len predobrazom obety nového zákona, len tôňa budúcej obety. Jakože boly obety starého zákona predobrazom obety Ježiša Krista? R. Abel obetoval bäránka, Ježiš Kristus je Bäránok Boží, ktorý sníma hriechy sveta. Abrahám obetoval Isaka, syna svojho, na vrchu, na ktorý Isák trpezlivo a odovzdane na ramenách svojich drevo niesol; nebeský Otec svojho najmilšieho Syna skutočne na smrť vydal, ktorý drevo kríža svojho na vlastných ramenách na vrch Kalvárie niesol.

Bäránok veľkonočný na spôsob kríža bol rozpiaty a pečený a nesmeli v ňom žiadnej kosti polámať, a bez všetkej chyby a škvrny musel byť.

Vylievanie krve hoviad v starom zákone predobrazovalo krev Ježiša Krista, ktorú on počas svojho umučenia a smrti vylial. Všetko svetlo a oheň, ktorý olej, kadidlo a obety strovil, boly predobrazom ohňa božskej lásky, ktorá sa za nás strovila.

Či i nekrvavej obety Ježiša Krista jesto nejaký predobraz v starom zákone? R. Áno, obeta Melchisedecha. Kto bol Melchisedech? Čo on obetoval? Prečo on obetu túto konal? Ďalej chleby vystavené v chráme Jeruzalema. Čo to boly za chleby? Jak často sa maly obnoviť? Kto ich smel požívať? Konečne nekvasený chlieb »mazza«, vo veľkonočnom týždni; ktorý židia až podnes, počas svojich veľkonočných sviatkov požívajú. V starom zákone boly mnohé obety, v novom len jednu jedinkú máme, a tá je sám Ježiš Kristus, ktorý sa Otcu nebeskému obetuje. Kto je Ježiš Kristus? Syn Boží, ktorý sa stal človekom. Tento bol a je obeta a spolu i kňaz = obetník.

Kedy sa Ježiš svojmu nebeskému Otcovi obetoval? Na veľký piatok, keď za ľudské pokolenie na oltári kríža zomrel.

Či smrť Ježiša je skutočná obeta? Čo trpel Ježiš? ... Jako trpel Ježiš? ... Či Ježiš musel trpieť a umrieť? ... »Otče! do rúk tvojich odovzdávam dušu moju!« Za koho Kristus na kríži umrel? ... Čo by sme boli museli činiť, keď by sme pri smrti Ježiša prítomní boli bývali? Povďačnosť za tak veľkú

lásku jeho by nás bola prinútila Ježiša v jeho mukách rozvažovať, ho odprosovať, vediac to, že my sme príčina jeho prehorkého umučenia, boli by sme ho museli sprevádzať, s ním utrpenie mať, za jeho nekonečnú lásku jemu ďakovať, a kým by nebol umrel, neboli by sme ho smeli opustiť. Jeho presväté telo by sme boli museli pomáhať s Jozefom Arimathejským a Nikodemom s kríža zložiť aj do svätého hrobu uložiť. Ale poneváč sme my vtedy nežili a tejto povinnosti našej zadosť učiniť nemohli, preto Boh skrze Ježiša Krista v cirkvi katolíckej ustanovil, aby sa krvavá obeta kríža nekrvavým spôsobom pred našimi očami ustavične obnovovala. Či so smrťou Ježiša mali všetky obety prestať? R. Nie. Pán Boh to múdre a milosrdne tak ustanovil, aby i v novom zákone milosti bola ustavičná obeta (a síce preto), aby sme 1., obetu kríža ustavične sprítomňovali a 2., aby sme si jej ovocie privlastňovali. Takú obetu už v starom zákone predobrazovala obeta Melchisedecha, kráľa zo Salem, a predpovedal ju Malachiáš prorok. Toto proroctvo každodenne sa plní, poneváč na tisíc a tisíc oltároch bez prestania konajú sa obety mše svätej po celom svete; od východu slnka, vo dne v noci stoja katolícki kňazi na niektorom mieste sveta pri oltári, konajúc najsv. obetu.

Poviem vám ešte podobenstvo sv. Bernharda. Svätý tento v duchu svojom do zvláštneho položenia sa preniesol. »Zabával som sa«, hovorí, »so svojimi priateľmi na verejnom mieste. Medzi tým kráľ v paláci svojom vyriekol nado mnou ortiel smrti bez toho, abych ja len o tom niečo vedel. Jaknáhle sa o tom jediný syn kráľov dozvedel, zložil hneď s hlavy svojej korunu, vyzliekol kráľovské šaty, vyšiel von v rúchu žinenom, bosý a s hlavou popolom posypanou, plačúc a vzdychajúc, že jeden z jeho sluhov na smrť je odsúdený. Zrazu som ho videl takto vedľa nás ísť. S podivením pýtal som sa ho o príčine, odpovedal mi, že chce umrieť, aby môj život zachránil. Čo som tu mal robiť? Kto by v tom položení mohol byť tak necitedelný a surový, žeby ďalej sa zabával a nenechal všetko a aspoň nesprevádzal toho syna kráľovho a neplakal s ním?«

K budúcemu vynaučovaniu dobre sa mi naučte nasledujúce otázky z katechizmusa: *Čo je obeta mše svätej?* jako tiež nasledujúce otazky, ktoré nám pomer medzi obetou mše svätej a obetou kríža predstavujú.

Deviata hodina.

Jako znie tá otázka, ktorú ste sa mali naučiť?

R. *„Čo je obeta mše svätej?“* Odpoveď v katechismuse.

Túto otázku bolo vám ťažko sa naučiť, lebo je dlhá a predsa nenie v nej všetko dokonale povedané, čo je obeta mše svätej. Obeta mše svätej je niečo tak veľkého, tak vznešeného, tak nepochopiteľného, tak božského, že žiaden jazyk to vysloviť nenie v stave, čo ona je. Jeden svätý hovorí: V obeti mše svätej je viac tajomství obsažené, nežli hviezd na nebi, kvapiek vody v mori a práškov na zemi. Sv. František Sal. obetu mše svätej menuje »slnkom všetkých služieb božích.«

Túto otázku vám rozdelím, aby ste ju lepšie porozumely.

Koľko obetí má cirkev katolícka? Len jednu jedinkú a to ja obeta mše svätej. Ona až do konca sveta trvá po všetky časy, začnúc od poslednej večere až do súdneho dňa »je ustavičná obeta nového zákona.« Kto je pri tejto obeti obetujúcim kňazom? R. Sám Ježiš Kristus, on je opravdový obetujúci kňaz. Ten, ktorého vidíme, že obetuje, je len námestník Ježiša Krista. Preto i slová konsekracie znejú: »Toto je telo moje, toto je krev moja.« Slová tieto vyrieka kňaz celkom v osobe Ježiša Krista. Kňaz pri oltári požičiava Jezu Kristu svoj hlas, svoje ruky. Skrze ruky kňazove sám Ježiš obetuje. K tomu cieľu biskup ruky kňazove pri posviacke maže olejom svätým.

Komu sa obeta táto prináša? R. Otcu nebeskému Ježiš, Syn Boží, Boh a človek spolu, obetuje sa pri mši sv. Otcu svojmu nebeskému vo svojom svätom človečenstve.

A jako? jakým spôsobom obetuje sa Ježiš pri mši svätej svojmu Otcu nebeskému? Nekrvavým spôsobom, t. j. pod spôsobom chleba a vína.

Či sa Ježiš už i krvavým spôsobom Otcu svojmu obetoval?

Áno na veľký piatok, keď na kríži krv svoju vycedil, a hlasite volajúc: »Otče, do rúk tvojich oddávam dušu moju« umrel.

Či bol Ježiš prinútený takúto smrť podstúpiť? Nie, on umrel, lebo on sám chcel. Ježiš umrel na kríži nie následkom múk a bolasti, nie preto, že z krve ztiekol, nie pre slabosť, jako ku pr. svätí mučedlnici, lež poneváč on sám chcel. Túto svoju božskú vôľu opakuje on pri každej mši svätej, jaknáhle kňaz pri konsekracii tieto slová vyriekne: »Toto je kailch krve mojej nového a večného zákona, ktorá za vás a za mnohých vycedená bude na odpustenie hriechov.«

Z toho vysvetlenia vidíte: že obeta mše svätej je tá istá obeta, ktorú Ježiš Kristus na kríži vykonal, len spôsob obetovania je inakší. Prečo je obeta mše sv. tá istá obeta, ktorú Kristus Pán na kríži vykonal? Poneváč v obidvoch ten istý obetuje a obetovaný býva, totižto Ježiš Kristus. Rozdiel je len v spôsobe obetovania v týchto dvoch obetách. Jakýže je rozdielny spôsob obetovania? R. Taký, že na kríži obetoval sa Kristus Pán krvavým spôsobom. Ježiš veľkňaz bol na vrch Kalvarie vyvedený; tu mu šaty s tela strhali, obnaženého ho na kríž hodili, jeho ruky i nohy železnými klinami ku krížu pribili: potom ho s krížom vyzdvihli a ten kríž do skaly upevnili. Celé tri hodiny visel tento vznešený náš Prostredník medzi nebom a zemou s rozpiatyma rukama modliac sa za ľudské pokolenie, až konečne sklonil hlavu a umrel.

Vo mši svätej ale obetuje sa nekrvavým spôsobom. To isté telo Ježiša je na oltári, ktoré jednúc na kríži pnelo, lenže pod spôsobom chleba, neschopné trpeť. Tá istá svätá krev je v kalichu, lež pod spôsobom vína na pokrm a nápoj duše našej; ale už viac netrpí a neumiera. Teraz porovnám vám obetu mše svätej s obetou kríža, dajte

dobrý pozor! Kňaz ide ku oltáru; Ježiš ide s učeníkmi svojimi do zahrady olivetskej. — Kňaz koná stupňové modlitby; Ježiš sa v zahrade olivetskej modlí. — Kňaz hlboko sklonený Konfiteor hovorí; Ježiš padá na zem a krvou sa potí. — Kňaz vstupuje k oltáru a bozká ho; Ježiš ide v ústrety nepriateľom svojim a Judáš ho zradí. — Kňaz tri razy odrieka: »Kyrie eleison«; Peter trikráť zapre Ježiša. — Kňaz modlí sa Gloria; židia potupujú a opluvajú Ježiša. — Kňaz číta modlitby, epištolu a graduale; Ježiša k Annášovi a Kajfášovi vedú, ktorí sa ho o učeníkoch a učení jeho vypytujú. — Kňaz na pravej strane oltára číta evanjelium: Ježiš je k Pilátovi privedený a obžalovaný. — Kňaz modlí sa Kredo; Ježiš vyznáva, že je on Syn Boží a Kráľ nebeský. — Kňaz vykonáva obetovanie: Ježiš obetuje sa pred Pilátom mlčky za hriechy celého sveta. — Kňaz si ruky umýva; Pilát si umýva ruky, aby vinu so seba smyl, že nevinného Ježiša odsúdil. — Kňaz obráti sa k ľudu a hovorí: Orate fratres! Pilát sbičovaného Ježiša vyvedie ľudu a hovorí: Ejhľa človek! — Kňaz odrieka praefatiu a Sanctus; Židia revú: ukrižuj, ukrižuj ho! — Kňaz sa potichu modlí; Ježiš krížom obťažený na vrch Kalvarie sa poberá. — Kňaz pozdvihuje Telo Pána; Ježiša ukrižovaného dvíhajú s krížom do výšky. — Kňaz v kalichu najsvätejšiu krev Krista Pána pozdvihuje: Ježiš zo svojich rán krev svoju cedí. — Kňaz za zomrelých sa modlí a bije sa v prsia: pri smrti Ježiša zem sa ztriasla, slnce zatemnelo, skaly pukaly, mrtví z mrtvých vstávali a stotník vyznáva: Vskutku Syn Boží je tento. — Kňaz sa modlí Otčenáš a 7 modlitieb: Ježiš na kríži sedem slov vyslovuje. — Kňaz sv. hostiu delí: duša Kristova lúči sa s jeho telom a do predpeklia ide. — Kňaz modlí sa: Agnus Dei! Ježišu Kristu, Báránkovi Božiemu nezlámu kosti. — Kňaz telo a krev božiu prijíma: Ježiš je s kríža sňatý a do hrobu položený. — Kňaz hovorí: Dominus vobiscum: Ježiš, ktorý vstal z mrtvých, zjavuje sa a často pozdravuje, hovoriac: Pax vobis! Pokoj vám! — Kňaz poslednie požehnanie dáva: Ježiš žehná svojich a ide do neba.

Hľa, takto pri mši svätej krásne rozjímať môžeme o umučení Ježiša Krista.

Ktoré sú hlavné čiastky mše svätej? Evanjelium, obetovanie, pozdvihovanie a prijímanie.

Čo sa stáva pri obetovaní? Pri obetovaní kňaz Otcu nebeskému chlieb a víno obetuje = obeta zemská.

Čo pri pozdvihovaní? Pri pozdvihovaní kňaz chlieb a víno na telo a krev Ježiša Krista prepodstatňuje = obeta nebeská.

Čo pri prijímaní? Pri prijímaní kňaz telo a krev Ježiša požíva = dokonaná obeta.

Čo sa máme modliť pod obetovaním? »O nebeský Otče! obetujeme ti skrze ruky kňazove tyto dary ku tvojej cti a poklone, na poďakovanie za všetky milosti a dobrodenia a na odprosenie všetkých hriechov celého sveta.«

Čo máme činiť pod pozdvihovaním? Máme padnúť na kolená, preželnať sa, skrúšene sa biť v prsá a so sklonenou hlavou sa modliť: »Ježišu, tebe žijem, Ježišu, tebe umieram, Ježišu, tvoj som živý i mrtvý. Amen.«

Čo máme činiť pod sv. prijímaním? Pod prijímaním kňazovým máme vzbudiť v sebe vrúcnu žiadosť Ježiša do srdca svojho prijať. S kňazom prijímame buď skutočne, buď aspoň duševne. Čo je duševné prijímanie, to vám neskôr vysvetlím.

Jak často sme povinní mšu svätú slyšať? Pod ťažkým hriechom povinní sme každú nedeľu a sviatok mšu sv. nábožne slyšať. (Druhé prik. cirk.). A síce od siedmeho roku veku nášho.

Milé dietky! Vysvetlil som vám, čo je mša svätá. Ona je niečo nevysloviteľného, tajomstvaplného, veľkého, vznešeného, v nej sú všetky dôkazy božskej múdrosti, vedomosti a všemohúcnosti. Nezameškajte si preto mšu sv. nikdy zo svojej viny. Mša svätá je zlatá baňa všetkých božských milostí; cez celý život svoj čerpajte z nej potrebné milosti. Oj, by vás len Boh

osvietil, aby ste vždy viac a viac tento dar boží poznaly; potom by ste už nezahynuly, lebo by ste pocítily, jak dobrý je Pán Boh náš. Amen.

Desiata hodina.

Milé dietky! Poneváč mša svätá je nekonečne dôležitá vec pre celý váš život, preto i dnes budem o nej hovoriť. Vznešenosť mše svätej z tých predmetov poznáme, ktoré ku mši svätej potrebné sú.

Čo je ku mši svätej potrebné?

Predovšetkým od biskupa vysvätený kňaz. Kde nenie kňazstva, tam nieto obety. Luteráni preto mše svätej nemajú, lebo sviatosť posvätenia kňazstva odvrhli. Od cirkve katolickej odpadlý Martin Luter sám vypráva, že za dlhý čas s diablom bojoval, kým mšu svätú odvrhol. Kňaz je čo námestník Ježiša Krista ku mši svätej predovšetkým potrebný.

Po druhé potrebný je oltár konsekrovaný, od samého biskupa posvätený, v ktorom sú pozostatky niektorého mučenika. Oltár vyobrazuje nám vrch Kalvárie a preto i v kostoloch i v kaplnkách má byť svýšený, lebo i Ježiš na kríži povýšenom umrel. Oltár, na ktorom sa mša svätá má obetovať, mu i byť troma oltárnymi plachty z plátna zakrytý. Na ňom má byť kríž postavený a aspoň dve horiace sviece voskové; ďalej jeden pult alebo vankúš s knihou mešnou.

Po tretie, kňaz vo svetskom rúchu nesmie mšu sv. slúžiť, pri tom musí mať na sebe všetko svoje úradné rúcho.

Čože patrí k jeho úradnému rúchu?

1. Humerale t. j. naramenník, plátená šatka, ktorú kňaz najprv pobozká, potom prez hlavu položí a napokon si ňou hrdlo a ramená zakryje. Táto biela plátená šatka vyobrazuje

tú šatku, ktorou Židia tvár Ježiša u Kajfáša zakryli a posmešne revali: »Prorokuj nám Kriste, kto je, čo ťa uderil?«

2. Alba, ktorá to dlhé biele rúcho vyobrazje, do ktorého Ježiš u Herodesa oblečený bol. Vyznamenáva i nevinnosť Ježiša Krista, jako i kňazskú čistotu a panenskú nevinnosť.

3. Lanová alebo vlnená šnúra, ktorou sa kňaz opáše, upozorňuje nás na tie povrazy, ktorými bol Ježiš v zahrade olivetskej poviazaný a chytený.

4. Manipul, ktorý kňaz na ľavej ruke nosí, predstavuje nám tie povrazy, ktorými ruky Ježiša poviazané boly.

5. Štola, ktorú kňaz na krk svoj kladie a na prsiach na kríž privazuje, predstavuje nám tie povrazy, ktoré Ježišu po odsúdení jeho na krk jeho zahodené boly.

6. Kazula, alebo mešné rúcho, upomína nás na to šarlátové rúcho, ktorým Kristus pri trním korunovaní od vojakov odiaty bol.

7. Kríž na mešnom rúchu, jako i tri kríže na štole a na manipule upozorňujú nás na ten kríž, na ktorý Syn Boží pribitý bol.

Či barva mešného rúcha je vždy tá istá? Nie. Ktoré sú cirkevné barvy a čo vyznamenávajú? Cirkevné barvy sú: biela, červená, fialková, zelená a čierna.

Biela vyznamenáva radosť. Ku pr. Vianoc, Velkej noci, Božieho Tela, svätých vyznavačov a panien.

Červená = lásku Ducha svätého, umučenie a krev Ježiša Krista, a svätých mučeníkov.

Fialková = pokánie, adventný a svätopostný čas.

Zelená = nádej v prisľúbenie Ježišovo, na nedele po Duchu svätom.

Čierna = smrť a zármutok. Na Veľký piatok, na Dušičky, pri mši sv. za zomrelých.

Tak hľa cirkev sv. už i v samom rúchu svätom vyjadruje ducha, v ktorom modlí sa alebo obetuje.

Naposledy ešte pospomínam a ukážem vám nádoby a iné veci potrebné ku mši svätej.

1. Konsekrovaný kalich, ktorý hrob Krista Pána predstavuje, jako i kalich umučenia.

2. Štvorhranná palla, ktorou sa kalich prikrýva a ktorá kameň na hrobe Kristovom vyznamenáva.

3. Paténa, alebo kališná mištička, na ktorú sa sv. hostia kladieva, upamätáva nás na kameň pomazania mrtvoly Ježiša.

4. Korporale, alebo štvorhranná plátená šatka, na ktorú sa kalich a sv. hostia na oltári kladie, to je pohrábná šata Ježiša.

5. Purifikatorium alebo šatôčka, ktorou kňaz kalich do sucha vytiera, predstavuje nám tú šatku, ktorou krev Ježiša utieraná bola.

6. Velum, alebo hodbábna šatka, ktorou sa kalich zakrýva, upomína nás na tú oponu chrámu Jeruzalema, ktorá sa pri smrti Ježiša roztrhla.

7. Dve ampulky s vínom a vodou znamenajú tie dve nádoby, ktoré žlčou a octom naplnené boly.

Kto by mi vedel povedať, čo je ešte potrebné pri mši svätej?

R. Nekvasená oblátka, čisté, opravdivé víno a voda; miništrant, ktorý kňazovi v mene ľudu odpovedá; zvonček, ktorým sa znak dáva; uterák na utieranie rúk.

Všetky tieto predmety sú tak potrebné, že — vynímajúc pád nemožnosti — zhrešil by ten kňaz, ktorý by bez nich mšu sv. slúžil.

Či je pred Bohom záslužné pre kostol k mši svätej potrebné šaty, nádoby kupovať alebo na také peniaze obetovať?

R. Dozaista, lebo kto také veci zaopatrí, na všetkých tých mšach svätých má účasť, pri ktorých sa tieto veci upotrebujú. Tak ku pr. jeden kalich, rúcho mešné, kríž i 100 rokov môže trvať a pri tisícich mšach svätých sa upotrebujú a dobrodinec na všetkých tých mšach svätých súčastňuje sa. A poneváč pri mši sv. najpotrebnejší je kňaz, veľké zásluhy majú pred Bohom tie rodiny, ktoré k tomuto stavu synov svojich napomáhajú. Také rodiny na všetkých mšach svätých účasť majú, ktoré synovia ich obetujú.

Jedna osoba nábožná vo vytržení svojom v očistci sa videla. Tu videla jednu ubohú dušu, ktorá natešená v plameňoch vyskakovala a volala: »O laskavý Bože, ďakujem ti, že si na mňa nezapomenul!« Pýtali sa jej, prečo má takú radosť? Ona odpovedala: »Môj anjel strážca mi zjavil, že sa v mojej rodine dnes chlapčok narodil. Tento chlapčok stane sa kňazom, ktorý mňa obetami mše svätej z očistcových múk vysvobodí.

Ktorý je veliký účinok mše svätej? Je on štvornásobný, lebo sv. mšu obetujeme 1. jako obetu pochvalnú, 2. jako obetu poďakovnú, 3., jako obetu smernú, 4., jako obetu prosebnú.

Milé dietky! mša sv. je najvýtečnejšia obeta oslavy a poklony božej. Čo tvory božie povinní sme Boha ustavične chváliť, velebiť, oslavovať a jemu sa klaňať. Ale nik nemôže Trojjediného Boha tak dokonále velebiť, jako Ježiš Kristus, ktorý je Boh a spolu i človek. Pri mši svätej sám Boh býva uctený od klaňajúceho sa jemu Boha.

Jedna láskou božou rozhorlená duša modlila sa: »Oh, keďby som 100, áno 1000 jazykov mala, aby som Boha ustavične chváliť a velebiť mohla! Oh, keďby som bezpočetné srdcia mala, všetkými by som len teba, o Bože môj, milovať chcela. Oh, keďby som mohla všetkých anjelov na nebi a ľudí na zemi povzbudiť, aby teba, o Bože môj, milovali a tebe slúžili.« Na to jeden hlas s hora počula: »Dcéra moja! láska a horlivosť tvoja mi je milá: lež vedz, že jednou jedinkou mšou svätou viac ma uctíš, jako si mi priala, alebo priať v stave bola.«

Mša svätá po druhé je najdokonalejšia obeta poďakovná. Všetko, čo máme, a čo sme, od nekonečne láskavého Boha, nášho Otca nebeského, sme prijali, a preto podlžní sme ustavične slovom a skutkom našu povďačnosť mu preukazovať. Lež čokoľvek by sme Bohu zo srdca vďačného dali, v porovnaní s jednou mšou svätou, to všetko je velmi málo. Pri mši sv. obetujeme nebeskému Otcu ten najdrahší, najmilší a najkrajší dar, telo totižto a krev jeho jednorodeného a najmilšieho Syna Ježiša Krista.

Ježiš Kristus nás kresťanov ustanovením mše svätej tak bohatými učinil, že my Otcu nebeskému všetky jeho nám preukázané dobrodenia dokonale odplatiť môžeme, tak že vďaka naša jeho dobrodeniu dokonale zodpovedá.

Budúcu hodinu budem vás zas o mši svätej vyučovať a vysvetlím vám, že mša svätá je tá najsilnejšia obeta prosebná a najmocnejšia obeta smerná.

Sv. Ludvik, kráľ francúzsky, každý deň dve i tri mše sväté slyšal. Keď mu to dvorania vytýkali, odpovedal: »Čudujem sa, že moji ministri šomrú preto proti mne, že mše sväté slyšim, ale viem, žeby nešomrali, keďby som medzi nimi pri zábave alebo na polovačke i dva razy toľko času strávil.« — Nie jedon ľahostajný katolik zťažuje sa, že ani polhodiny nemôže venovať k slyšaniu mše svätej, ale hrami, pijatikou, klebetením a spánkom i dve hodiny vie premárniť.

Jedenásta hodina.

Milé dietky! »Náboženstvo« bez obety sa nedá ani myslieť. Preto vidíme, jako na celom svete všetky národy, áno i sami pohania oltáre stavajú, svojim bohom obety prinášajú. Oni chceli lebo bohov svojich chváliť a velebiť, alebo za ich ochranu prosiť, za dobrodenia ďakovať alebo ich smeriť, hnev a trest ich od seba oddialiť, alebo ich o pomoc prosiť.

V poslednej hodine vynaučovania sme videli, že jedinká, veliká a vznešená obeta nášho svätého náboženstva, mša svätá, je najdokonalejšia obeta pochvalná a poďakovná; dnes vám vysvetlím mšu svätú jako obetu smernú a prosebnú.

Mša sv. je oprávdivá smerná obeta.

Čo je hriech?... Prečo je hriech tak veľké zlé?... Jaký trest priťahujeme na seba skrze hriech?... V ktorých sviatosťach odpúšťajú sa nám hriechy?... Hriech je to, za čo

sa má dosť učiniť. Kto býva hriechom obrazený, rozhnevaný? R. Boh. Teda musí sa vec napraviť, obrazený Boh musí byť nám zas priateľom. A to sa najľahšie stane, keď mu jeho najmilšieho, jednorodeného Syna obetujeme, darujeme, čím mu tú najväčšiu radosť spôsobíme. Žiaden hriech, žiadne obrazenie nekonečne spravodlivého Boha nemôže nám byť ináč odpustené, len skrze ľútosť a volanie o milosť a milosrdenstvo božie. To však najúčinlivejšie sa stáva pri mši svätej. Pri Konfiteor kňaz hlboko sa skloní k zemi, pred Bohom a všetkými jeho svätými menom celej cirkve hriechy svoje vyznáva, tri razy bije sa v prsia, hovoriac: »mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa.« To jest: »moja vina, moja vina, moja najväčšia vina!« Pri Kyrie elejsone v mene celého národa deväť ráz k trojjedinému Bohu o milosť a smilovanie volá. Pri premenení kladie to presväté telo na oltár, ktoré všetky hriechy celého sveta na seba vzalo a svojím prehorkým umučením za ne zadosť učinilo. Tu na oltári v kalichu stojí presvätá krev, ktorú čo cenu za hriešne duše Otcu nebeskému obetujeme. Otec nebeský by prestal byť milosrdným, keďby na pohľad svojho obetovaného Syna, Ježiša Krista, hriechy naše neodpustil. O jak bohatí sme pri všetkej hriešnosti našej, skrze obetu mše svätej! Tu máme samého Baránka Božieho, skutočne a podstatne, ktorý sníma hriechy celého sveta.

Skrze slyšanie mše svätej i tí najväčší hriešnici opravdivej ľútosti obsahujú a s Bohom sa mería. Často sa už stalo i to, že ľahostajný kresťan a veľký hriešnik len z dlhej chvíle do kostola na mšu sv. išiel a ešte v ten deň v kajúcnosti svojej zpovedelníka vyhľadal, aby sa s Bohom pomeril. Ba už i mnohí protestanti skrze slyšanie slavných služieb božích do lona samospasitelnej cirkve sa navrátili. Sväté obrady, skvelosť a slávnosť služieb božích, sobranosť a pobožnosť shromaždeného ľudu katolickeho, slávnostné ticho pod premenením spojené s milosťou božou tak účinkovalo na nich, že poznali »katolícka cirkev je jediná pravá cirkev Ježiša Krista.« Jako protestanti vstúpili do kostola, čo katolíci v srdci vyšli von.

Milé dietky. Toto si na celý život zapamätajte, čo vám teraz poviem. Chcete-li k sv. spovedi potrebnú lútosť v sebe vzbudiť, počúvajte na ten úmysel mšu svätú a isteže obsiahnete od Boha milosť pravej ľútosti a silného predsevzatia. Kto chce zablúdilého od pravdy na cestu spasenia nazpäť uviesť, nemá ten k tomu silnejšieho prostriedku nad sv. mšu: nech obetuje alebo dá obetovať sv. mšu za neho. To som už často zkúsil. To mi môžete veriť.

Naposledy máme ešte rozvažovať tú pravdu, že mša svätá je najmocnejšia obeta prosebná.

Náš láskavý Spasiteľ, keď bol pri poslednej večeri mšu svätú ustanovil, vyriekol tie všetkým kresťanom známe slová: »Proste a bude vám dané«, »O čokoľvek Otca môjho v mene mojom prosiť budete, dá vám«, »Amen, amen, pravím vám, jestliže od Otca môjho čokoľvek v mene mojom prosiť budete, dá vám. Až dosiaľ ste za nič neprosili v mene mojom. Proste a obsiahnete, aby radosť vaša dokonála bola.« (Ján 16.)

Kto pri mši svätej prítomný je, a od Boha, nebeského Otca, niečo prosí, ten skutočne v mene Ježiša Krista prosí, prosí skrze Ježiša Pána nášeho, skrze toho večného Veľkňaza (najvyššieho kňaza) prosí, ktorý od Otca, nebeského pre svoju vznešenú dôstojnosť a uctivosť vyslyšaný býva, jako to sv. Pavel k židom píše. Pri mši svätej zjavuje sa Ježiš tak ponížený a pokorný pred svojím nebeským Otcom, aby za nás orodoval, a vyprosil nám, čo je nám pre telo a dušu potrebné, že nebeský Otec vyslyšanie jeho prosby odopreť nemôže. O jak chudobný je Ježiš na oltári pod spôsobom chleba a vína! Jak maličký! Ešte i človečenstvo svoje ukrýva! Ku tomu ešte i svätá hostia na troje lámaná býva. Telo a krev znovu rozlúčené sa zjavujú, aby obeta smrti Ježiša dokonále a zrejme predstavená bola!

Zdáliž len živým kresťanom je užitočná obeta mše svätej? Obeta mše svätej, tak jako na dreve kríža vykonaná obeta, užitočná je nie len živým, ale i mrtvým; lebo to je tá istá obeta.

Čože sa robí v cirkvi katolickej pri pohrebe zomrelých?

R. Za zomrelého odbavuje sa Requiem, t. j. obetuje sa sv. mša za dušu zomretého, a sice dľa možnosti tri razy.

Keď sv. Monika, matka sv. Augustína na smrteľnej posteli ležala, pýtali sa jej, kde ju majú pochovať. Ona odpovedala: »Telo moje pochovajte, kde len chcete, len o jedno vás prosím kňazov, aby ste sa na mňa pri oltári Pána rozpamätali.«

Pri mši svätej kňaz dva razy robí Memento, t. j. rozpomienku, raz pred pozdvihovaním spomína živých, raz po pozdvihovaní umretých. Jako sv. Rehor Veľký, tak i sv. Hieroným v písmach svojich dokazujú, že tie duše, za ktoré kňaz mšu svätú obetuje, pod tou mšou svätou nič netrpia, lež bývajú podivne potešené, ba mnohé i celkom vyslobodené. Niektoré nábožné osoby často okolo kňaza pri oltári nesčíselné ubohé dušičky videli, ktoré pri mši svätej prítomné byť smely.

Keď jednúc nábožný františkán Pater Ján Alverno na Dušičky s veľkou pobožnosťou mšu svätú obetoval, a pri pozdvihovaní nebeského Otca pre krev Ježiša Krista za vyslobodenie ubohých dušičiek prosil, videl v tom okamihu bezpočetné dušičky jako by jasné iskry z horiacej pece do neba vystupovať.

Milé dietky! teraz už viete, že nič niet svätejšieho, nič vznešenejšieho, nič, jako živým tak i mŕtvym osožnejšieho nad mšu svätú. A preto, chcete-li byť dobrí kresťania, učiňte nasledujúce predsavzatia.

I. predsevzatie.

V nedeľu a sviatok mšu svätú nikdy nezameškám dobrovoľne.

A prečo? lebo je ťažký hriech cirkevné prikázanie prestúpiť. Jako znie druhé prikázanie cirkevné?...

II. predsevzatie.

V nedeľu a sviatok dľa možnosti do farského kostola na služby božie chodievať budem.

A to prečo? Lebo farár farskú mšu sv. za svojich farníkov obetuje. Keď teda budem na farskej mši svätej, budem na svojej vlastnej, ktorá mne, čo farníkovi prináleží.

III. predsevzatie.

Každú mšu sv. s veľkou pobožnosťou a uctivosťou slyšať budem.

Milé dietky! Nič nenie tak neslušného, jako pod mšou sv. byť nespokojným, bezbožným, shovárať alebo smiať a obzerať sa. Anjelia strážcovia, ktorí neviditeľným spôsobom na tvár padajú pred prítomným Ježišom Kristom, na takých bezbožných ľudí sa veľmi hnevajú, a Boh takých prísne trestať bude. Takým mša svätá nenie k osohu, ale ku zkaze, lebo oni Baránka Božieho, Ježiša Krista, od seba odstrkujú.

Na toto predsevzatie vždy pamätajte.

IV. predsevzatie.

Mšu sv. budem za najdokonalejšie uctenie Boha a za najsvätejší úkon cirkve katolíckej považovať.

Všetky tajomstvá života, umučenia a smrti Ježiša Krista sa tu obsahujú. Pri mši svätej obnovuje sa jeho vtelenie v Nazaréte, jeho narodenie v Betleheme, jeho obetovanie v chráme, jeho utiahnutý život vo svätom dome, jeho učiteľský úrad, jeho poslednia večera, jeho modlitba v zahrade olivetskej, jeho vyliatie krve, jeho smrť, jeho pohrobenie, jeho zmrtvýchvstanie. Ach, k vôli mše svätej nenie nikde priďaleko, nikdy privčas, nič obtížne!

V. predsevzatie.

Nakoľko mi len bude možné, kým žiť budem, každý deň pojdem na svätú mšu.

Toto je skutočne zlaté predsevzatie! Drahé, milé dietky moje! toto veľké a sväté predsevzatie si učiňte aj svedomite si ho vyplňte. — Sľubujem vám zaň hojné od Boha požehnanie a život večný. Amen.

Dvanásta hodina.

Milé dietky! Dnes začnem hovoriť o tretej čiastke vynaučovania o sviatosti oltárnej. O čom pojednáva prvá čiastka? A druhá... Tretia? Tu máte veľkými literami natlačené. O svätom prijímaní. V reči cirkevnej latinskej volá sa prijímanie »Communio« = spojenie, spoločnosť. To je ten posledný cieľ, prečo Ježiš túto sviatosť ustanovil.

On chcel 1. vždy medzi nami byť, 2. seba za nás každodenne obetovať a 3. s nami sa najužšie spojiť.

Keď dva kúsky vosku do jednej nádoby dáme a pod ňu oheň podložíme, tie dva kúsky vosku stopia sa dovedna. Toto spojenie je tak úplné, že sa viac nedá rozoznať, čo je z prvého a čo je z druhého kúska. To isté sa stáva, keď nekoľko kvapiek vody do vína vlejeme. Alebo, keď železo do ohňa dáme. Železo spojí v sebe žeravosť a horúčosť ohňa, obe spoja sa.

My každý deň potrebujeme pokrm a nápoj, aby sme žili a zdraví boli. Pokrm bereme do seba ústami, ktorý sa v nás na telo a krev mení. To je to najužšie spojenie, ktoré si len predstaviť môžeme. A toto najužšie a nerozlučiteľné spojenie vyvolil si náš Spasiteľ, aby tak dušu našu kŕmil, posilňoval, pri živote udržoval a do nej zárodok budúceho vzkriešenia k životu večnému vložil.

Čo je sväté prijímanie? Je skutočné požívanie tela a krve Ježiša Krista k pokrmu duše.

Hovoríme k pokrmu duše a nie tela. Telo častejší, silnejší, pozemský pokrm potrebuje, duša ale menší, nežnejší, viac duševný pokrm; dostačí jej čo len omrvinka z presvätej hostie pre jej obsah. Či presvätá sviatosť i telo môže kŕmiť a na živote udržať? R. Áno, jestli to Boh chce zázračným spôsobom. Boly nábožné, sväté osoby, ktoré týždne, mesiace, ba i roky žiaden pozemský pokrm nepožívaly, ale len zo sv. prijímania žily, na pr. blahoslavený Klaus z Flüe vo Švajciarsku temer 20 rokov len zo sviatosti oltárnej žil a bol vždy

zdravý a silný. Sv. Lidvina zo Schiedan v Holandsku, Sv. Katarina z Genuy atď. atď.

Či jesto prikázania božie alebo cirkevné, ktoré nám sväté prijímanie nakladá? Áno, tak Boh ako i cirkev nám to prikazuje. Na vôľu nám to nenie ponechané. Nik nemôže povedať: »Neopovážim sa«, alebo »nechcem«. Keď Ježiš Kristus túto sviatosť prisľúbil, dal hneď prísne a zreteľné prikázanie: »Amen, amen pravím vám: nebudete-li jesť telo Syna človeka, a piť krev jeho, nebudete mať života v sebe.«

Jako znie štvrté prikázanie cirkevné? ... Prečo cirkev toto prikázanie vydala? R. Lebo mnohí kresťania tak ľahostajnými sa stali, že napriek božskému prikázaniu Ježišovmu, ani by neprijímali Ježiša.

Jak často máme prijímať? R. Kedykoľvek nám to spovedelník dovolí a radí. Či si cirkev sv. žiada, aby sme často prijímali? Áno, ona nám k tomu ustavične príležitosť poskytuje.

Čujte, čo sv. snem Trid. hovorí:

»Konečne napomína a prosí a zaprisahá sv. snem pre milosrdenstvo božie, aby všetci kresťania, ktorí meno toto nosia, predsa raz v znaku jednoty, v tomto svätzku lásky, v tomto symbole svornosti sa sišli a shodovali, pamätliví súc tak vysokej velebnosti a tak vznešenej lásky Pána našeho Ježiša Krista, ktorý predrahú dušu svoju, čo cenu spasenia nášho a telo svoje za pokrm nám da; aby toto presv. tajomstvo tela a krve jeho s tou vytrvanlivosťou a silou viery, s tou pobožnosťou, láskou a úctou verili a ctili, žeby tento nadprirodzený chlieb často prijímali, a žeby im bol životom duše a ustavičným zdravím ducha, ktorým posilnení, z tohoto putovania zemského by do nebeskej vlasti dostať sa mohli.«

Čo hovorí sv. Augustín? Ži tak, abys' hoden bol každý deň prijímať.

Milé dietky! i duševne môžeme prijímať.

Duševné prijímanie je vrúcna túžba Ježiša, keby bolo možné, prijať, spojená so živou vierou a srdečnou láskou.

Jaký osoh máme z duševného prijímania?

1. Rozmnožuje v nás milosť božiu. 2. Môžeme cez deň i častejšie duševne prijímať. 3. Nemusíme byť lačným žalúdkom,

ani nepotrebujeme k tomu dlhú prípravu. 4. Kdekoľvek, i mimo kostola môžeme duševne prijímať. 5. Ono je najlepšou prípravou ku skutočnému prijímaniu.

Nebeský ženích Ježiš zjavil sa raz nábožnej panne (Pauline Mareska) v Neapoli a dve nádoby jej ukázal, jednu zlatú a druhú striebornú. »V tej zlatej«, hovorí Spasiteľ, »držím skutočné a v striebornej duševné prijímanie.«

Kedy sa máme zvlášte v duševnom prijímaní cvičiť? Pri mši svätej a pri navštívení najsvätejšej sviatosti oltárnej.

Jako sa môžeme v duševnom prijímaní cvičiť? R. Nasledovne:

»Ježišú môj! verím, že si v tejto sviatosti prítomný. Milujem ťa nadovšetko, žiadam si ťa do srdca môjho prijať. Ale poneváč ťa teraz skutočne prijať nemôžem, aspoň duševne poď do srdca môjho! Objímam ťa, s tebou sa spájam, jako by si skutočne v srdci mojom bol. Nedovoľ, aby som sa niekdy od teba skrze hriech zas odtrhol.«

Aby sme i krv Kristovu požívali, či musíme i kalich piť? R. Nie. Či je potrebné, keď chceme celého Krista prijať, aby sme sviatosť oltárňu pod oboma spôsobami prijali? Nie, lebo Kristus je pod jedným každým spôsobom celý a živý prítomný; lebo živé telo nemôže byť bez krvi, a živá krev nemôže byť bez tela. Keď teda len pod spôsobom chleba prijímame, prijímame spolu i krev Krista, t. j. celého živého Krista, — kňazi, ktorí pod obama spôsobami prijímajú, neprijímajú viac, jako svetskí veriaci.

Prečože cirkev sv. nariadila, aby sme len pod jedným spôsobom, a to pod spôsobom chleba prijímali?

Mala ona k tomu mnohé dobré príčiny:

1. Aby sa krev božia nevyliala na pr. keď je veľký stisk.

2. Lebo táto sviatosť pod spôsobom vína sa v bohostánku nemôže udržať za dlhší čas bez toho, aby sa nezkazila.

3. Lebo v tých krajoch, kde sa víno nerodí, ani za drahý peniaz by nemožné bolo pre tak mnohých víno zaopatriť.

4. Sú mnohí zdraví alebo nemocní, ktorí víno nepožívajú.

5. Poneváč boli kacíri, ktorí i tvrdili, že kto len pod jedným spôsobom prijíma, ten len polovičate prijíma.

Udalosť.

Roku 1263. slúžil mšu svätú jeden kňaz v Bolsene, meste neďaleko Ríma. Pri pozdvihovaní Božieho Tela pochyboval, či je v sv. hostii Ježiš Kristus prítomný. V tom okamihu začala z nej kvapkať krev sv. na Corporál. Kňaz zmeravel, ruky držal hore a viac sa nepohnul. Ľud ale volal: »O presvätá krev! čože je to? O božská krev, teč na duše naše, zmyj naše hriechy!« Medzi tým kňaz k sebe prišiel, a chcel presv. hostiu na oltár položiť. Ale Corporále bolo celé od krvi mokré a zabarvené. Urban IV. pápež dozvediac sa o tomto zázraku, s mnohými kňazmi prišiel do Bolseny a poklonil sa presvätej krvi.

Až po dnes toto Corporále je tam v slavnom chráme uschované a býva pri prívodoch slavnostne nosené.

Keď teda nenie potrebné k dokonálemu prijímaniu piť i sv. krev v kalichu, prečo Ježiš pri poslednej večeri túto sviatosť pod oboma spôsobami ustanovil?

Lebo ona je 1. obeta, k čomu oba spôsoby sú potrebné, 2. poneváč je ona hostinou nebeskou. Keď niekoho ku hostine povoláme, dáme mu nielen jesť ale i piť.

Jako sa to pri každej mši svätej vyobrazuje, že pod spôsobom chleba je i krev, a pod spôsobom vína je i telo prítomné? Tak že kňaz pred prijímaním sv. hostiu na troje láme, a najmenšiu čiastku do kalicha púšťa, kde sa oba spôsoby vidome preniknú. Pri tom kňaz modlí sa: »Skrze toho Pána Ježiša Krista, Syna tvojho, ktorý s tebou žije a kraľuje v jednote Ducha svätého na veky vekov. Amen.«

Na budúcu hodinu vysvetlím vám: Jaké milosti udeľuje nám sväté prijímanie? Je to dlhšia a ťažšia otázka. Tú sa mi dobre naučte a každodenne k Duchu svätému sa modlite, aby vás osvietil, láskou a úctou k tejto sviatosti vás naplnil.

Trinásta hodina.

Milé dietky! Bliži sa už ten veľký deň, prvého vášho sv. prijímania. Už by ste i to mohly vypočítať, koľko ešte hodín máte k tomu vám tak slavnostnému dňu. Preto sa i vždy viac a viac chystajte k tomu dňu milostnému.

Dnes vás chcem poučiť o tých milostiach, ktoré nám hodné prijímanie udeľuje. Tie sú v tej otázke, ktorú som vám k naučeniu vyznačil. Jaké milosti božie udeľuje nám sv. prijímanie R. V katechismuse v troch prvých bodoch sú vždy dvoje milosti či účinky sv. prijímania obsažené.

1. *a)* spojenie s Kristom, *b)* rozmnoženie posväcujúcej milosti.

2. *a)* oslabenie našich náchylnosti k zlému, *b)* chuť a sila k dobrému.

3. *a)* očistenie nás od hriechov všedných, *b)* zachovanie od hriechov smrtedeľných.

Bod 4. má síce len jedinú ale veľmi dôležitú milosť.

Jednotlivé body dokonalejšie preberieme.

1. *a)* Najužšie spojenie s Ježišom Kristom.

»Telo moje je opravdivý pokrm.« Náš prelaskavý pastier spôsob chleba vzal na seba, aby skrze pokrm tento s telom a dušou našou najužšie sa spojil. »Jedno telo a jedna duša s nami bol.« »Kto jie mňa, živý bude pre mňa.» Sväti otcovia všeliaké podobenstvá uviedli k vyobrazeniu tohto úzkeho spojenia Ježiša s nami. Ku pr. jako som vám už bol hovoril: stopenie dvoch kúskov vosku v jeden, alebo smiešanie vody s vínom. Sv. Augustin uvádza Ježiša k prijímajúcemu takto hovoriaceho: »Nie ja premenim sa v teba, lež ty vo mňa.« A sv. Pavel: »Žijem ja, lež nie ja, ale Kristus žije vo mne.«

Ježiš Kristus vo svätom prijímaní je nie vedľa nás, ani my neodpočívame na jeho presvätom srdci, jako sv. Ján miláček jeho pri poslednej večeri; nie, on je v nás, a my v ňom. Nenie ani bodky v nás, ktorá by s Ježišom v potyku nebola.

Jako do krve zamočená huba celkom krvou nasiakne, tak je Ježiš Kristus v nás.

Najkrajšie podobenstvo spojenia sa Ježiša Krista s nami vo sv. prijímaní sám Ježiš Kristus vyriekol. A zkadiaľže vzal Ježiš Kristus, Syn Boží, toto podobenstvo? Nie z prírody, jako jeho iné príklady a podobenstva; nie z ľudského života, lež z božského srdca, zo svojeho vlastného božského života, ktorý v vajsvätejšej Trojici má. On hovoril: »Jako mňa poslal živý otec, i ja živý som skrze Otca, tak i ten, kto jie mňa, živý bude skrze mňa.« To jest: Spojenie Ježiša Krista s dušou vo svätom prijímaní je tak úzke, jako spojenie božského života v najsvätejšej Trojici. »Ja a Otec sme jedno« v Duchu svätom. »Ja žijem, čo Syn Boží z Otca, a kto mňa požíva, žije zo mňa.« »Kto mňa miluje, reči moje zachovávať bude, a môj Otec ho bude milovať, a prídeme k nemu a v ňom prebývať budeme.«

Ó predrahé dietky! jak veľmi musíme sa diviť, keď tieto vznešené slová Ježiša do súvislosti so svätým prijímaním uvedieme, kde sa doslovne plnia. Tu v okamihu prijímania staneme sa skutočne dietky božie, živé chrámy božie, pokolenie božské.

1. *b)* Rozmnoženie v nás milosti posväcujúcej je druhý účinok hodného prijímania.

Čo je milosť posväcujúca?... V ktorých sviatostiach ju obsahujeme, nazpät dosiahneme, rozmnožíme?

Slovom: posväcujúca milosť je »detinstvo božie.« Kto ju má, je dieťa božie. Boh Otec mu je otcom, Boh Syn bratom. Boh Otec miluje ho otcovskou, božskou láskou, tak, jako svojho jednorodzeného, skutočného, božského Syna miluje. Ale táto láska božia, toto zaľúbenie nebeského Otca dotyčne ľudského dieťaťa božieho môže riasť i zmáhať sa, zväčšovať, rozmnožovať sa. A to stáva sa skrze dobré skutky, ktoré čo dietky božie v stave posväcujúcej milosti božej konáme. Už ale lepšieho skutku niet na svete, an

na nebi, ani na zemi, jako najsvätejšia obeta Ježiša Krista pri mši svätej. Kto prijíma, bere najplnšiu účasť na tomto božsko-ľudskom skutku, teda tým činom preukazujeme nebeskému Otcovi tú najvyššiu úctu, najvyššiu poklonu a najdokonálejšiu vďaku. Svätým prijímaním môžeme sa Bohu, keď smiem tak hovoriť, nanajvýš sa zalichotiť, t. j. do milosti jeho sa dosťať, jemu najväčšiu radosť spôsobiť a sebe najväčší osoh a úžitok získať, t. j. jeho lásku a milosť v sebe rozmnožiť.

2. *a)* Sväté prijímanie oslabuje naše náchylnosti k zlému.

Prečo sme viac k zlému než k dobrému náchylní?

℟. Pre hriech dedičný. A ešte prečo? Pre naše vlastné hriechy, ktoré sme spáchali. V ktorej sviatosti sa nám hriech dedičný odpúšťa? ℟. Pri sviatosti krstu. Čo ale ostáva v nás z dedičného hriechu? Náchylnosť k zlému.

Sám sv. Pavel o sebe píše: »Iný zákon cítim v údoch mojich, ktorý sa zákonu ducha protiví. Dobré, ktoré chcem, nečiním, činím ale zlé, ktoré nechcem.« Čím kto viac do hriechov sa ponoruje, tým je slabší k dobrému a náchylnejší k zlému. »Zvyklosť je železná košela, bez boľasti a poranenia nedá sa vyzliecť. Vo svätom prijímaní Ježiš udeľuje nám milosť, ktorá náchylnosti naše k zlému umenšuje, my nahliadame, že sme nerozumní, keď svoje zlé náchylnosti nasledujeme, v nich rozkoš našu vyhľadávame a poznávame, jak milé, jak spravodlivé a slušné je, keď dobré rady nášho lepšieho človeka, múdru reč nášho svedomia nasledujeme a na napomenutia nášho anjela strážcu poslúchame. My cítime

2. *b)* Chuť a silu k dobrému.

Často som to už zkúsil, že osoby, ktoré často a nábožne prijímajú, ustavične sa sdokonalujú. Oni v dobrom rastú, jako rastliny pri slnci a dáždi, bez toho, že by to badali. Kým ku pr. opilstvu oddaný netrpezlivým a mrzutým sa stane, jestli mu nejaká príležitosť k hriechu unikne, iný to za nič nemá a svoj trápne usporený peniaz tajne na dobrý cieľ obetuje.

Odkúď mali sv. mučeníci tú silu a smelosť všetkým mukám vzdorovať a s nábožným spevom smrti v ústrety ísť? Zo sv. prijímania. Odkuď nadobýva milosrdná sestra silu a odhodlanosť k tomu, aby opustila otca, matku, vlasť, majetky len preto, by nemocným, i tým najhroznejším a najnetrpezlivejším vo dne v noci posluhovala? Zo sv. prijímania. Podobne i kňazi, missionári, reholníčky, mnisi, chudobní remeselníci, za dlhé roky nemocní.

3. *a)* Sväté prijímanie očisťuje nás od hriechov všedných.

Každý deň, ba každú hodinu hrešíme všedne ku pr. roztržitou modlitbou; keď sa s Bohom shovárame, všetky sily duševné máme si napnúť, lež vrtkavý náš duch podobný je motýlovi, ktorý s jednej kvetiny na druhú lieta a nikde sa dlhšie nezabaví. Leniví sme vo cvičení sa v dobrom. Dobré, ktoré konáme, samoláskou a pýchou svojou špiníme a lenivosťou kalíme. Často, bez toho, že by sme to badali, sme suroví a neláskaví oproti blížnym. V jedení a pití smyselnú rozkoš nachádzame. Myšlienky a úmysly blížnych opovážlive súdime atď. plní a plní sme všedných hriechov. Niektoré z nich, keď je to už priveľa, uznáme, oľutujeme a vyznáme, mnohé si ale ani nevšimneme. Preto už Dávid prorokoval: »Od tajných hriechov mojich očisti ma, ó Pane!« Veľmi potešiteľné teda pre nás je vedieť, že Ježiš Kristus v nás, keď vo sv. prijímaní stúpil do nás, i tie mnohé všedné hriechy nám odpustí pre našu slabosť a lásku. »Láska množstvo hriechov zakrýva.« Konečne

3. *b)* od hriechov smrteľných zvlášte časté prijímanie zachraňuje nás.

Oltárňa sviatosť nedarmo sa menuje »ovocie so stromu života.« Kde bol strom života? ℟. V raji. Ktorý strom bol pre ľudí stromom smrti? Ten, s ktorého Boh zakázal jesť prvým rodičom. Kto hreší, ten so stromu smrti požíva. Ťažký hriech dušu, dieťa božie v nás usmrcuje, preto sa i smrteľným hriechom menuje. Ale kto Ježiša v olt. sviatosti prijíma, toho

diabol nie tak ľahko svedie do hriechu, lebo Ježiš, víťaz nad smrťou a diablom, bojuje s nami proti nemu.

Posledný hlavný účinok sv. prijímania je vo štvrtom bode udaný, totižto: že je nám zálohom nášho budúceho vzkriešenia a večného spasenia. Či viete, čo je záloh? Príkladmi vám to vysvetlím. Otec povie synovi: Na tri roky pojdeš do sveta. Keď sa navrátiš, krásny dom ti dám vystaviť v krásnej zahrade za 50.000 zl. Ale aby si o tom bol presvedčený, že pravdu hovorím, dávam ti tento drahý kameň do zálohu, ktorého cena je 50.000 zt. Jestli by som už na žive nebol, keď sa vrátiš domov, budeš mať ten drahý kameň, môžeš ho predať a dom so zahradou sám si vystaviť. Tento drahý kameň je teda ten záloh.

Otec nebeský hovorí k nám: Budeš-li prikázania moje zachovávať, po tomto pozemskom živote v cudzine vezmem ťa do môjho otcovského domu, do neba, do raja, večne ťa blaženým učinim a budem ťa držať ako vlastného, jediného syna môjho. »Sám budem tvojou prevelikou odmenou.« A aby si mi veril, už ti teraz dám v tomto slzavom údolí môjho jediného Syna, vo sviatosti oltárnej, čo záloh sľubu mojeho.

Jako je pravda, že Ježiš, ktorého v oltárnej sviatosti máš a ho prijímaš, na tretí deň z mrtvých vstal, tak je pravda, že i ty z mrtvých vstaneš s telom a dušou tvojou na deň súdny.

Ešte jeden príklad. Sľúbil by som môjmu priateľovi, že mu na rok krásny cudzozemský strom darujem, ktorý v krátkom čase pekne bude rásť, a krásne konáre a listie bude mať. Čo záloh sľubu môjho dám mu semä z toho stromu. Či mi priateľ môj nebude veriť? Bude. Veď ten strom už v tom semeni má. Nech si ho len zasadí a opatruje a bude mať svoj vlastný strom.

Milé dietky! Kto Ježiša v olt. sviatosti prijal, ten už v sebe má ten strom večného života, už v sebe má nebe. Lebo čože to, »mať nebe?« Mať Boha. Preto hovorí Ježiš: »Kto telo moje jie a krev moju pije, ten má život večný; a ja ho na deň súdny vzkriesim.«

Čo ešte! Jakými sa staneme častým a hodným prijímaním? Osvietenými vo viere. »Pristúpte k nemu a budete osvietení«, hovorí 33. žalm. Staneme sa štedrými oproti cirkvi, kňazom, ozdobe chrámu. »Všetko za Ježiša.«

Staneme sa milosrdnými oproti chudobným, súcitnými k nemocným, trpezlivými v krížoch a trápeniach, skromnými, tichými, pokornými, počestnými čistými a cudnými, veď Ježiš je anjelský pokrm. Staneme sa v Pánu veselými, natešenými, vľúdnymi. Ktorí často a hodne prijímajú, ti už tu na zemi stávajú sa v istej miere oslávenými.

Štrnásta hodina.

Milé dietky! dnes vám budem o nehodnom prijímaní vyprávať. Je to smutné a bolestné pojednávanie.

Predovšetkým vedieť máte: čo je to nehodné prijímanie, alebo kto nehodne prijíma? R. Nehodne prijíma ten, kto v stave hriechu smrteľného prijíma. Taký je nepriateľ Boha a nie dieťa božie, ktoré smie k stolu Pána pristúpiť.

V stave hriechu smrteľného prijať Ježiša je nový veliký hriech, ktorý opak toho účinkuje, čo sme o účinku hodného prijímania v predošlej hodine hovorili. Taký bezbožník na miesto záloha večného spasenia večné zatratenie si prijíma.

Čo píše sv. Pavel o nehodnom prijímaní?

»Nech teda zkusuje sám seba človek« = či je v stave posvätcujúcej milosti, alebo nie, či je dieťa božie, alebo nepriateľ jeho.

Čo máme činiť, jestli nám svedomie hovorí, že sme nie hodní?

R. Máme sa najprv platne vyspovedať »a tak« t. j. jestli sme už v stave milosti »z toho chleba jesť, ktorý už nenie pozemský chlieb, lež telo Krista, »a z toho kalicha piť, lebo

kto nehodne chlieb tento jie, alebo z kalicha Pána pije, odsúdenie sebe jie a pije, nerozsudzujúc telo Pána.«

S týmto sv. Pavel hovorí: Pre takého človeka presvätý tento pokrm stane sa jedom, ktorý do krvi jeho vojde a ho usmrtí. Jed, keď sa v žalúdku rozložil, zapríčiňuje hrozné žrenie a rezanie vo vnútornostiach. Otrovený dostane hrozné kŕče, boľastné trhanie vo všetkých údach tela svojho, to ho mučí, hádže sem a tam na posteli, hlava mu je ťažká a pomätená, oči sa mu vyvracajú, čuvy sa mu od boľasti trhajú a trasú, zúfanlive vzdychá a kričí, až ho konečne smrť z tohto hrozného položenia vyslobodí. Účinkovanie jedu ešte i po smrti poznať. Mrtvola hrozne zpuchne, očernie a chytro berie porušenie.

Podobne sú hrozné následky nehodného prijímania. Červík svedomia zožiera dušu toho, ktorý nehodne prijal, on nemá pokoja, ani odpočinku, nemôže sa modliť, ba nechce sa; on nenávidí Boha, nenávidí kňaza, ktorý je sluha a obhájca presvätej sviatosti olt.; vo svojej zaslepenosti už nevidí, kde by bola ešte milosť pre neho, má predchuť pekelnej hniloby.

Tu pripomínam »Archu úmluvy«, ktorá Izraelitom požehnanie a Filištinským kliatbu priniesla.

Čo to bola tá Archa úmluvy? R. Svätyňa Pána u Izraelitov. Jedna kasňa (škryňa) zovnútra a z vonku pozlátená, predobraz nášho bohostánku. Nad ňou trônili dva anjeli. Čo skrývala v sebe táto Archa úmluvy? R. 1. Dve kamenné tabule božích prikázaní, 2. kvitnúci prút Árona, 3. zlatú nádobu s mannou.

Čo sa prihodilo raz, keď táto Archa úmluvy do rúk nepriateľov sa dostala? Kto mi to z bibliky vyrozpráva?

Vyprávanie.

V tej hroznej bitke, v ktorej medzi 30.000 vojakmi i dvaja synovia Héliho, Ophni a Phinees padli, prišla i Archa úmluvy do rúk Filištinských, a tí ju do chrámu modly Dágon uložili. Jako oni na druhý deň do svojho chrámu vstúpili, Dágon už na tvári svojej ležal pred stánkom Pána. Mimo toho Boh všelijakými metlami šľahal Filištinských. Bole ich znivočil hmyz, a mnohí ľudia onemocneli a umierali. Na to Filištinskí hovorili:

»Stánok Boha israelského nesmie medzi nami ostať, lebo na zkazu je nám.« Dali ho na voz a zapriahli dve kravy, ktoré rovno proti Bethsames ťahaly. Tak hľa sa stánok Pána nazpäť dostal do zeme Izraelitov.

Jaký hriech pácha ten, kto opováži sa nehodne prijímať?

Ten pácha, jako zradný Judáš, najhroznejšiu svätokrádež.

Kto bol Judáš? . . . Čo zlého učinil Judáš? Jako ho Ježiš napomínal? Jako zahynul Judáš? . . . Čo hovorí sv. Ján o Judášovi? R. Keď Judáš prijal smitku, satan vstúpil do neho. A tá smitka, ktorú teraz jedol Judáš, nebola sv. prijímaním, ktoré on už pred tým vykonal, ale Ježiš riekol potichu Jánovi: »Ten mňa zradí, ktorému zamočený záhryzok dám.« A dal ho Judášovi.

Čo povedal sám Ježiš o Judášovi? R. »Lepšie by bolo človekovi tomu, keď by sa nebol narodil.«

Ktoré sú zlé následky nehodného prijímania často už v tomto živote?

1. Zatemnenie a zatvrdnutie srdca.

Jeden veliteľ zbojníkov prijal mladého muža, aby ho ku zbojníctvu vyučil. V tomto remesle tento už ďaleko doviedol. Len ešte jedno mu zchádzalo. Neopovážil sa mordovať. Priviedol i na to velitel tento svojho žiaka, kázal mu nehodne prijímať. Čo keď urobil, potom už nebál sa mordovať, stal sa zatvrdilým, a ztratil svetlo viery.

2. Často náhla smrť.

V pútnickom kostole Trautmanshofskom spovedal sa jeden človek. Kňaz mu nemohol dať rozhrešenie, lebo toho nebol hoden. Napomínal ho, aby si svoje záležitosti usporiadal a potom prišiel k sv. spovedi. Ale dnes aby prijímať nešiel, lebo by ho Boh potrestať mohol. Než bohužiaľ, tento človek ku svätému prijímaniu pristúpil. Ledva že od prijímania odstúpil, padol na zem a bol mrtvý.

Raz jeden človek chválil sa: Už som často nehodne prijímal a nič sa mi nestalo. Čo sa nestane? Zbláznil sa, hneď odišiel a obesil sa.

3. Mnohé časné pokuty.

Roku 1584. žila v Heiligenstadte jedna dievka, ktorá sa prisahať navykla a opovážila sa na Veľkú noc s neprázdnym žalúdkom k stolu Pána pristúpiť. Na druhý deň obsadil ju zlý duch, ktorý ju za viac mesiacov strašne trápil. Po mnohom marnom namáhaní, napadlo ľuďom zaniesť ju do kostola na Hilfsbergu, kde nachádza sa jedna čiastka ramena sv. Bonifácia. Tu prestala moc satanáša, a dievka bola uzdravená.

Čo činí ten, kto opováži sa nehodne prijímať?

Taký núti božského Spasiteľa, nakoľko je to v moci jeho, v srdci jeho spolu so satanom prebývať. Ale ponevač to nenie možné, musí Ježiš Kristus satanášovi ustúpiť. Keď zlodej do kostola sa vláme, bohostánok vyláme, presväté hostie po zemi rozsype alebo do hnoja vysype, to je zaiste hrozná svätokrádež. Ale kto telo Pána nehodne prijíma, ten ešte hroznejší hriech pácha. Žiadne smetisko nenie tak ošklivé, tak hnusné pred najčistejším a najsvätejším Bohom jako ľudské srdce, v ktorom satanáš prebýva a panuje.

Preto vrúcne a často, zvlášte pred svätým prijímaním modlievajte sa: »Od nehodného prijímania Tela a krve Tvojej vysloboď nás Pane!« »O môj Ježišu, daj mi radnej hneď umrieť, jako Teba nehodne prijať!«

Na budúce poučím vás, ako sa máte ku sv. prijímaniu dľa tela a dľa duše pripraviť. Po ten čas dobre sa mi naučte k tomu patriace otázky z katechismusa.

Pätnásta hodina.

Milé dietky! Príprava k sv. prijímaniu je veľmi vážna vec, lebo sv. prijímanie je ten najsvätejší úkon nášho života. Čím dokonálejšie prichystáme sa k sv. prijímaniu, tým viac milosti od Boha obsiahneme. Sv. Alojs mohol každú nedeľu prijímať. Preto cez tri dni vo štvrtok, piatok a sobotu chystal

sa ku sv. prijímaniu a cez tri dni, v pondelok, utorok a stredu, Bohu ďakoval za sv. prijímanie. V nedeľu, ktorý deň mu bol najväčším a najsvätejším, len s premilým Ježišom sa zaoberal. Veľmi prihodné je, čo v štvrtej knihe Nasledovania Krista o príprave k sv. prijímaniu čítame. Tam čítame rozjímanie o tých slovách Ježiša: »Poďte ku mne všetci, ktorí ste ustatí a obťažení, a ja vás občerstvím!«

Slovo učennika.

»Hľa Noe, muž spravodlivý na shotovení korábu sto rokov pracoval, aby s nemnohými zachránený bol, a ja jakože budem môcť sa za hodinu pripraviť k tomu, aby som Stvoriteľa sveta s úctivosťou prijal?

Mojžiš, tvoj veľký sluha a zvláštny priateľ Archu úmluvy z neporušiteľného dreva shotovil a najčistejším zlatom obložil, aby dasky zákona v nej umiestnil, a ja porušené stvorenie mám sa opovážiť teba, ustanoviteľa zákona a darcu života, tak ľahko prijať?

Šalamún, najmúdrejší z kráľov israelských, sedem rokov budoval preveľebný chrám k sláve mena tvojho a osem dní sviatok posvätenia jeho slávil, tisíc obetí pokojných obetoval a Archu úmluvy so zvukom trúb a plesaním na miesto jej pripravené slávne postavil. A ja nešťastný a biedny človek, ako ťa uvediem do domu môjho, ktorý sotva polhodinky v pobožnosti stráviť viem? O Bože môj! Jak mnoho oni činili, aby sa ti zaľúbili! Ach, a jak nepatrné je to, čo ja činím?!

1. Príprava podľa tela.

1. Musíme byť lační, to jest, nesmieme od polnoci nič jesť ani piť. Z toho prikázania vymienení sú ťažko nemocní. Prečo cirkev svätá tak prísny pôst požaduje? Lebo slušné je, aby tento nebeský pokrm, manna najsvätejšej sviatosti, prvým pokrmom bol, ktorý v ten deň požívame. To už požaduje sama úcta. Ďalej dala cirkev svätá toto prísne prikázanie i preto, aby nikto s plným žalúdkom alebo podnapitý k stolu Pána nepristúpil. Konečne, keď sme lační, je i duch náš o mnoho spôsobnejší a naklonenejší k modlitbe, pobožnosti a rozjímaniu.

Milé dietky! Tu vás musím upozorniť na niektoré chyby, ktoré sa prihodiť môžu.

a) Niektorí myslia, aby na deň sv. prijímania dlhšie ľahšie lačnými byť mohli, že sa večer pred tým majú lepšie najesť, než inokedy. To je klam. Čím kto viac večer jedol, tým včaššie bude žalúdok jeho na druhý deň jesť žiadať. A mohli by ste z toho i ochorieť. Radnej večer menej jedzte, ľahšie budete sa môcť postiť.

b) Iní si myslia, aby pri umývaní sa ani kvapky vody neprehltli, že si nemajú ústa ani zuby vymyť. To by sa nepatrilo, aby sme do neumytých úst najčistejší pokrm anjelský prijali. Keď si dáte dobrý pozor, ani kvapky vody neprehltnete.

c) Iní zas pred svätým prijímaním ustavične odplúvajú, aby sliny neprehltli. To je oškliivé zvlášte v kostole. Slina nenie pokrm ani nápoj, a jestli len neobsahuje nejakú nečistotu alebo zbytky pokrmu, nemá sa vypluvať.

d) Jestli niečo z jedla nám medzi zubami bolo ostalo, a to by sme so slinou prehltli, to prikázanie lačnosti nenarušuje. Veď sme to v ten deň už nejedli. To isté stojí o kvapke dážďa alebo sňahu, ktorý by nám do úst padol, ako i keď by sa nám krev v ústach pustila.

2. Máme k sv. prijímaniu v slušnom odeve pristúpiť. Bohužiaľ, v dobe našej stáva sa, že mnohí rodičia dietky svoje, zvlášte dievčence, ktoré sú i tak k pýche náchylné, k prvému svätému prijímaniu, až pri nádherne obliekajú, čím v kostole pred ľudmi svoje bohatstvo ukazujú. Takou nádherou i samé dietky bývajú od milého Ježiša odtiahnuté a duchom pýchy zachvátené. — Najkrajšia ozdoba dieťaťa je nevinnosť, poníženosť a skromnosť. — Zlý duch donáša dietky o ich dobré, sväté myšlienky a roztržitými ich činí. Ktorí pristupujú k sv. prijímaniu, majú byť jednoducho, čistotne a stavu primerane oblečení. Ktoré z dievčeniec má, alebo si ľahko zaopatriť môže biele šatočky, nech si ich na znak nevinnosti a čistoty oblečie; ale to žiadam, aby ste hrdlo a ramená celkom zaodiate maly. Na hlave všetky dievčence či

v bielom, či v barvenom rúchu oblečené, môžu mať venčoky. Jako i na Božie Telo a pod jeho oktávou. A pri tom majú mať vždy ten dobrý úmysel: »Veniec tento nosím k úcte mojemu Ježišu, ktorý za mňa tŕňovú korunu nosil. Chcem sa ozdobiť nie pre ľudí, ale pre Boha.«

Ku prvému sv. prijímaniu pre obnovenie krstného sľubu, každý si bielu ozdobenú sviecu donesie. Je obyčaj na mnohých miestach, že chlapci pri prvom sv. prijímaní na pravej ruke majú hodbabnou stužkou priviazaný rozmarín alebo ho na prsiach majú. I to je pekne, jestli to k úcte Ježiša činia. Sviečku, ktorú budete mať pri prvom sv. prijímaní, jako i iné odznaky, ku pr. venčok, rozmarín atď. dobre si uschovajte; oni vás napomínať budú na veliký deň a nebeské šťastie vášho sv. prvého prijímania.

Jednu nábožnú matku som znal, ktorá ten rozmarín, ktorý jej synčok pri prvom sv. prijímaní mal, zasadila. A prijal sa a krásne sa rozriastol. Dobrá matka často k synovi svojmu hovorievala: jako tento rozmarín, tak i ty, synu môj, vzmáhaj sa v čnosti.

II. Príprava podľa duše.

1. Máme si očistiť dušu svoju i od všedných hriechov.

Čo je hriech?... Koľkonásobným spôsobom môžeme sa hriechu dopustiť?... Kto pácha hriech smrteľný? Kto pácha hriech všedný? Či ten nehodne prijíma, kto pristupuje k sv. prijímaniu vo všedných hriechoch?...

Božský Spasiteľ od tých, ktorí ku stolu Pána pristupujú, žiada svatobné rúcho, t. j. posvätujúcu milosť. Kto so všednými hriechami pristupuje, ten má síce svatobné rúcho, ale to je skrze všedné hriechy nečistotou zeme poškvrnené, a sluší sa, aby pravou poníženosťou a ľútosťou čo najlepšie očistené bolo.

Ježiš, ten najčistejší, je vo sv. prijímaní našim hosťom. On chce s nami držať radostnú hostinu, a preto prichystajme mu srdce naše; jako jednúc tá dobrá žena k mužovi hovorila, keď Eliseus prorok k nim vošiel: »Prichystajme mu komôrku, položme do nej postel, stôl, stoličku a svietnik, aby muž boži, keď k nám príde, u nás ostal.«

2. Srdce svoje k pravej pobožnosti pohnúť skrze vzbudenie čnosti. Pred sv. prijímaním dobre je o troch nasledujúcich otázkach rozjímať: Kto ku mne prichádza? Ku komu prichádza? Prečo prichádza? Kto som ja a kto je on? Čo chceš odo mňa, čo ja od teba?

Keď sme už v sebe vieru povzbudili, nádej upevnili a lásku zažali, naposledy potrebné je, aby sme túžili po spojení sa s Ježišom Kristom v oltárnej sviatosti.

Nie som síce hoden, ale poď a učiň ma hodným. Lačniem a žížnim po tebe, žriedlo živej vody.

Milé dietky! Bohužiaľ sú takí ľahostajní kresťania, ktorí bez všetkej skoro prípravy podľa duše k stolu Pána pristupujú. Od spovedelnice hneď sa k sv. prijímaniu tisnú. Takým činom nemôžu ani potrebné poďakovanie po spovedi, ani uloženú pokutu a ani prípravu ku sv. prijímaniu vykonať. Takto vy nikdy nerobte. Navyknite sa, nakoľko je len možné, vždy večer pred sv. prijímaním sa spovedať, aby ste tak jednak vďakovčinenie a zadosťučinenie po spovedi dobre vykonaly, jednak ku sv. prijímaniu čím dokonálejšie sa prichystať mohly. Večer pred sv. prijímaním dlhšie sa modlite a do postele uložte sa s tou myšlienkou: »Ráno môj Ježiš, môj Boh a Spasiteľ príjde ku mne do môjho biedneho srdca.« Keď sa ráno prebudíte, prvá myšlienka nech vám bude: »Dnes mám prijímať! Ešte hodina, dve . . . a Ježiš príjde ku mne. Už čaká na mňa v bohostánku a túži po mne. On ma vidí, jako mu moje srdce chystám.«

Milé dietky! Večer pred sv. prijímaním a potom ráno máte byť veľmi utiahnuté, ticho a mlčanlive práce svoje vykonávať, aby ste sa v duchu vždy s Ježišom bavily. V predvečer sv. prijímania na ulici behať, zabávať sa, krik robiť, plieskať, hvizdať atď. je veľmi neslušné a to Ježiša, jako i Ducha svätého obráža.

Jestliže vám neskôr nebude možné večer pred sv. prijímaním sa spovedať, v deň sv. prijímania zavčasu vstaňte, aby ste sa mohly čo skôr vyspovedať, a medzi sv. spoveďou a prijímaním dosť času maly predpísané modlitby vykonať.

Pri sv. spovedi a prijímaní budete dozaista i modlitebnú knižku upotrebovať. Ale to nemyslite, že je treba všetky modlitby sa pomodliť, ktoré sú v knižkách, jako modlitby pred sv. prijímaním. Len sa vy pomaly, rozjímave a nábožne modlite. Dostačí, keď aspoň vieru, nádej, lásku, ľútosť a túžbu v srdci svojom na krátko vzbudíte. Asi takto:

1. O môj Ježišu! verím v teba. Verím, že si v tejto sviatosti skutočne prítomný. Klaniam sa ti čo Bohu a Pánu môjmu.

2. Biedny hriešnik som, nie som hoden teba prijať. O Ježišu! buď mi milostivý! O Ježišu! smiluj sa nado mnou! O Ježišu! odpusť mi všetky moje hriechy!

3. Úfam v tvojej nesmiernej dobrote a milosrdenstve. Ty si môj Vykupiteľ. Otec tvoj je i mojím otcom. Oj, milujem ťa z celého srdca môjho. Ty si Baránok Boží, ktorý snímaš hriechy sveta! O Pane! nie som hoden, abys vošiel pod strechu moju, ale riekni len slovom, a uzdravená bude duša moja. (Tri razy)

Šestnásta hodina.

Milé dietky! Dnes už máme posledné vynaučovanie o svätom prijímaní.

Jako máme pristúpiť ku stolu Pána? To vám v kostole ukážem a budem vás cvičiť, jako máte presv. hostiu prijať?

Poznámka pre katechetu. Toto praktičné cvičenie nemá sa zanedbať. Ono je nevyhnutne potrebné. Previesť sa má so všemožnou tichosťou, trpezlivosťou, vlúdnosťou, pobož-

*

nosťou a dokonálosťou. Nemyslime si, že na zovnútornosti veľa nezáleží. Naučme dietky, jako pri sv. prijímaní majú si hlavu troška pozdvihnúť, a keď už prijali Božie Telo, s pobožnosťou sklonif, kým sa znak nedá ku vstaniu. Jestliže školáci dobre vyučení pod farskými službami božími prijímajú, príklad ich je pre dospelých a pre celú obec poučením, ako sa i oni pri svätom prijímaní chovať majú.

Čo sa máme po sv. prijímaní modliť? aké čnosti vzbudiť?

1. Poníženosť. Kto je ten, kto k tebe prišiel? Ježiš môj, Pán a Boh! Kto som ja a kto si Ty? Ja som nič, On je všetko! Ježiš! môj Kráľ, môj Učiteľ, môj brat, môj lekár, môj ženich, môj hosť, Spasiteľ, veľkňaz, dobrý pastier, môj večný sudca . . .

2. Vďakyčinenie. Stolová modlitba po nebeskej hostine.

3. Obetovanie. Ty si môj, ja som tvoj. Žijem; ale nie ja, lež ty žiješ vo mne. Tebe venujem srdce moje.

4. Láska. Magnificat . . .

5. Prosba. Duša Kristova posväť ma . . . Zvláštné modlitby za rodičov, priateľov, predstavených, za živých i umretých, a iné príležitostné modlitby. Modlitby o umučení Ježiša Krista. Litanie o najsv. mene Ježiša. K Srdcu Ježiša, o oltárnej sviatosti.

Hriešne a judášsky je po prijímaní hned odísť z kostola »Judáš keď prijal, išiel hneď von a bola noc.«

Najvyš neslušné je v deň sv. prijímania ani len jednu sv. omšu neslyšať. Veď sv. prijímanie je skutočné súčastnenie sa na obeti mše svätej, a preto riadne len pod sv. mšou sa má stávať.

Veľmi vážna otázka: Jako máme stráviť deň svätého prijímania? Katechismus odpovedá:

Nakoľko len možno, máme ho stráviť v bohumilých skutkoch, a od všetkých rozkoší a kratochvíl sa zdržovať. Teda čo máme činiť? R. Bohu milé skutky konať.

Predovšetkým slušné je, aby sme po obede Ježiša v oltárnej sviatosti, ktorý nás ráno tak blahosklonne navštívil, na

vzájom navštívili. To už sama ľudská obyčaj a vzdelanosť od nás požaduje.

Iné bohumilé skutky, ktoré v deň sv. prijímania konať máme sú: chudobných navštíviť a im almužnu udeliť, lebo Ježiš hovorí: »Čo ste jednemu z najmenších urobili, mne ste urobili.« Nemocných navštivovať, a pri nich a za nich sa modliť, nábožné knižky čítať. Ku pr z bibliky, alebo životopisy svätých, alebo ktoré o sviatosti oltárnej pojednávajú. Ku pr. 4. knihu o nasledovaní Krista.

Odporúča sa tiež, aby ste si tie dobré myšlienky a predsevzatia, ktoré vám v deň sv. prijímania Duch svätý vnukol, do knižočky zapísaly a sosbieraly.

Takéto knižočky častej čítané sú opravdivou pokladnicou zlatých zrnôk pre celý náš život.

Od čoho sa máme v deň sv. prijímania chrániť?

R. Od svetských rozkoší a kratochvíľ. A to prečo? Lebo by sme ľahko mohli zhrešiť a lásku Ježiša stratiť.

Sú bohužiaľ dnes taki rodičia, jako i krstní rodičia, ktor dietkam svojim v deň prvého sv. prijímania tým chcú radosť spôsobiť, že ich so sebou vezmú do krčmy, do pivnice alebo k hudbe. To sú zaslepení rodičia! Či pre dietky niet už inej radosti, len jesť a piť, krikľavá a hlučná hudba, obzerať pyšných svetských ľudí, vidieť opilcov, načúvať ich necudné reči, kliatby, vady, napokon i bitky? — Nemyslím, žeby vaši rodičia i vám takú radosť chceli pripraviť, a keď by vám to chceli, pre Ježiša proste ich, ktorého v srdci máte, aby vás doma nechali a dušu vašu nemordovali. Chválim takú matku, ktorá dieťa svoje v deň sv. prijímania slávnostne uvíta. Otec bol osobne v chráme s dieťaťom, matka musela ostať doma. Pod službami božími nielen že prichystala lepšie raňajky, lež i stôl bielym obrusom zakryla preto že dieťa a dala naň i kvety s pohárom pre hosťa vznešeného, ktorého jej dieťa v srdci svojom donesie. Nado dvere izby vyvesila veniec s nápisom: »Pekne vítam.« »Dnes spasenie stalo sa domu tomuto.« Na

pravo a na ľavo postavila dva stromky na pamiatku vianočného stromku. Keď dieťa domov prišlo, matka mu s radosťou šla v ústrety, objala ho, pobozkala a k srdcu pritisnúc riekla: »Pochválen buď Ježiš Kristus.« Nato otec vyprával matke, čo asi hovoril pán farár k dietkam, opísal celú slávnosť, ktorá sa i jeho veľmi dotkla. Všetci sa radovali v Pánu a cez celý deň velebili Boha.

A. M. D. G. H. B. V. M. OO. SS.

Príprava

k

sviatosti birmovania.

Spísal

Benedikt Nepefny.

Preložil

Pavel Bednár,

farár horňovašardický.

S odobrením najdôst. ordinariatu ostrihomského.

1.

Úvod.

Milé dietky! Oznamujem vám dnes novinu, ktorá vás naplní najväčšou radosťou. 24. mája totižto príde sem najdôstojnejší pán biskup, aby udeľoval sviatosť birmovania; i vy budete medzi tými, čo budú k birmovke pripustení, keď sa ináč ukážete hodnými tejto sviatosti, t. j. keď sa nauku o birmovke dobre budete učiť, keď sa horlive podrobíte tým cvičeniam, ktoré sa požadujú k hodnému prijatiu tejto sviatosti, a keď sa vážne a mravne budete držať.

Jako vám bol radostným sviatkom deň prvého sv. prijímania, práve tak má byť jedným z najradostnejších dňov vášho mladého života ten deň, v ktorý pojdete na sv. birmovku ba i v neskorších rokoch máte s opravdivou radosťou srdca pamätať na ten blažený čas, keď ste pri boku birmovných rodičov išli na birmovku, kde ste boli skrze vzkladanie rúk biskupa naplnení Duchom sv. A zaiste tento čas zanechá vo vás takú radostnú rozpomienku, jestli sviatosť birmovania hodne prijmete. Žiadate-li si to? Iste to chcete, iste je to najvrúcnejšia žiadosť srdca vášho, aby ste k birmovke hodne pristúpiť a všetkých milostí účastní byť mohli, ktoré Boh tejto sviatosti pripojil Ale keď si vy toho prajete, treba vám na sv. birmovku dobre sa pripraviť. Ja vám chcem k tomu byť dľa možnosti na pomoci, keď vám vysvetlím naučenie o birmovke a podám niektoré modlitby a pobožnosti, ktoré máte vykonať. S vašej stránky prvá podmienka k hodnému prijatiu tejto sviatosti je tá, aby ste sa nauku o birmovke dobre učili, a pri jej vysvet-

lovaní poriadne pozorovali, modlitby a pobožnosti horlive vykonávali.

Túto prípravu chceme hneď dnes začať. Nauka o birmovke, ktorá sa nachádza v našom katechismusi na 81. strane, nenie obšírna, obsahuje len 8 otázok. Aby sme ju ale lepšie rozumeli, chceme niečo opakovať z toho, čo sme sa už učili. Pozorujte teda. K čomu nás Pán Boh stvoril? N.! Odpoveď. Pán Boh teda k tomu nás stvoril, milé dietky, aby sme spasení boli, aby sme do neba prišli, do miesta večného a dokonalého blahoslavenstva, aby sme na Boha, na tú najvyššiu a lásky najhodnejšiu dobrotu večne hľadeť a v ňom sa tešiť mohli. Jaký to vznešený a slávny cieľ! Jak by sme sa mali z toho tešiť, že nás Boh stvoril pre nebo, jak by sme mu mali z toho za to ďakovať. A jako by sme sa mali usilovať a namáhať tento cieľ i v skutku obsiahnuť.

Čo musíme činiť, keď chceme prijsť do neba? Musíme predovšetkým všetko veriť, čo Boh učil a zjavil, a čo nám cirkev k vereniu predkladá, musíme byť veriaci, nábožní kresťania. Viera je k spaseniu nevyhnutne potrebná, lebo bez viery nemožné je ľúbiť sa Bohu. Kto neuverí, bude zatratený. Viera je svetlo, ktoré nám ukazuje cestu do neba, ktoré nás vedie k Bohu. Pravda, že musí byť viera, keď nás má viesť k blahoslavenstvu pravou, opravdivou vierou, ona nemusí byť len všeobecnou a pevnou, ale i živou a stálou. Áno naša viera musí byť stála, my musíme pri nej zostávať, neodpadnúť ani sa neodtrhnúť. Lebo čo to osoží, keď niekto za istý čas verí, a potom od viery odpadne? Kto vytrvá až do konca, ten spasený bude. My musíme v katolickej viere žiť a zomrieť. Áno, my musíme byť ochotní radšej všetko, i život stratiť než od viery odpadnúť. Takú stálu vieru mali sv. apoštoli. Peter sa dal radšie ukrižovať, Pavel radšie zotať, nežli by boli od viery odpadli, a tak i ostatní apoštoli. Ale skrze čože obsiahli túto stálosť vo viere? Skrze Ducha sv., ktorý na Turíce v podobe ohnivých jazykov sostúpil na nich a naplnil ich srdcia. Lebo prv boli slabí a bojazliví, všetci opustili Ježiša pri jeho zajatí a Peter

ho až trikráť zaprel. Potom ale, keď boli na Turíce Ducha sv. prijali, vyznávali svoju vieru verejne pred celým svetom, nezanedbávali slovo božie ohlasovať a radi trpeli potupu pre meno Ježiša. Takú stálu vieru mali sv. mučeníci alebo takzvaní krvaví svedkovia, ponevráč svojou krvou dosvedčovali pravdu kresťanstva, oni všetko, i život svoj dávali za pravdu a radšie pretrpeli trápenie a muky, nežli by boli od viery odpadli. Kto im dal túto pevnosť a stálosť vo viere? Nikto iný, jako Duch sv. a to síce skrz svätú sviatosť posilnenia alebo birmovku. I my, milé dietky, potrebujeme milosť stálosti vo viere, lebo keď i nežijeme viac v čase mučeníkov, predsa stretáme sa s mnohým vábením a pokušením k odpadnutiu od viery alebo k jej oslabeniu a zkláteniu. Kristus žiada od nás, aby sme vieru svoju vyznávali a nikdy sa za ňu nehanbili. »Ktokoľvek vyzná mňa pred ľuďmi, vyznám ho i ja pred Otcom mojim, ktorý je v nebesách, ale kto by mňa zaprel pred ľuďmi, zaprem ho i ja pred Otcom mojim, ktorý je v nebesách.« Kto nám dá vládu a silu, aby sme vieru svoju všade bez strachu a ochotne vyznávali? Duch sv., Duch sily a moci vo sviatosti birmovania.

Viera však musí byť i živá, my musíme dľa našej viery žiť t. j. zlého sa varovať a dobré činiť, ako to viera predpisuje. My musíme nielen veriť, čo Boh hovorí, ale i činiť, čo on chce. Čo osoží, keď veríme, že Boh je náš neviditeľný otec v nebesách, keď nečiníme to, čo tento otec káže. Čo chosní veriť, že je jeden spravodlivý, svätý Boh, ktorý dobré odpláca a zlé tresce, keby sme tak žili, jako čo by žiadneho Boha nebolo, žiadnej večnej odplaty, žiadneho neba, žiadneho pekla nebolo? Viera je síce nevyhnutne potrebná k spaseniu, ale ona sama nenie dostatočná k dosiahnutiu večného života. Viera je svetlo, ktoré nám cestu k nebu ukazuje, ale my musíme i po tejto ceste kráčať, lebo ináč neprídeme do neba. Preto hovorí i Pán Ježiš: »Nie každý, kto mi hovorí: Pane, Pane! vojde do neba, ale kto plní vôľu Otca môjho, ktorý je v nebesách, ten vojde do kráľovstva nebeského.« Jestli chceme

teda do neba prijsť, musíme nielen veriť, ale musíme i podľa viery našej žiť, musíme prikazy zachovávať. »Chceš-li do života vojsť, zachovaj prikázania«, hovorí Kristus. To my môžeme tiež, a nikto sa nemôže vyhovárať, že nemôže prikazy božské zachovať, že nemôže dobré činiť a zlého sa varovať, lebo nám Boh neprikázal nič ťažkého alebo takmer nemožného, keď sú už všetky prikazy obsažené v jednom hlavnom prikaze, v prikaze lásky k Bohu a k bližnemu. Nikto nemôže povedať, že nemôže Boha milovať, Boha, tú najvyššiu a lásky najhodnejšiu dobrotu, ktorý nás prv miloval, a nám na tele i na duši bezpočetné dobrodenia preukázal, a ktorý nám za večnú odplatu večné blahoslavenstvo sľubuje, a nikto nemôže povedať, že bližneho nemôže milovať, keď nám to už Kristus svojím príkladom ukázal, a keď vieme, že sme všetci na obraz boží stvorení, skrze krv Kristovu vykúpení a k večnému blahoslavenstvu povolaní. A potom nám i Boh pomáha svojou milosťou zachovávať prikázania jeho. My sa musíme za túto milosť modliť a sväté sviatosti prijímať.

Jeden z najmohútnejších prostriedkov k dosiahnutiu milosti božskej je birmovka. Táto sviatosť posilňuje nás obzvlášte k tomu, aby sme mohli prikazy božské zachovať, aby sme mohli podľa našej svätej viery i nábožne žiť. Toto sa už na mnohých kresťanoch vyjavilo. Tak na pr. na sv. Františku Saleskom. Na tomto, keď vo svojej mladosti sv. birmovku prijal, odtedy javily sa účinky celkom nápadným spôsobom. Zdržoval sa práve v Anecy v Savojsku, jako študujúci, keď si biskup sviatosť birmovania v tomto meste udeľovať zaumienil. Skrze ustavičnú modlitbu, skrze vrúcnu žiadosť pripravoval sa tento nábožný mladík k tomuto veľkému šťastiu, aby dar Ducha sv. prijal. A táto skrúšená pobožnosť zjavila sa počas sv. úkonu tak zrejmo na jeho zovňajšku, že sa biskup neskôr nemohol zdržať, pred viac poslucháčmi to tvrdiť, že František Saleský bude zázrakom svojej doby. Od tohoto času javila sa plnosť darov Ducha sv. v tomto nábožnom mladíkovi celkom zvláštnym spôsobom. On sa stal mužom; toto dokazovalo jeho cho-

vanie sa a menovite poriadok, ktorý od teraz v jeho pobožnosťach panoval. Pre každodenné navštevovanie nemocných, pre duchovné čítanie a rozjímanie bol určitý čas predpísaný, a stálosťou, ktorou on všetky tieto cvičenia konal, to ta doviedol, že vyplnilo sa spomenuté proroctvo biskupovo. Ale odkúď to, že na mnohých neukazujú sa takéto dobré účinky birmovky? To pochádza často od nedostatočnej a chladnej prípravy. Preto vzbuďte v sebe teraz to predsavzatie, že sa vy dobre a horlive pripravíte k prijatiu tejto sviatosti. Buďte vážni, poriadni, tichí, dobrí, mravní cez tento čas a proste Pána Boha každodenne o milosť, aby ste k sv. birmovke hodne pristúpili. Vzývajte Máriu, najblahoslavenejšiu Pannu a sv. anjela strážcu o ich primluvu. Lebo »kto prosí, obsiahne«, a »Boh dá svojho dobrého Ducha všetkým tým, ktorí ho oň prosia«. Modlievajte sa teda každodenne nasledujúcu modlitbu:

Božský Duchu svätý, pomáhaj nám tvojou milosťou, aby sme sviatosť birmovania hodne prijať mohli. Amen. Svätá Maria, Matko Božia, stolico múdrosti, oroduj za nás! Svätý anjele strážco, veď a spravuj nás na ceste spasenia! — Otče náš. — Zdravas Maria.

Pomodlime sa túto modlitbu všetci spolu.

2.

O milosti.

Aby sme vynaučovanie o birmovke lepšie rozumeli, musíme ešte prv prebrať učenie o milosti, potom o sviatostiach a konečne o krste. Dnes budeme hovoriť o milosti.

Čo vyznamenáva milosť božia? Slovo milosť má rozličné významy, niekedy vyznamenáva toľko, jako pomoc, ku pr. keď v modlitbe: dobrý úmysel pred prácou vzbudzujúc, riekame: »Len Bohu svojmu hotový som darovať telo,

dušu, môj celý život; daj mi, o Ježišu, milosť k tomu!« To znamená: popraj mi, o Ježišu, tvoju pomoc, prispej, pomáhaj aby som mohol všetko činiť na tvoju česť a slávu. Niekedy znamená milosť toľko, jako odpustenie, milosrdenstvo, dobrotivosť, nazpätprijatie človeka do lásky a priateľstva božieho; tento význam má slovo milosť, milostivý, v prosbe mýtnikovej v chráme: O Pane Bože, buď milostivý mne hriešnemu! t. j. o môj milý Bože, netrestaj ma za moje hriechy, buď mi milosrdný, odpusť mi, prijmi ma zas jako svoje dieťa, priviň ma k srdcu svojmu.

Toto sú tie dva hlavné významy a druhy milosti. Preto znie tretia otázka:

Koľkonásobná je milosť božia?

Milosť božia je dvojnásobná: 1. milosť božia povzbudzujúca, čili pomocná; 2. milosť božia posväcujúca, ktorá sa nazýva i milosťou božou ospravedlnenia.

My nemôžeme z vlastnej sily prikazy božie zachovávať, Boh nám musí k tomu pomáhať. Boh nám i pomáha. Keď nám teda milý Boh pomáha, aby sme ku pr. zlé pokušenie premohli, alebo aby sme mohli dobrý skutok vykonať, tak je toto milosť pomocná. Ponevač nám Boh milosť dáva, aby sme dobrý skutok vykonali, niečo dobrého činiť mohli, preto nazýva sa ona i skutočnou milosťou. Táto milosť je tak dlho s nami, tak dlho nám pomáha, kým dobrý skutok nevykonáme, potom prestáva účinkovať, ponevač to už nenie potrebné. Táto milosť neúčinkuje vždy na nás, nenie vždy v nás, lež len keď k prevedeniu dobrého je potrebná, teda za istý čas, preto sa i milosťou prozatýmnou menuje.

Či môžeme byť sami od seba spasení? Nie, lebo prichádzame na svet už poškvrnení hriechom. Ktorým hriechom poškvrnení prichádzame my všetci na svet? Dedičným. Mohli by sme my hriechom dedičným obťažení do neba prijsť? Mohli by sme my inými hriechami poškvrnení do neba prijsť? Nie, do neba nemôže nič nečistého prijsť. Čo potrebuje teda človek, ktorý je hriechom obťažený, keď chce byť spasený? On

potrebuje hriechov odpustenie, očistenie a posvätenie svojej duše. Keď mu to teda milý Boh popraje, tedy mu dá milosť, ale to nenie milosť pomocná, to je milosť posväcujúca, čili milosť ospravedlnenia. Kto túto milosť obdrží, ten skrze ňu obsiahne odpuštenie hriechov a večnej pokuty, on sa ospravedlný, čili stáva sa svätým a spravodlivým a Bohu milým, on z hriešneho stavu prenáša sa do stavu svätého a spravedlivého, on duchovne pretvoruje čili znovu rodí sa za dieťa božie a dedičа kráľovstva nebeského. Boh mu neodpúšťa len hriechy, ale mu darúva celú svoju lásku a priateľstvo, prijíma ho za dieťa a ustanovuje mu nebe za podiel. Táto milosť sa menuje milosťou trvácou, ponevač ona nie jako pomocná milosť len zatýmne, za istý čas účinkuje, ale v duši strváva, kým ju smrteľný hriech neusmrtí, ju okrašľuje a ozdobuje a vystrája činiac dušu chrámom ducha sv., nevestou božou. Účinlivosť posväcujúcej milosti je teda o mnoho väčšia, než pomocnej milosti.

Bez tejto milosti, milé dietky, bez tejto posväcujúcej milosti nemôžeme do neba prijsť. Lebo do neba nemôžu prijsť ti, čo sú ťažkou vinou obťažení, ale len takí vojdú tam, ktorí sa od hriechu oslobodili, ospravedlnili, dietkami božími sa stali; a skrze túto milosť stávame sa z hriešnikov spravodlivými, deťmi božími a dedičami kráľovstva nebeského. Bez tejto milosti nemôžeme nič dobrého činiť, t. j. také čo by pred očima božími platnosť malo, my si bez nej nemôžeme žiadne zásluhy pre nebo získať, my si nebo nemôžeme zaslúžiť. Bez tejto milosti božej sme duchovne mrtví pred očami božími a len skrze ňu obsiahneme nadprirodzený život. A jako mrtvý nemôže hýbať sa, pracovať a niečo si vyrobiť, práve tak málo môžeme si my, jestli život posväcujúcej milosti nemáme, zásluhy pre život večný vydobyť. Preto to má byť jedinou našou starosťou, aby sme si posväcujúcu milosť zachovali a jestli sme boli tak nešťastliví, že sme ju ztratili nesmieme mať pokoja, kým ju zas neobsiahneme. Lebo čo je vznešenejšie, neżli žiť v láske a priateľstve božom, a čo je strašnejšie, neżli žiť v nepriateľsve božom?

My sme posväcujúcu milosť božiu prvý raz obsiahli pri krste svätom a na znak toho nám bola podaná biela košielka s tými slovami: Vezmi biele rúcho, ktoré nepoškvrnené priniesť máš pred súdnu stolicu Pána nášeho Ježiša Krista, abys mal život večný. Amen. Toto rúcho znamená svätosť a spravodlivosť, ktorou sa duša naša pri svätom krste ozdobila. Toto rúcho mať musíme, keď pred súd boží predstúpime; ináč sa nám tak povedie, jako tomu človekovi, ktorý sa na kráľovskú svatbu bez svatobného rúcha ustanovil. Boh by nás uvrhnul do zovnútornej tmy, kde je večný plač a škrípanie zubov. Jaké to nešťastie od Boha večne byť odlúčeným a zatratеným! Jak šťastní sú ale tí, ktorí si chráňa krstnú nevinnosť, žijú v stave milosti a od ťažkého hriechu zdržujú sa. Mnoho je všeliakých nebezpečenství k ztrateniu posväcujúcej milosti. Zlý nepriateľ obchádza, jako lev ručiaci, a hľadá, koho by sltnul; i zlí ľudia chystajú tým, ktorí nábožne žijú, všeliaké úklady; k tomu sa pridávajú pokušenia vlastnej smyselnosti a žiadosti. I na vás, milé dietky, čakajú, keď vystúpite do sveta, všeliaké nebezpečenstvá a pokušenia k zlému. Ale Boh nedá človeka pokúšať viac, nežli môže zniesť, a dal nám všeliaké ochranné prostriedky proti zlému. Máme anjela strážcu, máme Matku Božiu, milých svätých, máme svätú zpoveď, a sv. prijímanie máme modlitbu, máme sviatostiny atď., ale jeden z najlepších a najmohutnejších ochranných prostriedkov posväcujúcej milosti, krstnej nevinnosti, jeden z najlepších posilňujúcich a upevňujúcich prostriedkov v boji proti zlému je sviatosť birmovania, jako už meno hovorí; lebo birmovka znamená posilnenie, upevnenie. Preto budete i vy, prv nežli vystúpite do nebezpečenstva plného života, touto sviatosťou posilnení, aby ste dobrý boj bojovali, vieru zachovali a korunu života obsiahli. Ale jestli chcete milosť skrze túto sviatosť obsiahnuť, musíte ju hodne prijať. Túto sviatosť možno len raz prijať, práve preto treba sa tým viac usilovať, aby sme ju hodne prijali.

Môžete to učiniť z vlastnej moci? Nie, bez milosti božej, bez pomocnej milosti nemôžeme ani najmenšie dobré k svojemu spaseniu potrebné započať, konať a dokonať. tým menej môžeme bez nej niečo tak dôležitého vykonať, jako je hodné prijatie sviatosti. Jako tedy pri svätom pokání treba napred Ducha svätého o milosť prosiť, tak i tu. Musíte predovšetkým Ducha sv. prosiť za osvietenie, za milosť, za pomoc, po prvé, aby ste poznali, jako to máte činiť, žeby ste túto sviatosť hodne prijali, potom, aby ste sa odhodlali, všetko činiť, čo vám Duch sv. vnukne, a konečne, aby ste dobré predsavzatie i uskutočnili.

Preto vám ukladám do budúcej hodiny: 1.) Prečítať nauku o milosti ot. 1—3. 2.) Naučíte sa otázky 4. a 5. 3.) Musíte sa usilovne modliť tú modlitbu, ktorú som vám nedávno uložil, totižto: Božský Duchu svätý! buď nám na pomoci svojou milosťou, aby sme ku sviatosti birmovania hodne pristúpiť mohli. Amen. Svätá Maria, stolico múdrosti, pros za nás! Svätý anjele strážco, veď a spravuj nás na ceste spasenia! Otče náš. Zdravas Maria.

Milé dietky! Milý Boh, Boh Duch svätý, stojí teraz predo dvermi vášho srdca a klope, žiada, aby ste mu ich otvorily; on chce skrze sv. birmovku do srdca vášho vstúpiť a srdce vaše za príbytok boží, za chrám Ducha svätého učiniť. Nezatvárajte srdcia svoje, otvorte ich dokorian tomuto sv. hosťovi, aby vás naplnil bohatstvami svojich milostí.

Pomodlime sa spolu modlitbu, ktorú som vám uložil.

3.

O sviatostiach.

Milé dietky! Vznešený je cieľ, ku ktorému nás Boh povolal. Lebo my sme preto na zemi, aby sme prišli do neba. Nebo je miesto večného nevysloviteľného blahoslavenstva a slávy, je naša opravdivá vlasť, naša otčina. Jestli neprijdeme do neba, vtedy sme naše určenie pochybili, vtedy sme zratení. Ó, keby žiadon z nás nezahynul, keby sme všetci cieľ svojho putovania

na tejto zemi šťastlive obsiahnuť mohli! My všetci môžeme byť spasení, keď len chceme.

Čo musíme činiť, aby sme do večného blahoslavenstva prišli?

Predovšetkým musíme veriť, čo Boh zjavil. Viera je k spaseniu nevyhnutne potrebná. Ale my musíme i prikazy božie zachovávať; viera je prvá podmienka k dosiahnutiu života večného, ale nie jediná. Ale či my i môžeme prikazy zachovávať? My sme slabí ľudia, následkom hriechu dedičného sme vždy viac k zlému, nežli k dobrému náchylní. Z našej vlastnej moci, sami na seba zanechaní neboli by sme v stave prikazy božie zachovávať, hriech premáhať, nábožne a čnostne žiť. Ale to všetko môžeme s pomocou milosti božej. »Ja môžem všetko v tom, ktorý mňa posilňuje«, môže každý s apoštolom dôverne volať. Vy viete asi, čo je to tá milosť božská, čo sa pod ňou rozumie? Pýtame sa ďalej, skrze čo môžeme milosť božiu dosiahnuť? Odp. Milosť božiu dosahujeme obzvlášte skrze sväté sviatosti a skrze modlitbu.

Sväté sviatosti a modlitba sú najvýbornejšie prostriedky milosti božej. Vy skoro všetci ste už viacej sviatosti prijali. Ktoré? Krst, pokánie, najsvätejšiu sviatosť oltárnu, a tento rok prijmete i sviatosť birmovania. Vy ste sa nauku o sv. sviatostiach už učili, predsa však bude nám to užitočné k lepšiemu porozumeniu vynaučovania o sv. birmovke, keď nauku o sviatostiach ešte na krátko preopakujeme:

Čo je teda sviatosť?

Sviatosť je viditeľný od Krista Pána ustanovený znak, ktorým duši našej udelená býva neviditeľná milosť božia a vnútorná posvätenosť.

Ona je znak, lebo niečo znamená, totižto milosť, ktorú človekovi udeľuje. Ale sviatosti neoznačujú len vnútornú milosť, ale i účinkujú, dávajú, udeľujú milosť, ktorú označujú. Poliatie vodou pri krste svätom ku pr. nielen znamená, že je človek od hriechu očistený, ale i účinkuje toto očistenie. Jako je to ale možné, že i zovnútorný znak vnútornú milosť účinkovať

môže? To je možné a stáva sa to ustanovením Krista Pána. Tieto zovnútorné znaky sú od Krista ustanovené a preto môžu i vnútorné posvätenie účinkovať. Sviatosť je teda zovňajší znak neviditeľnej milosti ustanovený od Krista Pána.

Čo požaduje sa ku každej sviatosti? Koľko čiastok? Odp. Tri čiastky. 1. Viditeľný znak. 2. Neviditeľná milosť božia; 3. Ustanovenie od Krista Pána.

Ku pr. pri krste je zovnútorný znak poliatie vodou; vnútorná milosť je očistenie od hriechov; ustanovenie Kristovo záleží v slovách: »Učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna, i Ducha sv.«

Sviatosti sú zovnútorné znaky, ktoré vnútornú milosť udeľujú a účinkujú.

Jaké milosti božie udeľujú sa skrze sv. sviatosti?

Skrze sv. sviatosti udeľuje sa: 1. Milosť božia posvätcujúca alebo býva v ňom rozmnožená. 2. Každou sviatosťou udeľuje sa tá zvláštna milosť božia, pre ktorú je ustanovená.

Počuli sme, že milosť je dvojaká. 1. Milosť pomocná. 2. Milosť posvätcujúca, čili ospravedlnenia. Jaké milosti božie udeľujú sa skrze ne? Skrze ne udeľuje sa po prvé milosť božia posvätcujúca; tomu, kto ešte nemá túto milosť, udeľuje sa; kto ale už milosť má, lebo ju mať musí, v tom rozmnožuje. Okrem toho každou sviatosťou udeľuje sa tá zvláštna milosť božia, pre ktorú je ustanovená. Tak je na príklad posledné pomazanie ustanovené pre nemocných, má cieľ nemocných tešiť a im poľahčovať; posledným pomazaním udeľuje sa teda prijímateľovi okrem rozmnoženia posvätcujúcej milosti, ešte zvláštna milosť, ona mu pôsobí buď poľahčenie v nemoci alebo i zdravie, keď mu je k dušnému spaseniu prospešné.

Tieto účinky sv. sviatostí nasledujú celkom isto, neomylne, keď im nerobíme prekážku, t. j. keď ich hodne prijímame. Kto však prijíma sviatosť nehodne, t. j. nie s náležitou prípravou, ten stratí nielen jej účinky, totižto posvätcujúcu a zvláštne milosti, ale sa i vinným činí ťažkého hriechu, svätokrádeže, ponevač uchvacuje to najsvätejšie, čo v cirkvi máme, a znevažuje

a zneucťuje najdrahšie poklady milosti. Preto treba sa k prijatiu sv. sviatosti vždy s najväčšou bedlivosťou pripraviť. Tak i teraz k birmovke.

Kristus Pán ustanovil sedem sv. sviatostí, nie viac a nie menej; toto cirkev vždy verila a učila.

Ohľadom sv. sviatosti rozoznávame dva rozdiely.

Jako sa rozdeľujú sviatosti?

Ktoré sú *sviatosti živých?*

Prečo nazývajú sa tieto sviatosťami živých?

Ktoré sú *svatosti mrtvých?*

Prečo nazývajú sa tieto sviatosťami mrtvých?

Týchto päť sviatostí, totižto birmovanie, sviatosť oltárňa, poslednie pomazanie, posvätenie kňazstva, stav manželský, sú pre živých, pre takých, ktorí majú život, nie sú mrtví. Život, ktorý tu myslíme, nenie život telesný, prirodzený život, ale nadprirodzený život, ktorý pozostáva z toho, keď máme posväcujúcu milosť. Kto chce tieto sviatosti prijať, nesmie mať v srdci žiadneho hriechu; a jestli je v stave hriechu, musí sa pred prijatím týchto sviatostí hodne vyzpovedať.

Druhé dve sviatosti, totižto krst a pokánie, nazývajú sa sviatosťami mrtvých, poneváč sú pre tých ustanovené, ktorí sú pred očami božími mrtví a ktorí tieto sviatosti prijať musia, aby život milosti obsiahli. Pred očami božími je mrtvý každý človek pred prijatím sv. krstu, poneváč všetci prichádzame na svet obťažení hriechom. Sviatosť pre týchto mrtvých je krst. Tento človeka znovu rodí k životu večnému. Mrtvý je v očiach božich každý, kto zase po krste spácha ťažký hriech, smrteľný hriech. Sviatosť pre týchto mrtvých je sv. pokánie, ku ktorému i ti pristúpiť môžu, ktorí síce neztratili posväcujúcu milosť, ale sú len vo všedných hriechoch

Prichádzame k druhému rozdielu sv. sviatostí.

Ktoré sviatosti môžu sa prijať len jeden raz v živote?

Len jeden raz v živote môže sa prijať krst, birmovanie a posvätenie kňazstva.

Prečo môžu byť tieto sviatosti prijaté len jeden raz v živote?

Poneváč vtlačujú duši nezmazateľný znak.

Znak je známka, ktorou sa ten, čo ju nosí, od druhých rozoznáva.

Týmto znakom rozoznáva sa pokrstený od nepokrsteného, birmovaný od nebirmovaného, kňaz od svetskeho. Tento znak nevidno telesnýma očima, lebo je v duši vtlačený, ale Boh ho vidí, a svätí ho vidia, i my ho budeme vidieť po vzkriesení tela. Tento znak nazýva sa nezmazateľný, poneváč sa viac nemôže s duše zotrieť. Keď ku pr. niekto od viery odpadne, kresťanskej viery sa odrieknе, predsa nemôže krst so svojej duše zotrieť. Tento znak zostane i po smrti. Pri súde nám bude slúžiť alebo k osláveniu, alebo k väčšiemu zatrateniu; k osláveniu a väčšej bláženosti, jestli sme sa v milosti božej s týmto životom rozlúčili, k väčšej potupe a zatrateniu, jestli sme v nepriateľstve božom, t. j. v hriechu smrteľnom zomreli. Birmovaný zaujme vyšší stav bláženosti, nežli len pokrstený, kňaz bude vyššie postavený, nežli svetský. Naproti ale bude i pokrstený, birmovaný, jestli v nemilosti božej zomre, prísnejšie súdený a pokutovaný, nežli nepokrstený a nebirmovaný.

Ešte jedna otázka pýta vysvetlenie.

Odkiaľ pochádzajú tie obrady, ktoré sa vykonávajú pri udeľovaní sviatostí, popri znakoch od Krista Pána ustanovených.

Sviatosti sú viditeľné znaky neviditeľnej milosti. Tieto znaky sú od Krista ustanovené, ku pr. obliatie vodou pri sv. krste. Ale krst nezáleží len v tom, že sa jednoducho voda leje na hlavu pokrstenca a pri tom sa krstná formula rieka, ale pri tejto sviatosti dejú sa ešte iné sväté obrady, čili ceremonie. Ku pr. častejšie prežehnávanie krstenca znakom sv. kríža, dýchanie na neho, podávanie svätenej soli, mazanie olejom a krížmom, odriekanie, skladanie vierovyznania, podanie krstného rúcha atď. Odkiaľ pochodia tieto obrady? Či sú tieto od Krista Pána ustanovené? Nie, tieto nie sú od Krista samého ustanovené, ale od cirkve nim založenej, ktorá ich ustanovila s po-

mocou Ducha sv. k rozmáhaniu pobožnosti a úctivosti, aby ľudia pri prijímaní sv. sviatostí boli upamätaní na ich účinky a milosti, a aby sa k nim s väčšou úctivosťou približovali. Tieto obrady nie sú ľahostajné, preto nesmú sa pri udeľovaní sv. sviatostí vynechať. A keby sa bol i krst z potreby pritrafil, musí sa dieťa, keď sa nebezpečenstvo smrti pominulo, do kostola priniesť, aby sa obrady dodatne nahradily.

Maj v úctivosti svätú sviatosti, jak veľmi drahé, od Krista určené prostriedky milosti; ďakuj Bohu vrúcne za ne, a varuj sa skrze zlorečenie, alebo nehodné prijímanie ich znesvätiť.

Svätá sviatosti sú najvýš drahé prostriedky, ony sú zároveň zlaté žľaby, ktorými sa k nám milostné poklady, zo srdca Ježišovho vyvierajúce, privádzajú, aby naše duše očistily, občerstvily, obživily, oblažily. Preto ich majme v úctivosti a vážme si ich a nikdy nezneuctime. Znesvätiť sa môžu zlorečením a nehodným prijímaním. Nachádzajú sa ľudia, ktorí keď sa nahnevajú, hneď na svätá sviatosti hnev svoj si vyrážajú, keď toto slovo jako zlorečenie upotrebujú, jako by im sviatosti niečo boly ublížily. — I dietky už počuť mená sviatostí na tento spôsob zneužívať. To je znesvätenie sviatosti. Úfam, že medzi vami ešte nenie takýchto zlých detí. Keby sa ale taký pád stal, že by už jedno, lebo druhé túto zlú obyčaj malo, tak vás napomínam, aby ste sa teraz vážne polepšily, keď sa chystáte tak veľkú a dôležitú sviatosť prijať, jako je birmovanie. Ešte viac sa znesvätujú sviatosti nehodným prijímaním. Lebo kto sviatosť nehodne prijíma, spácha veľmi ťažký hriech, svätokrádež, to, čo má človek k posväteniu svojej duše užívať, nadužíva nehodným prijímaním k zneucteniu a obrazeniu Boha a ku vlastnej zkaze. Ale uctí sa najsvätejšia sviatosť oltárna náboženským vyslovením modlitby: Pochválená a zvelebená buď najsvätejšia sviatosť oltárna! obzvláštne však hodným jej prijímaním. Ďakujte Bohu vrúcne za veľké milostné poklady, ktoré nám skrze sv. sviatosti udelil. A preukážte teraz vďačnosť svoju tým, že sa pousilujete sviatosť birmovania hodne prijať. Pokračujte i ďalej v modlitbe, ktorú som vám uložil, a každodenne ju odbavujte. My sa ju i dnes všetci spolu pomodlíme.

4.

O krste.

Minulú hodinu prebrali sme nauku o sv. sviatostiach. Vy ste už viac sviatostí prijali. Ktoré? Ktorú sviatosť ste najprv prijali? Krst svätý, či musia všetci ľudia najprv krst prijať, prv než môžu inú sviatosť prijať? Áno, lebo pred krstom nemožno žiadnu sviatosť platne prijať. Až skrze svätý krst stávame sa k prijatiu iných sviatostí schopnými. Krst je teda prvá sviatosť, jakoby brána k ostatným sviatostiam. Ktorá je ostatnia sviatosť, t. j. tá, ktorá sa naposledy prijíma? Posledné pomazanie. Pozorujte! Všetky sviatosti sú svätá, lebo sú od Krista Pána ustanovené, obsahujú a prinášajú niečo svätého, totižto milosť, ony sú k nášmu spaseniu určené. Ktorá sviatosť ale je najsvätejšia? Sviatosť oltárna. Lebo ostatné sviatosti obsahujú len milosť, v najsvätejšej sviatosti oltárnej je sám Kristus, pôvodca a vysluhovateľ všetkých milostí opravdive, skutočne a podstatne prítomný k pokrmu duše našej. Preto sa modlíme: Pochválená a zvelebená buď najsvätejšia sviatosť oltárna od teraz až na veky!

Ďalej! Sú sviatosti potrebné? Jak potrebná je sviatosť pomazania pre ťažkonemocných a zomierajúcich! Odkiaľ by dostali posilnenie, aby bolesti nemoce trpezlivé snášali, a smrteľný boj dobre dobojovali. Jak potrebná je sviatosť pokánia pre tých, ktorí po krste zas ťažký hriech spáchali. Jako by ináč odpustenie hriechov obsiahnuť mohli, jako by mohli ináč do neba prísť? A tak je každá sviatosť potrebná, lebo keď do neba chceme prísť, musíme nielen veriť ale i príkazy božské zachovávať. Ale toto by sme nevládali sami od seba, leč len s pomocou milosti božskej a túto obsahujeme skrze sv. svia-

tosti a modlitbu. A ktorá zo svätých sviatostí je najpotrebnejšia? To je krst. Prečo? Poneváč bez krstu nikto nemôže byť spasený. Keď dieťa v krstnej nevinnosti zomre, bez toho, žeby bolo inú sviatosť, mimo krst prijalo, príjde do neba? Celkom iste. Ale keby nebolo prijalo krstu, mohlo by prísť do neba? Nie. Lebo Kristus Pán hovorí: Jestli sa nenarodí kto znovu z vody, a z Ducha svätého, nemôže vojsť do kráľovstva božieho. Ináč nenie sviatosti, bez ktorej by sme nemohli prísť do neba. Preto je krst najpotrebnejšia sviatosť medzi všetkými sviatosťami.

Práve preto, že je krst najpotrebnejšia zo všetkých sviatostí, ponáhľa sa s ním, aby sa tento prostriedok milosti čím skôr udelil. Preto bývajú dietky čím skorej po narodení krstené, a nečaká sa s nimi, až prídu k rozumu. Už ako malé dietky ste boly pokrstené. Veľkú milosť milý Pán Boh touto sviatosťou udelil, divná vec sa vo vašej duši stala pri sv. krste. Na to nemáte nikdy zabudnúť, na to sa máte častejšie rozpomenúť. Obzvlášte rozpamätajte sa zase teraz na milosti tejto sviatosti, keď sa chystáte k sv. birmovke, ktorá je doplnenie sv. krstu. Preto ešte i vynaučovanie o krste preopakujeme a rozjímať budeme, čo je krst, jaké milosti udeľuje, a čo sme Pánu Bohu pri krste svätom sľúbili.

Čo je krst? NN.! Krst je prvá a najpotrebnejšia sviatosť, v ktorej človek skrze vodu a slovo božie býva od všetkých hriechov očistený a v Kristu Pánu k večnému životu znovu narodený a posvätený.

»Skrze vodu a slovo božie« hovoríme preto, poneváč krst udeľuje sa, keď sa voda leje na hlavu alebo na telo krstenca a pri tom sa hovorí: Ja ťa krstím atď. To sú slová božie t. j. Kristove, poneváč Kristus ustanovil, aby sa táto sviatosť týmito slovami udelovala. Obliatie vodou a vypovedanie slov je viditeľný zovnútorný znak tejto sviatosti. V tom istom okamžení, jak sa toto znamenie upotrebí, udeľuje sa milosť, duša sa čisto umyje od všetkej škvrny hriechu dedičného a všetkých iných hriechov, tak že sa nenachádza v duši nič nečistého a hrieš

neho. Ale nielen hriech a vina hriechu sa sníma, i celá pokuta sa odpúšťa, ktorú človek hriechami zaslúžil a síce večný trest pekelný i časné tresty. Pri sviatosti pokánia sa vždy neodpúšťa i všetek časný trest, ale pri krste sa odpúšťajú i večná vina i trest i všetky časné tresty, tak že pokrstenému nič nebráni prístup do kráľovstva božieho. Keď teda niekto zomre po krste bez toho, žeby bol nový hriech spáchal, ten musí naskutku ísť do neba. Preto sa ani za zomrelé malé deti, ani malé ani spievané sv. mše zádušnice neodbavujú, jako za zomrelých dospelých, za odpustenie časných trestov, ale tak zvané anjelské sv. mše, poneváč v krstnej nevinnosti zomrelé dietky sú tak čisté jako anjeli nebeskí a sú hneď do spoločnosti anjelov a svätých vzaté. Preto i za starodávnych časov, keď obyčajne dospelí krstení bývali, mnohí odkladali s krstom a až na smrteľnej posteli sa dali krstiť, lebo vedeli, že potom hneď do neba prídu.

To pravda nebolo v poriadku, poneváč sa títo ľudia zahrávali s dušným spasením, veď mohli nenadále zomrieť a ctrkev takéto odkladanie krstu nikdy neschvalovala; ale toto zneužívanie dokazuje vieru starých kresťanov, že skrze krst bývajú odpustené nielen hriech a hriešna vina, ale i všetky pokuty jak večné, tak i časné.

Zdáliž býva človek pri krste len od hriechu očistený?

Nie, on býva duchovne za svätého preporodený; 1. dieťaťom božím; 2. údom cirkve a dedičom kráľovstva nebeského učinený.

Býva preporodený, t. j. pretvorený, znovu stvorený, prichádza do celkom druhého stavu, je z neho celkom iný človek, pravda nie zovnútorne, ale vnútorne ohľadom duše, jeho prirodzený život nenie druhý, ale život nadprirodzený; je za svätého preporodený, t. j. za spravodlivého a bohumileho. Predtým bol skrze hriech, ktorý mal na sebe, dieťaťom diabla, teraz sa stáva dieťaťom božím, prv bol diablovým sluhom, teraz sa stáva údom cirkve, predtým skrze hriech patril do kráľovstva diablovho, teraz vstupuje do kráľovsta Kristovho na zemi.

Predtým bol dedičom večného zatratenia, toto by bolo bývalo jeho podielom, nebol by mal iného čo očakávať, jako peklo, teraz stáva sa dedičom neba, toto je jeho podiel, on má naň právo.

Čím býva spôsobené toto duchovné preporodenie a posvätenie?

Toto duchovné preporodenie a posvätenie býva spôsobené milosťou božou posväcujúcou, ktorú spolu s čnosťami božskými do duše našej vlieva Duch svätý.

Milosťou posväcujúcou, lebo táto je nezaslúžený, nadprirodzený dar boží, skrze ktorý sa z hriešnikov stávame spravodliví, dietky božie a dedičia nebies. Táto posväcujúca milosť je dar Ducha svätého. Tento ju vlieva do duše našej, t. j. podáva nám ju v hojnej miere a z čistej lásky, bez toho, žeby sme ju zaslúžili, alebo zaslúžiť mohli. Zároveň s posväcujúcou milosťou božou vlieva Duch svätý do duše našej i tri božské čnosti, preto sa i tieto čnosti totižto viera, nádej, láska vliatymi čnosťami nazývajú. Ponevač nám Duch sv. dáva túto posväcujúcu milosť, čili vlieva, preto i hovoríme (Boh Otec nás stvoril, Boh Syn nás vykúpil), Boh Duch svätý nás posvätil. Duchu svätému sa posvätenie predne privlastňuje. Veľké sú tie milosti, ktoré skrze krst svätý obsahujeme, vznešené tie účinky, ktoré v duši našej táto sviatosť prevádza. Preto buďme Pánu Bohu za tieto milostné dary povďačni a buďme ich hodni. Boh to i žiada od nás; lebo Boh nám dáva milosť svoju až vtedy, keď sme mu slúbili, že i s našej strany budeme sa usilovať hodnými sa stať týchto vznešených milostných darov.

Čo sľubujeme Bohu pri krste?

Pri krste Bohu sľubujeme, že budeme: 1. pravdu katolíckeho učenia veriť, 2. hriechov a príležitosti k nim sa varovať a 3. že povedieme bohumilý život.

Totižto bezprostredne pred krstom pýta sa kňaz krstenca: Veríš v Boha Otca všemohúceho, Stvoriteľa neba i zeme? A krstenec, alebo pri krste dieťaťa kmotor, odpovedá na miesto

dieťaťa: Verím. Kňaz sa pýta ďalej: Veríš v Ježiša Krista, Syna jeho, jediného, Pána nášeho, ktorý sa počal z Ducha sv., narodil sa z Marie Panny, trpel pod Pontským Pilátom? Krstenec, alebo kmotor, odpovedá: Verím. Konečne pýta sa kňaz: Veríš v Ducha sv., svätú cirkev všeobecnú, svätých obcovanie, tela z mrtvých vzkriesenie a život večný? A odpoveď: Verím. Krstenec musí teda sľúbiť, že bude veriť všetky články apoštolského vyznania viery. Ponevač v týchto je katolícka nauka nakrátko obsažená, tak sľubuje krstenec, že bude kat. nauku stále a pevne veriť.

Už predtým musel krstenec prisľúbiť, že sa bude hriechu a príležitosti k nemu varovať. Lebo sa ho kňaz opýtal: NN. odriekaš sa satanáša? A krstenec, alebo kmotor na miesto neho, odpovedal: Odriekam. Ďalej spýtal sa ho kňaz: I všetkých skutkov jeho? totižto: odriekaš sa skutkov zlého ducha? A odpoveď znie: Odriekam. Konečne sa kňaz opýtal: I všetkej pýchy jeho? Odpoveď: Odriekam. Skrze to odpovedal krstenec milému Pánu Bohu, že nechce nič viac vedieť o zlom duchovi, že nechce jeho zlé skutky konať, ale celkom chce slúžiť Bohu.

Túto povinnosť, Bohu slúžiť a Bohu milý život viesť a krstnej milosti hodným sa učiniť, kladie kňaz krstencovi obzvlášte na srdce tými slovami, ktoré pri podávaní krstného rúcha hovorí. Na znak toho, že pokrstený je celkom čistý od všetkých hriechov a že je duša jeho ozdobená nadprirodzenou svätosťou a spravodlivosťou, podáva sa krstencovi biele rúcho, ktoré krstné rúcho sa i krížmové menuje, a pri čom kňaz hovorí: Vezmi biele rúcho, ktoré nepoškvrnené prines pred súdnu stolicu Pána nášeho Ježiša Krista, aby si mal život večný, t. j. ty si bol skrze krst od všetkých hriechov očistený, máš teraz posväcujúcu milosť, ktorá tvoju dušu zdobí a okrášľuje.

Ty sa musíš teraz všetkých hriechov varovať a nábožný život viesť, aby jednúc pred božským sudcom ustanovil si sa týmto svadobným rúchom odiaty. Tú samú povinnosť, aby nábožný životviedol a dokazoval, že bude hoden krstnej milosti, kladie

kňaz krstencovi na srdce pri podávaní krstnej sviece, keď hovorí: Vezmi túto horiacu sviecu a nepoškvrnene zachovaj krst svoj: zachovaj prikázania božie, abys, keď príde Pán na svatbu, mohol mu ísť v ústrety so všetkými svätými v nebi a abys mal život večný na veky vekov.

Krstenec sľubuje teda milému Bohu, že bude jemu veriť, odriekať sa satanáša a nábožný život viesť, a Boh ho očisťuje od všetkých hriechov, dáva mu posvätujúcu milosť a prijíma ho za dieťa a dediča. Boh a krstenec uzavierajú smluvu, krstnú smluvu.

O milé dietky, myslite často na tieto veľké milosti, ktoré vám milý Boh pri krste udelil. Radujte sa, že ste dietky božie a usilujte sa posvätujúcu milosť, detinstvo božie, krstnú nevinnosť zachovať. Mohútny prostriedok k zachovaniu krstnej nevinnosti a milosti je častejšie obnovenie krstných sľubov. A druhý, ešte o mnoho mohutnejší prostriedok k zachovaniu milostného života, ktorý sme pri krste obsiahli, k jeho posilneniu a upevneniu, je sviatosť birmovania. Lebo birmovka znamená posilnenie, potúženie, upevnenie; a táto sviatosť určená je na to, aby posilnila, upevnila, ďalej viedla a dokonala život milosti, ktorý sa pri krste založil.

Tento obranný a posilňujúci prostriedok sa vám tento rok dostane. Usilujte sa sv. birmovanie hodne prijať, modlite sa úpenlive i ďalej za túto milosť. Modlite sa teraz každodenne apoštolské vyznanie viery, Otčenáš, Zdravas a potom nasledujúcu modlitbu, ktorú si všetci odpíšte:

Všemohúci večný Bože, ktorý si nám skrze svätý krst odpustenie všetkých hriechov, duchovné znovuzrodenie a dedičné právo na kráľovstvo nebeské popriať ráčil, pošli nám i teraz utešiteľa Ducha sv. s neba, aby k nám skrze sviatosti birmovania zavítal a pri nás zostal, skrze Pána nášho Ježiša Krista. Amen. O Maria, ty najčistejšia nevesto Ducha sv., stostolico múdrosti, oroduj za nás! Svätý anjele strážco, veď a spravuj nás na ceste spasenia. Pomodlime sa túto modlitbu všetci spolu.

5.

Pochop birmovky. Ustanovenie.

Teraz prichádzame, milé dietky, k vlastnému vynaučovaniu o birmovke, ktoré sa v katekismuse na 81—82. strane nachodí. Ďakujte predovšetkým milému Bohu, že vám tak život predĺžil, že túto sviatosť obsiahnuť môžete. To je šťastie pre kresťana, keď môže birmovku prijať, to je sviatosť veľmi bohatá na milosti, ktorá dáva kresťanovi zvláštnu posvätenosť a hodnosť a poisťuje mu neoceniteľné pomocné prostriedky k nábožnému životu.

Pozreme si to bližšie. Najprv musíme pojednávať, čo je birmovanie.

1. *Čo je birmovanie?*

Birmovanie je sviatosť, v ktorej pokrstený človek skrze vzkladanie rúk, pomazanie a modlitbu biskupa býva od Ducha sv. posilnený, aby vieru svoju stále vyznával a podľa nej žil.

Slovo birmovanie pochádza od latinského firmare, upevniť, posilniť, a preto sa volá upevnenie, posilnenie. Latinské slovo pre birmovanie Confirmatio znamená i potvrdenie, ustálenie a je jednoho významu s pečatením alebo zdokonálením, jako sa i prv birmovka nazývala, ponevádž totižto pri krste započatý a založený život milosti skrze birmovku sa zdokonaluje. Birmovka ale je sviatosť. To musíte pevno za pravdu držať, milé dietky, že birmovka je sviatosť. Ona nie je puhá ceremonia, alebo len sviatostina, lež ona je opravdivá a skutočná sviatosť nového zákona. Preto obsiahnete i milosti tejto sviatosti isto a neomylne, jestli jej prekážku nečiníte. Jako je isté, že sa vám čelo pomaže sv. krížmom, tak je isté, že v tomže okamihu prijmete milosti Ducha sv.; birmovanie je sviatosť. Čo sa požaduje ku sviatosti? Tri veci: 1. viditeľný znak atď. Ktorý je pri birmovke viditeľný znak? To je z odpovede na prvú otázku ľahko vynajsť. To je vzkladanie rúk, mazanie a modlitba biskupa. Lebo toto vidieť, keď sa birmovka udeľuje. Ktorá

je vnútorná milosť? Jakú milosť prijme pokrstený skrze vzkladanie rúk atď. t. j. skrze zovňajší znak. Tú, že je od Ducha sv. posilnený, aby svoju vieru stále vyznával a podľa nej verne živý bol. Prvá z tých troch vecí, ktoré k sviatosti prislúchajú, pri birmovke je čo? druhá, čo? Ktorá je tretia totižto ustanovenie od Ježiša Krista?

Alebo

Kto nás to učí, že Kristus ustanovil sviatosť birmovania?

Neomylná cirkev katolícka so súhlasom sv. písma a učenia sv. otcov.

To nás učí cirkev t. j. cirkev vyučujúca, pápež a s ním sjednotení biskupi katolíckej cirkve. Keď ale cirkev vyučujúca hovorí, že Kristus sviatosť birmovania ustanovil, vieme to potom aj istotne? Áno, lebo cirkev je neomylná, t. j. ona nemôže poblúdiť vo veciach viery, ponevádž ju Duch sv. spravuje, ktorý ju do všetkých pravd uvádza a od blúdu zachraňuje. Čo hovorí teda cirkev o ustanovení birmovky? Na všeobecnom cirkevnom sneme tridentskom vyslovila: Keď niekto tvrdí, že sviatosti nového zákona nie sú ustanovené od Ježiša Krista, alebo že ich je viacej alebo menej, nežli sedem totižto krst, birmovanie, najsvätejšia sviatosť oltárňa, sviatosť pokánia, posledníe pomazanie, posvätenie kňazstva a stav manželský, alebo i (tvrdí), že jedna lebo druhá z týchto siedmich nie je opravdivá a vlastnia sviatosť, nech je vytvorený (zo spoločnosti cirkve). Cirkev teda považuje za nepatriaceho do cirkve, jako odpadlíka podľa slov Kristových: »Jestli neposlúcha cirkev (neveri a neposlúcha), nech je jako pohan a publikán — verejný hriešnik,« toho, kto by zapieral, že je birmovka ustanovená od Ježiša Krista, alebo kto by hovoril, že nenie tak sviatosťou, jako krst a iné sviatosti, ale že je menšia. Ešte máme inú dôležitú výpoveď tridentského snemu o sviatosti birmovania, totižto: Keď niekto tvrdí, že je birmovka neužitočný obrad a nie viac opravdivá a vlastnia sviatosť, alebo že voľakedy nebola nič iného, leda istý spôsob katechése, pri ktorej tí, čo doriastali

do mládeneckého veku, vývod z viery pred cirkvou zkladali, nech je vytvorený (zo spoločnosti cirkevnej — jako kacír).

Týmito výpoveďami (neprichodí) cirkev (do protimluvy so sv. písmom, ale radšej) srovnáva sa so sv. písmom. Lebo už i vo sv. písme je reč o birmovke. Vypráva sa totižto v Skutkoch apoštolských, že už sv. apoštoli birmovali. Vec sa má takto: Po ukameňovaní sv. Štefana vypuklo veľké prenasledovanie cirkve v Jeruzaleme, a všetci sa rozpŕchli do krajov Judey a Samarie. Apoštoli ale zostali v Jeruzaleme. Tí, čo sa rozišli tiahli po okolí a ohlašovali radostné posolstvo o kráľovstve božom. Filip ale jeden zo siedmich jahnov, (nie Filip apoštol) prišiel do mesta Samarie a tu ohlašoval Krista. Zástupy jednomyseľne prisviedčali na to, čo Filip hovoril, keď počuli a videli znaky, ktoré činil. A dali sa od Filipa pokrstiť. Doslovne znie potom v Skutkoch apoštolských (VIII. 14—18.): »Keď ale apoštoli, ktorí boli v Jeruzaleme, počuli, že Samaria prijala slovo božie, poslali k nim Petra a Jána. Keď títo boli prišli, modlili sa za nich (alebo nad nimi), aby prijali Ducha sv., lebo ešte na žiadneho z nich nebol sostúpil, ležboli len v mene Ježiš pokrstení. Vtedy vzkladali na nich ruky, a oni prijali Ducha sv.« Z toho nasleduje, že už i sv. apoštoli birmovali. Lebo pokrstencom vzkladaním rúk udeľovať Ducha sv. čo je iné, nežli birmovať? Ale apoštoli by to iste neboli činili, keby neboli mali k tomu rozkaz od Krista Pána. Veď apoštolov musíme považovať za sluhov a vysluhovateľov tajomství božích. Teda Kristus Pán musel birmovku ustanoviť. Apoštoli by vzkladaním rúk neboli mohli udeľovať Ducha sv., keby to Kristus Pán nebol tak nariadil. Tento zovnútorný znak by nebol mal tú moc a účinlivosť k tomu, aby Duch sv. dolu ku posväteniu pokrstených svolal, keby to Kristus Pán nebol ustanovil. Teda srovnáva sa cirkev so sv. písmom, keď učí, že Kristus ustanovil sviatosť birmovania.

Shoduje sa ona ale touto naukou i s učením sv. otcov. Ponevádž sv. otcovia učia, že birmovka bola vždy v cirkvi udeľovaná, a že ju vždy považovali za sviatosť. Tak píše ku pr.

sv. Cyprian, biskup karthaginský v Afrike, † 258 jako mučeník: »To sa stáva ešte i teraz, že tí, ktorí boli v cirkvi pokrstení, biskupom sa predstavujú, aby skrze modlitbu a vzkladanie rúk obsiahli Ducha sv., a aby skrze božské znamenie boli celkom zdokonálení.« Týmito slovmi je nielen to povedané, že birmovka je sviatosť, ale i to, že k tým sviatostiam patrí, ktoré duši nezmazateľný duchovný znak vtláčajú, ktoré sa tu božským znamením nazýva. Druhý cirkevný učiteľ, sv. Hieronym, hovorí: »Nevieš, že v cirkvách býva tá obyčaj, na pokrstených ruky vzkladať a tak na nich Ducha sv. svolávať? Pýtaš sa, kde je to napísané? V Skutkoch apoštolských. Keby však predsa nejestvovala vážnosť písma, vtedy by súhlas celého sveta v tejto veci platil za zákon.« Teda za časov sv. Hieronyma († 420) bývalo prisluhovanie birmovky v cirkvi všeobecne vo zvyku.

Keď teda cirkev učí, že Kristus ustanovil sviatosť birmovania, v tom srovnáva sa so sv. písmom a s učením sv. otcov. Ešte trochu preopakujeme, čo sv. písmo o birmovke obsahuje. Kto prišiel do Samarie ohlasovať slovo božie? Filip jahen. Čo učinili apoštoli, keď počuli, že Samaria prijala slovo božie? Poslal k nim Petra a Jána. Čo ich k tomu pohlo?

Zjavne rozkaz Kristov, aby pokrsteným skrze vzkladanie rúk udeľovali Ducha sv. Čo učinili apoštoli Peter a Ján, keď prišli do Samarie? Modlili sa nad pokrstenými, aby prijali Ducha sv. Modlili sa len, alebo upotrebovali i nejaký viditeľný znak? Áno, vzkladali ruky na nich. Čo sa stalo na toto vzkladanie rúk? Prijali Ducha sv. Jako je to možné, že sa skrze také vzkladanie rúk Duch sv. udeľuje? Skrze ustanovenie Kristovo.

Či pokrsteným len apoštoli udeľovali Ducha sv. vzkladaním rúk? To samé stávalo sa i neskoršie všade v cirkvi, jako na pr. svedčia sv. Cyprian a sv. Hieronym, a to deje sa ešte i teraz všade skrze prisluhovanie sviatosti birmovania.

Jakú radosť mohli mať obyvatelia Samarie, keď počuli, že prijdu apoštoli Peter a Ján, aby im dary Ducha sv. rozdávali a ich dokonalými kresťanmi učinili; lebo oni boli len pokrstení

v mene Pána Ježiša. S jakou úctivosťou prijali oni a pozdravili apoštolov! I vy sa máte tešiť, mile dietky, na príchod biskupa, nástupcu apoštolov, a na deň, v ktorý túto sviatosť prijmete. I vy ste len pokrstení v mene Pána Ježiša Krista, skrze birmovku budete dokonalí kresťania, preto birmovka sa i sviatosťou zdokonalenia nazýva.

Ale medzi obyvateľmi Samarie, ktorí sa boli dali pokrstiť, bol jeden, ktorý nebol dobrým úmyslom oduševnený, to bol Šimon čarodejník, o ktorom ste už počuli. I on počul kázeň Filipovu, veril a dal sa pokrstiť, zvlášť ponevač videl divy a zázraky, ktoré Filip činil. A keď Šimon videl, že sa Duch sv. udeľuje vzkladaním rúk apoštolských, ponúkal im peniaze a hovoril: Dajte i mne túto moc, aby každý, na koho ruky vzložím, prijal Ducha sv. (t. j. chcel si biskupskú moc za peniaze kúpiť, aby mohol vzkladaním rúk udeľovať Ducha sv. čili sviatosť birmovania prisluhovať, čo sa teraz simoniou nazýva.) Ale Peter s hnevom odmrštil túto žiadosť. Šimon hľadel len na vonkajšok, dobrý, bohumilý úmysel nemal. Ale Boh díva sa do vnútra, do srdca, na úmysel. Preto musíte birmovnému dňu s dobrým úmyslom ísť v ústrety a usilovať sa srdce dobre pripraviť k prijatiu tejto sviatosti. Kto by sa na birmovku tešil len pre vonkajšie veci, ku pr. že bude mať príležitosť ukazovať svoje drahé šaty, nádherné šperky, alebo že od kmotrov dary obdrží, a tomu podobné: ten by nemal dobrý, bohumilý úmysel. Vy sa musíte tomu tešiť, že Duch sv. vstúpi do vašej duše, aby ju svojou božskou milosťou naplnil, okrášlil a chrámom božím učinil a nebeskými darmi ju obohatil. Pripravte srdcia svoje k prijatiu tohoto nebeského hosťa a modlite sa každý deň nasledujúcu modlitbu k Duchu svätému:

1. Duchu svätý, príď s neba a vydaj rác zo seba — žiaru svetla svojeho! Príď, Otče zúbožených, — darca darov sľúbených, svetlo srdca nášho!

2. Tešiteľ najhlavnejší — duše hosť najmilejší — presladké občerstvenie, v práci si poľahčenie, — v horku si ovlaženie, a v plači potešenie.

3. Svetlo plné blahosti, naplň srdca vnútrosti — ľudu tebe verného. Bez tvej svätej mocnosti — je človek v ničomnosti; nenie v ňom nič dobrého.

4. Očisť, čo poškvrnené; zvlaž, čo je vysušené; uzdrav, čo je ranené. Solmi, čo je stúžené; sohrej, čo je studené; naprav, čo je zblúdené.

5. Daj všem vieru majúcim a v tebe dúfajúcim — dar sedmorých milostí — odplatu udeľ čnosti, slávu po tej časnosti a nebeské radosti. Amen.

6.

Účinky birmovky.

Birmovka je sviatosť; to nás učí katolícka cirkev v súhlase so sv. písmom a učením sv. otcov. Sviatosť je viditeľné znamenie, skrze ktoré sa nám neviditeľná milosť a vnútorné posvätenie udeľuje. Viditeľný znak pri birmovke je vzkladanie rúk, mazanie a modlitba biskupova. Ktorá je vnútorná milosť? Jako vnútorná milosť je v prvej otázke táto menovaná: že pokrstený je od Ducha sv. posilnený. Týmto ešte nie sú všetky milosti vypočítané, ktoré účinkuje birmovka. Tieto milosti sú bližšie určene v 3. otázke.

Čo pôsobí birmovanie?

Birmovanie 1. rozmnožuje v nás posvätcujúcu milosť; 2. udeľuje nám Ducha sv. k boju proti zlému a k zrastu v dobrom; 3 vtlačuje nám, jakožto bojovníkom Kristovým, nezrušiteľný duchovný znak.

Túto otázku chceme dnes prebrať. Prvý účinok birmovania je tento: r o z m n o ž u j e p o s v ä c u j ú c u m i l o s ť. Všetky sviatosti účinkujú, dávajú posvätcujúcu milosť. Jestli prijímateľ sviatosti nemal pred tým posvätcujúcu milosť, jako pri krste, lebo pri pokání (jestli má kto ťažký hriech), nuž sa hovorí, že udeľujú posvätcujúcu milosť, sú sviatosti mrtvých. Jestli však pri prijímaní sviatosti už má posvätcujúcu milosť (ako na pr. kto ide k sv. pokániu a je len v stave všedného hriechu), alebo ju mať musí, lebo ináč by sviatosti nehodne prijal, vtedy sa hovorí, že rozmnožujú posvätcujúcu milosť, sú sviatosti živých. Birmovanie prislúcha medzi sviatosti živých; pri jej prijímaní už treba mať život milosti; táto sa teda sv. birmovaním rozmnožuje. Skrze posvätcujúcu milosť, ktorú človek pri krste prijíma, nielen od všetkých hriechov sa očisťuje, ale i posvätcuje sa, znovu sa zrodzuje, stáva sa bohumilým dieťaťom, údom cirkve a dedičom nebies. Skrze birmovku, ponevač rozmnožuje posvätcujúcu milosť, duša stáva sa ešte krajšou a Bohu milšou, duševný život milosti sa ešte zvýši, ešte viac rozvinie a zdokonáli. Duša sa ešte viac okrášli a ozdobí, nežli sa to už pri krste stalo. Duch sv. sám vstúpi do duše, udelí jej plnosť milostí, okrášli ju svojimi darmi, učiní ju opravdivým chrámom božím k svojmu príbytku. Preto hovorí apoštol: »Neviete, že ste chrám boží a Duch sv. vo vás prebýva.« O milé dietky, jak krásna bude duša, ozdobená vznešeným rúchom posvätcujúcej milosti a okrášlená okrasou a spanilosťou, ktorú jej Duch sv. skrze túto sviatosť podáva! O len sa usilujte túto okrasu, túto prekrásnu ozdobu pre dušu svoju obsiahnuť skrze hodné prijatie sv. birmovky.

2. Ale týmto účinlivosť birmovky ešte nenie vyčerpaná. Birmovka u d e ľ u j e n á m D u c h a s v. k b o j u p r o t i z l é m u atď. Nič by nám totižto neosožilo, že sme tento zvýšený, rozmnožený život milosti v birmovke prijali, keby namal žiadnej ochrany proti rozličným bojom a nebezpečenstvám, ktorým je vystavený. Lebo človek musí trojaký boj vystáť: proti zlému duchu, proti svetu a proti sebe.

Zlý duch, ktorý sa i proti Kristu Pánu opovážil, pokúša každého človeka, t. j. on hľadí ho o vieru pripraviť a na cestu zlého zviesť, on hľadí každého pozbaviť neba a do pekla strhnúť, lebo obchádza, jako lev ručiaci a hľadá, koho by zožral. Proti tomuto zlému, nešľachetnému duchu dostáva kresťan

Duchu sv., prv než do nebezpečenstva plného života vystúpi, aby dobrý boj bojoval, vieru zachoval, a víťaznú korunu života večného obsiahol

Zlý duch má svojich pomocníkov a náhončích, svojich privržencov a tovaryšov; to sú zli ľudia, to je svet, i proti tomuto musíme bojovať; lebo i tento nás ustavične chce od dobrého odvrátiť, od čnosti, a na zlé cesty zvábiť.

Sotva že mladí ľudia vyšli zo školy, od kresťanského vynaučovania, už otvára svet pred nimi náručie a hľadá ich na všeliaký spôsob do svojej siete dostať. Tu im treba mohutnej ochrany, jestli nechcú byť korisťou zvedenia. A kto by im mohol túto ochranu, túto pomoc proti všetkým pokušeniam k zlému účinlivejším spôsobom podávať, jako Duch sv.? Táto sa vám udeľuje skrze sv. birmovanie, lebo birmovka udeľuje Ducha sv. k boju proti zlému, dáva nám silu k premoženiu pokúšenia zlého ducha a vábenia zlého sveta. Ale i keby sa niekto mohol pred svetom zatvoriť, a od jeho nebezpečenstvi odtiahnuť, nemôže on sebe vyhnúť a jako by zo seba vyjsť, nemôže pred bojom proti sebe zutekať. Ponevač najzaťatejšieho nepriateľa máme sami v sebe, najhorší nepriatelia človeka sú jeho domáci, t. j. zlé náchylnosti a žiadosti, ktoré máme v sebe následkom hriechu dedičného. Jako i y sme tieto vládali premôcť bez vyššej pomoci? A táto sa nám v obzvláste hojnej miere dáva skrze sv. birmovku, lebo táto udeľuje nám Ducha sv. k boju proti zlému.

Ale náš duchovný život nesmie sa pohybovať a trávit len v samých bojoch: my musíme i pracovať a napred kráčať. My musíme tu tak robiť, ako židia, keď druhý chrám stavali, pri čom im Samaritáni chceli prekážku činiť. V jednej ruke mali zbraň proti nepriateľom, druhou pracovali. Tak máme i my nielen premáhať pokušenia k zlému, ale musíme i pracovať, činnými byť a v dobrom vzrastať. K tomu nám pomáha Duch sv., lebo sa nám on dáva nielen k boju proti zlému, ale i ku zrostu v dobrom. On dáva na nás svietiť slnko božskej milosti; on kropí rosu milosti z nebies, aby kličky čnosti, ktoré

nám už pri krste svätom do duše našej vložil, i ujaly sa, klíčily a rástly, zelenaly sa a kvitly a ovocie na svoj čas, ovocie čnosti a dobrých skutkov prinášaly. Birmovka nám teda dáva Ducha sv. k boju proti zlému a k zrostu v dobrom, a to je osobitná milosť birmovky. Lebo sviatosti udeľujú alebo rozmnožujú posväcujúcu milosť, potom udeľuje každá sviatosť podľa svojho cieľa ešte i osobitné milosti. Cieľ birmovky je, jako už slovo birmovka hovorí, posilnenie pokrsteného, aby svoju vieru stále vyznával, a podľa nej verne žil. K dosiahnutiu tohoto cieľa dáva pokrstenému Ducha sv. k boju proti zlému a k zrostu v dobrom.

3. Konečne má birmovka ešte jeden účinok totižto: ona vtláča nám, jakožto bojovníkom Kristovým nezmazateľný duchovný znak.

Sú totižto sviatosti, ktoré vtlačujú duši nesmazateľný znak, preto sa ani opakovať nesmejú, a k týmto prislúcha birmovka. Týmto znakom rozoznávajú sa birmovaní od nebirmovaných. My to síce nevidíme, lebo to je duchovný znak, on je duši vtlačený; ale Boh ho vidí, i anjeli a svätí ho vidia, i my ho uvidíme včas vzkriesenia. Tento znak je nezrušiteľný, on na veky nemôže sa viac z duše odstrániť. Tento znak dáva duši zvláštnu posviacku a hodnosť; skrze tento znak sa kresťan označuje jako bojovník Kristov, ako taký, čo bol do vojenskej služby Kristovej v kráľovstve božom vzatý a určený. I vo večnosti, v blaženom živote, vystúpi a zjaví sa tento znak, a svätí otcovia hovoria, že ten, ktorý tento znak skrze svätú birmovku prijal, väčšiu slávu v nebesách požívať bude, nežli ten, ktorý je len jednoduchý úd cirkve.

Teraz už nahliadnete a pochopíte, prečo som povedal, aby ste Bohu ďakovali, že vás tak dlho v živote udržal, že sviatosť birmovania prijať môžete, lebo veľké sú a slavné tie milosti, ktoré skrze svätú birmovku obsiahnete. Ale preto i musíte učiniť predsavzatie, že budete udatní bojovníci Kristovi, t. j. že budete jeho sa verne pridržať, jeho česť a chválu napomáhať a brániť, a usilovať sa zlé, hriech, stále premáhať, aby ste

na konci života s apoštolom zvolať mohli: Dobrý boj som bojoval, vieru som zachoval. Teda zachovaná mi je koruna slávy.

Pôsobenie birmovky obsažené je v týchto slovách písma sv.: »Ten, ktorý potvrdzuje nás s vami v Kristu a ktorý pomazal nás, je Boh: ktorýžto i zapečatil nás a dal závdavok Ducha sv. v srdcia naše« (2. Kor. I. 21, 22.).

Boh potvrdzuje nás v Kristu tým, že rozmnožuje v nás posvätnú milosť, lebo čím je hojnejšia v nás milosť božia, tým užšie a pevnejšie sme s Kristom a jeden s druhým spojení. Boh pomazal nás, keď nám Ducha sv. udelil, lebo slovo pomazať vo svätom písme často znamená Ducha sv. udeliť, jako to i o Kristu Pánu znie: »Boh ho pomazal duchom a silou«; v slovách ale: »ktorýžto i zapečatil nás a dal závdavok Ducha sv. v srdcia naše«, označuje sa tretí účinok birmovky, totižto nezrušiteľný duchovný znak, ktorý Duch sv. v tejto sviatosti duši našej ako pečať vtlačil, a ktorým my istotu, záloh čili zaručenie máme, že Bohu prináležíme, že sme dietky božie a bojovníci Kristovi.

Účinky birmovky sú v niektorom ohľade podobné účinkom krstu, ale predsa veľmi rozdielne, jako to ani ináč nemôže byť, keď že tieto obidve sviatosti spolu patria a birmovka je doplnením krstu. O tom budeme ešte pojednávať.

Pri sv. krste bývame očistení od hriechov, pri birmovke obsiahneme moc a vládu k odpúdeniu nových hriechov, tam stávame sa čistými a bez škvrny, tu smelými a silnými. Pri krste obdržíme posvätnú milosť, stávame sa chrámami Boha; pri birmovke sostupuje sám Duch sv. a prebýva v srdci našom, on sostupuje na nás istotne tak, ako na apoštolov na turice, len neviditeľným, milosti plným spôsobom. Pri krste sv. sa znovu rodíme a stávame sa dietkami božími, birmovkou sa posilňujeme, dostávame silu, vládu a zrast. Pri krste vlieva Duch sv. vieru do duše, pri birmovke dáva nám milosť, aby sme túto vieru i v najťažšom a najnebezpečnejšom položení vyznávali a je-li potrebné, i život za ňu položili. Skrze krst stávame sa údami cirkve, skrze birmovku bývame v cirkvi na

vyšší stupeň povýšení, vstupujeme do iného stavu, stávame sa bojovníkami Kristovými. Skrz krst stávame sa dedičmi nebies, skrze birmovku obsahujeme nároky na vyššiu slávu v nebesách. Jako je rozdiel medzi kostolom od biskupa posväteným, v ktorom prevelebná sviatosť oltárňa ešte sa nenachádza, a kostolom tiež posvätným, v ktorom však prevelebná sviatosť oltárňa sa už nachodí; taký, možno povedať, je rozdiel medzi dušou človeka, ktorý je síce pokrstený, ale birmovku ešte neprijal, a dušou toho, ktorý je pobirmovaný. Duša bez birmovky se síce posvätená a k prijatiu Ducha sv. pripravená, je posvätená ku pribytku Ducha sv., áno Duch sv. si ju pri krste za svoj pribytok, za svoj chrám posvätil, ale ona ešte neprijala Ducha sv. v celej plnosti, so všetkými darmi a milosťami. Skrze birmovku prijímame samého Ducha sv., toho istého Ducha sv., ktorého apoštoli na turičné sviatky, a ktorého prví veriaci, na pr. v Samarii, vzkladaním rúk apoštolov prijímali, stávame sa v plnom a opravdivom smysle chrámami Ducha sv.

Veľmi veľké a vznešené sú pôsobenia a milosti sv. birmovky. O keby ste sa ich, milé dietky, celkom účastnými stať mohly! Len si dajte záležať na dobrej príprave a modlite sa o milosť, aby ste túto sviatosť hodne prijaly. Len sa každodenne modlievajte modlitbu, ktorú som vám nedávno uložil:

Duchu sv., príď s neba a vydaj rač zo seba . . .

V tejto modlitbe obsahuje sa, čo Duch sv. v duši našej pôsobí Duch sv. tu znamená svetlo s neba, svetlo srdca, najblaženejšie svetlo, lebo bez neho nemôžeme dobré poznať, chcieť a vykonať, On sa menuje otec zúbožených, darca milosti, lebo sami zo seba nič nemáme, on nám všetko dáva skrze svoju milosť. On je náš najlepší tešiteľ v kríži a v trápení, lebo kto by nás mohol viac napraviť, posilniť a pomáhať než on? On je sladké občerstvenie pre nás, keď on sám ako hosť vstupuje do duše našej, keď sa naším sladkým duševným hosťom stáva. — On je naše poľahčenie pri práci, on nás posilňuje k snášaniu ťažkostí života, on je pre nás občerstvením v horúčosti, pomáha nám v horúcom boji proti pokušeniam, pri

ostrých nápadoch náruživosti, keď na nás utrpenia z vonku dorážajú, on nám dáva potešenie v utrpení a zotiera nám slzy v núdzi a zármutku. Sami od seba sme slabí, núdzni, nemocní studení a bez lásky, tvrdého srdca. Keď ale Duch sv., toto blahoslavené a božské svetlo do nás vstúpi, hneď sa to premení. Nič je nie v človekovi, všetko je poškvrnené a hriešne a nečisté, keď nám očisťujúca, posväcujúca, obživujúca božská sila Ducha sv. tak dlho chýba. Ale keď Duch sv. do nás vstúpil, on nás posväcuje, očisťuje, obživuje, zohrieva a vedie nás na pravú cestu. Preto štvrtá sloka znie: Očisť, čo poškvrnené; zvlaž, čo je vysušené, uzdrav, čo je ranené, zohni, čo je stúžené; — sohrej, čo je studené; — naprav, čo je zblúdené!

Konečne prosíme Ducha sv. za jeho sedem darov, potom za čnosť, zásluhy, blahoslavený koniec, večnú radosť. Nemôžeme za nič lepšieho prosiť, a Duch sv. nám nemôže dať nič lepšieho, jako toto. Nič neokrášľuje dušu krajšie, nežli sedem darov Ducha sv., skrze tieto sme ku všetkým čnostiam uspôsobení a môžeme si zásluhy pre nebe získať A keď vytrváme v dobrom, budeme blažení a obsiahneme večné radosti nebeské. To však dáva nám Duch sv. skrze birmovku. Lebo tu nám sdeľuje svoju plnosť milosti, ktorá pozostáva obzvlášte zo siedmich darov Ducha sv. On nás posilňuje k boju proti zlému a k zrastu v dobrom t. j. k čnosti, darúva nám milosť vytrvalosti v dobrom až do smrti, a schopnými nás činí, jako bojovníkov Kristových, k obsiahnutiu nevädnúcej koruny večného života.

Táto pieseň: Duchu sv., príď s neba, je pekná, mnoho v sebe obsahujúca pieseň cirkevná. Modlievajte sa ju teraz počas prípravy k sv. birmovke poriadne a pobožne. Vy sa ju môžete i neskôr častejšie modliť, obzvlášte v každý svätodušný týždeň, ako sa ju i kňaz cez celú svätodušnú oktávu pri sv. mši každodenne po epištoli modlieva. Je ona tiež celkom dobrá, útechy plná modlitba v zármutku, úzkosti a biede. Lebo keď nás nešťastie zastihne, keby sme boli celkom malomyseľní, máme sa vo svojej núdzi Pánu Bohu žalovať, u neho útočište hľadať,

A tu je teda celkom na mieste k Duchu sv. sa modliť, ktorého nám Kristus Pán, ako utešiteľa, soslal. On je Otec chudobných, on je najlepší tešiteľ, najlepší, sladký hosť duše našej.

7.

Vysluhovateľ birmovky.

Dôležité a vznešené sú účinky birmovky, t. j. milosti, ktoré nám Boh touto sviatosťou udeľuje. Lebo birmovka 1. rozmnožuje posväcujúcu milosť, ona nás činí ešte spravodlivejšími, svätejšími, bohumilšími, nežli sme boli skrze krst svätý; ona zdobí dušu našu ešte viac a činí ju ešte krajšou, nežli bola už skrze krst, alebo pokánie; 2. ona udeľuje nám samého Ducha sv., ako ho raz apoštoli prijali na turíčne sviatky, keď i nie, jako pri týchto, viditeľným, ale neviditeľným, milosti plným spôsobom. A jako apoštoli po prijatí Ducha sv. na Turíce neboli viac bojazliví, ale smelí a stáli vo vyznávaní viery, tak sa i nám udeľuje Duch svätý k boju proti zlému a ku zrastu v dobrom a 3. konečne birmovanie vtláča do nás nezrušiteľný znak, ktorý poskytuje duši vyššiu posvätenosť a hodnosť, a ktorému vo večnosti väčší stupeň blaženosti zodpovedá, jestli tu na zemi zostaneme verní Kristu Pánu a v jeho láske a milosti zomreme. Birmovka je doplnenie krstu. Ponevádž tí, ktorí skrze krst kresťanmi sa stali, sú jako novonarodené dietky ešte trochu priútli a slabí, ale skrze sviatosť birmovania posilnení bývajú proti pokušeniam tela, sveta a diabla a duša ich býva vo viere celkom upevnená, aby meno Pána nášeho Ježiša Krista vyznávali a zvelebovali. Skrze krst sme dietky božie, veriaci; ale skrze birmovanie stávame sa bojovníkmi Kristovými a obhajcami božskej viery.

Toto pôsobí birmovka. Ktože — pýtame sa ďalej — má moc, túto sviatosť vysluhovať, ktorá má tak veľké účinky a ktorá tak mnohé milosti prináša? Alebo

Kto má moc a vládu birmovať?

Moc a vládu birmovať majú vlastne len biskupi, jakožto nasledovníci apoštolov.

Tak to bolo už vždy v cirkvi od časov apoštolských. Hneď na začiatku udeľovali apoštoli Ducha sv., od nich prešla táto moc, ktorú oni sami od Krista Pána obdržali, na ich nástupcov, na biskupov.

Zo Skutkov apoštolských známo nám je, že Filip jahen cestoval do Samarie a tam ohlasoval Krista. Na jeho slová sa mnohí obrátili a pokrstení boli od neho. No jaknáhle počuli apoštoli, že Samaria slovo božie prijala, poslali k nim Petra a Jána. Keď títo k nim prišli, modlili sa, aby prijali Ducha sv., lebo on ešte na žiadneho z nich nebol sostúpil, lež oni boli len pokrstení v mene Ježiša. Tu vzkladali na nich ruky, a prijímali Ducha sv. Teda krstiť mohol i jahen Filip, ale nemohol pokrsteným Ducha sv. udeľovať, t. j. birmovať; k tomu museli apoštoli z Jeruzalema prísť. Oni prišli sami, oni neposlali ani len jednoho zo 72 učedlníkov, lež Petra a Jána a skrze týchto novokrstenci obsiahli Ducha sv. Na začiatku kresťanskej cirkve teda apoštoli to boli, čo pokrsteným skrze vzkladanie rúk udeľovali Ducha svätého. No neskôr, keď apoštoli po založení jednej kresťanskej obce zase do druhého mesta alebo kraju tiahli, a po smrti apoštolov, biskupi, jakožto ich nápadníci, úrad apoštolský nastúpili, prešla na biskupov s druhou mocou i moc Ducha sv. udeľovať. A títo v cirkvi Ducha sv. vzkladaním rúk i udeľovali, t. j. sviatosť birmovania prisluhovali. — O tom máme tie najurčitejšie svedoctvá otcov. Tak píše na pr. sv. Cyprian: »To sa ešte i u nás stáva, že sa tí, ktorí sú v cirkvi pokrstení, biskupom predstavujú, aby skrze modlitbu a vzkladanie rúk obsiahli Ducha sv. a božským znamením sa zdokonálili.«

A priam tak hovorí sv. Hieronym: »To je obyčaj cirkve, že k tým, ktorí v menších, vzdialených mestách skrze kňazov a diakonov boli pokrstení, biskup vychádza, aby im pod volaním Ducha sv. ruky vzkladal . . .« Preto už pápež Rehor Veľký († 604) napomínal biskupov, aby navštivovali vzdialené cirkve, pokrsteným pečať Ducha sv. udeľovali, t. j. im sviatosť birmovania vysluhovali. — Zkrátka najprv udeľovali sv. apoštoli Ducha sv. vzkladaním rúk, t. j. birmovali, potom činili to biskupi, ktorí boli nástupcovia apoštolov, a na ktorých moc apoštolov prešla. Z toho, že sa birmovka môže len od biskupov udeľovať, nahliadneme i to, že je to veľká a dôležitá sviatosť, že skrze ňu zvláštna posvätenosť a hodnosť sa udeľuje. Sviatosť krstu, pokánia, posledného pomazania, sviatosť oltárňu môžu kňazia vysluhovať, ale birmovku si biskupi podržali, jako nástupci apoštolov. Práve tak, ako sa obyčajné sväteniny a žehnania, na pr. vody, vína, (na sviatok sv. Jána), jabratiek (kočatiek), krížov, obrazov, medailí skrze kňazov konajú, kdežto tie predmety a nádoby, ktoré k službe božej patria, jako: chrámy, oltáre, kalichy, zvony atď. musia byť od biskupa posviacané (konsekrované): tak sa musí i sviatosť birmovania, ktorou sa človek za chrám a nádobu Ducha sv. posväcuje a do stavu bojovníkov Kristových povyšuje, od biskupa, jakožto nástupcu, apoštolov, prisluhovať. A jako len generálom, jakožto náčelníkom vojska, sluší vojakov do služby prijímať: tak to tiež len biskupom patrí, ktorí sú zároveň generáli a náčelníci bojujúcej cirkve, pokrstených, ktorí do rodiny Kristovej prináležia, za vojakov a bojovníkov povyšovať. Slovo biskup znamená toľko, jako hlavný pastier, lebo Kristus Pán porovnáva zástup veriacich so stádom, ktorého je on pánom a majiteľom, ktoré si on jako dobrý pastier svojou drahou krvou kúpil. Za pastierov k tomuto stádu má on kňazov, za hlavných pastierov biskupov, jakožto nástupcov apoštolských, a za najvyššieho pastiera sv. otca, rímskeho pápeža, jakožto nástupcu sv. Petra, ustanovil, ktorému riekol: »Pas bäránkov mojich, pas ovce moje!« Biskup je pre väčší okres duchovnej správy ustanovený, ktorý sa me-

nuje biskupstvom, biskupstvo pozostáva z viac dekanátov, ktorých predstavení sa dekanmi menujú, a v každom dekanáte je viac fár a kurácií, ktorých predstavení menujú sa farármi a kurátmi (duchovnými správcami). Kapláni sú zase pomocníci farárov. Farári sú duchovní predstavení, duchovní otcovia a pastieri svojich veriacich svetských v ich okrese duchovnej správy, dekani sú zase postavení nad farármi a inými duchovnými svojho okresu, ale biskup je nad všetkými duchovnými celého biskupstva, on je duchovný otec všetkých veriacich v biskupstve, jemu sú duchovní a svetskí celého okresu jeho podriadení, on má najvyššie duchovné postavenie a hodnosť v celom biskupstve, preto musí sa i osloviť: Najdôstojnejší Pán Biskup! Najmilostivejší Pane! ponevádž má najvyššiu duchovnú hodnosť, najvyššie postavenie medzi všetkými duchovnými svojeho okresu. Jako zovňajší odznak svojej moci nosí biskup i mimo kostola zlatý kríž na prsách. Tento prsný kríž neznamená len to, že biskup má Krista v srdci nosiť, ale je i znakom, dľa ktorého ho všetci jeho poddaní jakožto svojho pastiera poznávať majú, ustanoveného od Krista Pána, od dobrého pastiera, ktorý život položil za ovce svoje, a nás na kríži vykúpil. Tiež nosí biskup vždy prsteň na ruke na znak vernosti ku cirkvi, pápežovi a obci sebe sverenej. Krom prsného kríža a prsteňa nosí biskup v kostole, keď slávnostnú sv. mšu slúži, mimo alebo radšej pod mešným rúchom (kasulou) ešte i dalmatiku a tunicellu, t. j. tie šaty, ktoré jáhni nosia, keď je slávna sv. mša, a síce biskup nosí tieto šaty na znak toho, že je v ňom všetka kňazská moc spojená. Ďalej nosí biskup infulu alebo mitru; toto je znak jeho učiteľského úradu. Druhý znak jeho hodnosti je palica biskupská alebo pastierska, ktorá je odznakom jeho pastierskej moci. Keď biskup prijde do niektorej fary, vtedy panuje tam veľká radosť. Mládenci jazdia mu naproti, aby ho prijali a pri príchode sprevádzali, niekde sa i z mažiarov strieľa, zvoní sa na všetky zvony, víťazné brány sa mu stavajú, na domy zástavy vyvesujú, a všetko sa použije, aby biskup slávne bol prijatý. A to právom. Biskup je

námestník Kristov, nástupca apoštolský, veľkú hodnosť zastáva, veľké milosti položil mu Boh do rúk. Právom ho ctia rodičia, lebo z jeho ruky ich dietky veľké milosti obdržia. Ctite i vy, milé dietky, svojho biskupa, tešte sa už teraz na jeho príchod a dobre sa pripravte, aby ste sviatosť birmovania z jeho ruky hodne prijali.

Keď Pán Ježiš, božský priateľ dietok, ešte po zemi chodil, dal, kedykoľvek do niektorej osady prišiel, deti k sebe priviesť, vzkladal ruky na ne a požehnával ich. Teraz posiela k vám svojho námestníka, duchovného hlavného pastiera, biskupa, aby vás vzkladaním rúk požehnal a nebeské dary Ducha sv. sám na vás vyprosil. Hor sa teda, pripravte sa, pripravte srdcia svoje k prijatiu tohoto požehnania, k prijatiu Ducha sv.

8.

Udeľovanie birmovky.

Dnes budeme hovoriť o tom, ako udeľuje biskup sviatosť birmovania. Keď biskup prijde do fary, aby udeľoval birmovku, tak ho, jako sme počuli, čím najslávnejšie vítajú. Birmovný deň celá farnosť, v kostole ktorej biskup birmuje, považuje za sviatok. Biskupa vedie duchovenstvo dekanátu od toho domu, v ktorom sa ubytoval, a v slávnom pochode, medzi hlaholom zvonov, do kostola sprevádza. Pred sprievodom nesie sa kríž. Keď prijde biskup do kostola, nezačne hneď birmovať, lež najprv slúži sv. mšu a potom buď on, buď niektorý duchovný káže. To sa darmo nestáva, ale to má hlboký význam. Skrze to, že je táto sviatosť s obetou sv. mše spojená, vyslovené je, že všetky sviatosti svoju moc a pôsobenie majú od obetnej smrti Krista na kríži, ktorej obnovením je sv. mša. Pri tichej sv. mši má biskup tie isté šaty, jako kňaz. Vedeli

by ste tieto šaty menovať? Viete ešte, jaký význam majú poťahom na umučenie Krista? Sú: 1. Humerale (nákrčník), ktorý nás upomína na ten ručník, ktorým žoldnieri tvár Krista zakrývali, jeho potom bili a pýtali sa ho: Prorokuj nám, kto ťa uderil? 2. Alba, dlhé biele rúcho, ktoré až po päty siaha. Toto upamätuje na to posmešné rúcho, ktorým dal Herodes Ježiša obliecť. 3. Cingul, pás, ktorým si kňaz albu priväzuje. Upomína na povrazy a putá, ktorými žoldnieri Ježiša na hore olivetskej viazali a putnali. 4. Manipul, náručník, ktorý nosí kňaz na ľavej ruke, a ktorý nás upomína na ten ručník, ktorý z útrpnosti podala Veronika trpiacemu Spasiteľovi na krížovej ceste, do ktorého potom božský Spasiteľ svoju svätú tvár vytlačil. (Tento ručník s vytlačenou do neho tvárou Ježiša Krista opatruje sa v Ríme.) 5. Štola, ktorá vyznamenáva ten červený kepeň, do ktorého vojaci obliekli Pána Ježiša. Kňaz nosí štolu pri sv. omši na prsách na kríž preloženú, t. j. obidva konce sú krížom preložené, biskup ju nosí tak, že obidva konce rovno visia. Príčina toho je tá, že kňazova moc alebo plnomocenstvo je obmedzené, viazané, kdežto biskup má úplnú kňazskú moc. 7. Mešné rúcho (kasula), ktoré znamená kríž, ktorým Kristus obťažený na vrch Kalvarie šiel, preto i mešné rúcha vo svojej forme kríž predstavujú a zväčša i na zadnej čiastke veľký kríž majú. Okrem toho má ešte biskup pri tichej sv. mši i prsný kríž a biskupský prsteň. Čo znamenajú tieto NN.? Pri spievanej sv. mši nosí ešte biskup dalmatiku, t. j. šaty diakona, a tunicellu, rúcho subdiakonovo, teda levítske šaty, na znak toho, že je v ňom všetka kňazská moc sjednotená. Ďalej má biskup ešte infulu a palicu; infula znamená vyučujúcu moc, palica biskupský pastiersky úrad. Na väčšiu slávnosť a na povznesenie biskupskej hodnosti biskup pri biskupskej spievanej sv. mši nosí tiež hodbábne rukavičky a hodbábom vyšívané črievice. Poneváč jeho ctihodnýma rukama vysluhuje Boh ľuďom bohaté milosti, a biskupi sú nástupcami apoštolov, vierozvestov Pánových, o ktorých písmo sv. hovorí: »Jak milé sú nohy tých, ktorí pokoj hlásajú.« Biskup ani nehovorí každý raz

pri slávnej sv. mši, keď sa k ľudu obráti: Dominus vobiscum, t. j. Pán s vami, ale hovorí: Pax vobis, t. j. pokoj vám, teda celkom ako Kristus Pán sám svojich učedlníkov pozdravoval. Lebo biskup je námestník Krista, večného najvyššieho kňaza. Pri slávnej sv. mši posluhujú biskupovi kňazia, z ktorých jeden, ktorý je na pravej strane, volá sa diakon, ten druhý menuje sa subdiakon. Subdiakon spieva lekciu alebo epištolu, diakon evanjelium. Okrem toho súčastňujú sa pri biskupskej spievanej sv. mši ešte dva takrečení čestní diakoni. Kňaz, ktorý je v pluviali a obyčajne stojí pri boku biskupa, volá sa archipresbyter, t. j. arcikňaz, prvý medzi kňazmi; v čas birmovky zastáva tento čestný úrad obyčajne dekan toho okresu, v ktorom biskup birmuje.

To bude pekne a dobre, keď budete vedieť, čo je biskupská slávna sv. mša, čo sa tu všetko stáva a jaké mená posluhujúci kňazia nosia. Katolícky kresťan má obyčaje svojej cirkve znať. Ale hlavná vec je, aby ste, milé dietky, pri tejto sv. mši pred sv. birmovkou nábožné a príkladne prítomné boly. To je výslovné nariadenie biskupovo, aby všetci birmovanci pri birmovnej sv. mši prítomní boli. Povedzte to i vašim birmovným rodičom. Lebo táto sv. mša je prípravou a síce najbližšou a poslednou a najlepšou prípravou na prijatie sv. birmovky. Vy viete už, jako máte byť prítomní pri sv. mši. Tu treba obzvlášte na tri hlavné stránky sv. mše pozor dávať, a síce na obetovanie, pozdvihovanie a prijímanie. Pri obetovaní treba s Kristom Pánom seba samého Otcu nebeskému obetovať, pri pozdvihovaní božskému spasiteľovi sa najpokornejšie klaňať a za odpustenie prosiť, pri sv. prijímaní duchovným spôsobom prijímať, t. j. vzbudiť najvrúcnejšiu žiadosť spojiť sa s Kristom Pánom vo velebnej sviatosti oltárnej.

Iné dôležité čiastky sv. mše sú stupňová modlitba, vchod k sv. mši, gloria, modlitby, epištola, evanjelium a kredo; po obetovaní prefácia so sanktus, tichá mša; po premenení zase tichá mša až po Pater noster, Bäránok, Pane nie som hoden: po prijímaní, modlitba, požehnanie a poslednie evanjelium. Aby

ste sv. mšu od biskupa slúženú použili za prípravu k prijatiu birmovky, nasledujúce máte si povšimnúť: Pri stupňovej modlitbe vzbuďte v sebe srdečnú a skrúšenú ľútosť nad všetkými hriechami vašeho celého života, proste Boha úpenlive za odpustenie, že ste ho už toľko ráz obrazili myšlienkami, slovami, skutkami a zanedbaním dobrého. Učiňte vážne predsavzatia, že milého Pána Boha nikdy viac neobrazíte, že svoje srdce, ktoré sa skrze birmovku strane chrámom Ducha svätého, čisté od všetkých hriechov zachováte, a radšej zomrieť, nežli milého Boha ťažkým hriechom obraziť chcete.

Pri vchode ku sv. mši môžete sa modliť pieseň: Duchu sv. príjď s neba.

Pri Gloria. Chváľte a oslavujte Boha, ďakujte mu za všetky milosti, ktoré vám on už preukázal, za sv. krst, za kat. vieru, za kresťanskú výchovu, za vyučovanie, za zpovede a prijímania, obzvlášte ale za to, že vám dal dožiť to, že teraz sv. birmovanie prijať môžete, ktorým medzi bojovníkov prijatí budete. Pri modlitbe po Oremus, môžete sa modliť Otčenáš.

Počas epištoly, evanjelia a krédo modlite sa pobožne raz alebo viac ráz apoštolské vyznanie viery a učiňte predsavzatie, že v cirkvi katolíckej chcete žiť a zomrieť.

Pri obetovaní darujte božskému Spasiteľovi celkom svoje srdce a proste ho, aby ho pripravil za hodný príbytok Ducha sv.

Pri tichej sv. mši modlite sa za sv. otca, za rozšírenie a povýšenie sv. cirkve katolíckej, za biskupa, z rúk ktorého sv. birmovanie obdržíte, za vášho duchovného otca, i za mňa, ktorý sa tiež za vás každodenne modlievam, obzvlášte pri sv. mši, za všetky dietky, ktoré s vami dnes birmované budú, za vaších rodičov a bratov, za rodinu a dobrodincov atď.

Po premenení vzbuďte v sebe vieru, nádej a lásku a proste Ducha sv., aby vám tieto čnosti, ktoré pri krste sv. do srdca vášho vlial, skrze birmovku rozhojnil, aby vám vieru rozmnožiť, nádej posilniť a lásku rozpáliť ráčil, aby ste sa stali horlivými, nábožnými a čnostnými kresťanmi.

Pri sv. prijímaní proste božského Spasiteľa, aby duchovným spôsobom do vášho srdca vstúpil, aby ho k hodnému príbytku Ducha sv. pripravil.

Pri poslednom požehnaní proste Ježiša, božského priateľa detí, aby vás ráčil požehnať a milosti vám popriať, žeby ste túto sviatosť hodne prijaly a jej ovocia a požehnania v svrchovanej miere účastné boly.

Po sv. mši býva kázeň a po kázni birmovka.

Jako udeľuje biskup sv. birmovanie?

Vystiera ruky na všetkých birmovancov a volá Ducha sv. na nich; potom vkladá ruky na každého a maže ho sv. krížmom, konečne udelí všetkým dohromady sv. požehnanie.

Keď sa dietky podľa fár usporiadali a všetky potrebné prípravy porobily, začína sa birmovka. Biskup sa modlí obrátený k birmovancom, ktorí pred ním kľačia.

Nech zostúpi Duch sv. na vás, a moc Najvyššieho nech ochráni vás od hriechov. R. Amen.

Tu sa znamená sv. krížom a hovorí:

V. Pomoc naša v mene Pána.

R. Ktorý učinil nebo i zem.

V. Pane, vyslyš modlitbu moju.

R. A volanie moje príď k Tebe.

V. Pán s vami.

R. I s duchom tvojím.

Tu žehnajúc roztahuje ruky svoje nad birmovancami a modlí sa riekajúc:

Modlime sa:

Všemohúci večný Bože! ktorý si ráčil týchto svojich služobníkov z vody a z Ducha sv. znovu zrodiť, a ktorý si im odpustenie všetkých hriechov ich udelil: vylej na nich z nebies dolu utešiteľa Ducha sv. s jeho sedmorými darmi. Amen. Ducha múdrosti a rozumu. Amen. Ducha rady a sily. Amen. Ducha umenia a pobožnosti. Amen. Naplň ich Duchom bázne svojej a poznamenaj ich znamením † Kríža Kristovho. K životu večnému. Skrze tohože Pána nášeho, Ježiša Krista, Syna Tvojho,

ktorý s Tebou žije a kraľuje v jednote Ducha sv. Boh na veky vekov. Amen. Potom vzkladá ruku na jednoho každého a maže ho na čele sv. križmom v podobe kríža za každým riekajúc: M. znamenám ťa znamením kríža a posilňujem ťa križmom spasenia vo meno Otca i Syna i Ducha sv. Amen.

Napokon udeľuje všetkým dohromady sv. požehnanie. Keď sú už všetci pobirmovaní, ešte sa modlí nad nimi a potom ich rozpustí. Jako sa deje toto, zvlášte vzkladanie rúk a mazanie, a jako znie to požehnanie, o tom budeme budúce hovoriť. Modlievajte sa jako do teraz modlitbu: Duchu sv. príjď s neba atď. Usilujte sa svoje každodenné modlitby so shromaždenou mysľou konať a obzvlášte pri sv. mši buďte vždy s celou pobožnosťou prítomní, aby ste sa tak k hodnému prijatiu sv. birmovky pripravili.

9.

Mazanie sv. križmom.

Keď biskup udeľuje sv. birmovanie, roztahuje ruky najprv nad všetkými birmovancami, ktorí pred ním kľačia a zvoláva na nich Ducha sv.; keď má totižto ruky nad všetkými birmovancami roztiahnuté, modlí sa modlitbu, v ktorej prosí, aby Duch sv. so siedmimi darmi svojimi, totižto Duch múdrosti a rozumu, Duch rady a sily, Duch umenia a nábožnosti na tieto dietky sišť, a aby ich Duch bázne božej naplniť ráčil. Po tejto modlitbe pristupuje biskup s infulou na hlave k jednomu každému birmovancovi a vzkladajúc ruku na hlavu jeho, maže ho na čele sv. križmom v podobe kríža. Teda nastáva otázka:

Jako sa koná to pomazanie pri sv. birmovaní?

Biskup činí s krížmom znak sv. kríža na čelo birmovanca a hovorí: »Značím ťa znakom sv. kríža, a posilňujem ťa križmom spasenia v mene Otca i Syna i Ducha sv. Amen.

Keď biskup dokonal modlitbu nad všetkými birmovancami birmovanci sa rozostavia po celom chráme od oltára po lodi chrámovej až pod chorus, alebo v pohodlný čas i vonku, a pokľakajú si, biskup pristupuje s infulou na hlave k jednomu každému birmovancovi a vzkladajúc pravicu na hlavu jeho namáča palec do nádobky križmom naplnenej, činí svätým križmom znak sv. kríža na čele birmovancov, medzitým hovorí: M. znamenám ťa znamením kríža a posilňujem ťa križmom spasenia vo meno Otca i Syna i Ducha sv. Amen. Potom biskup udre birmovanca ľahunko v líce a hovorí: »Pokoj s tebou!« Birmovanec prežehná sa, potom odstúpi z radu, keď mu kňaz čelo bavlnou sotre, ale nesmie odísť z chrámu, dokiaľ sa všetci nepobirmujú. Keď sa to vykonalo, biskup udelí všetkým sv. požehnanie. Modlí sa:

℣. Ukáž nám, Pane! milosrdenstvo svoje.
℟. A spasenie svoje daj nám.
℣. Pane, vyslyš modlitbu moju.
℟. A volanie moje príď k Tebe.
℣. Pán s vami.
℟. I s duchom tvojím.

Modlime sa: O Bože, ktorý si dal apoštolom svojim a chcel dať skrze nich a ich nástupcov tiež i ostatným veriacim Ducha svätého: vzhliadni milostive na službu našej poníženosti a popraj, aby do sŕdc tých, ktorých čelo sme svätým križmom pomazali a znamením sv. kríža poznačili, tenže Duch svätý sostúpil, v nich prebýval a ich skrze to chrámom slávy svojej učinil; ktorýžto s Otcom i týmže Duchom sv. žiješ a kraľuješ, Boh na veky vekov. ℟. Amen.

Naposledy vzav do ruky pastoral (biskupskú palicu) a dav spoločne odriekať všetkým birmovaným apoštolské vyznanie viery, praví: »Hľa, tak býva každý človek požehnaný, ktorý sa bojí Pána«, a obracajúc sa k birmovaným a pozdvihujúc ruky i oči k nebu, požehnáva ich týmito slovami:

Požehnaj † vás Pán so Sionu, aby ste videli dobrodenia

Jeruzalema po všetky dni života svojho, a aby ste mali život večný. Amen.

Týmto sa birmovka dokonáva. Teraz môžu birmovanci odísť. O všetkom tomto, milé dietky, ešte budeme hovoriť.

Keď sa biskup prvý raz nad všetkými birmovancami modlil, kľaknú si všetci, potom im čelá maže krížmom hovoriac: NN. Značím ťa atď. V tomto okamžení prichádza Duch sv. s hojnosťou milostí na birmovancov a čini ich duše chrámom svojim. Lebo keď sa zovňajší znak upotrebuje, vtedy sa dáva milosť sviatosti. Keď biskup krížmom maže čelo birmovancovo, vtedy sa i tohto duša pomazáva, t. j. nebeskou silou a milosťou naplňuje a okrášľuje. Lebo krížma je popri vzkladaní rúk viditeľný znak birmovky, alebo vzkladanie rúk záleží v pomazaní krížmom.

Čo je teda to sv. krížma? Olej miešaný balzamom a od biskupa na zelený štvrtok slávne posvätené a dľa starodávneho podania Kristus Pán sám pri poslednej večeri vyučoval učedlníkov svojich o príprave a posviacke krížmata. Po sv. hostii je krížma najvýš svätá v cirkvi, najväčšie medzi svätenínami. Svätým krížmom bývajú nádoby pomazané, ktoré sa k službám božím potrebujú, ku skrývaniu sviatosti oltárnej slúža, i zvony bývajú sv. krížmom pomazané. Svätým krížmom sa i prsty kňaza posviacajú, ktorými sa sv. hostie dotýkať musí.

Zkrátka, sv. krížma sa upotrebuje pri najdôležitejších posviackach. Svätým krížmom boli ste pri svätom krste na temeni pomazaní, pri sv. birmovke budete nim na čele pomazaní.

Sv. Cyrill jeruzalemský († 386) píše o krížme: »Daj pozor, aby si sv. krížma za niečo prázdneho a nepatrného nepokladal, lebo jako chlieb poslednej večere po vzývaní Ducha sv. nebol už viac chlebom, ale telom Kristovým: tak ani sv. krížma po požehnaní nenie viac puhá, obyčajná masť, ale dar Kristov, ktorý Ducha sv. prítomnosťou jeho božstva zjednáva.« Sv. Cyrill porovnáva teda sv. krížma so sv. hostiou. Keď i Duch sv. vo sv. krížme nie je tak prítomný, jako Kristus pod spôsobom chleba a vína, je ono predsa niečo

veľasvätého, ono je zovnútorný viditeľný znak birmovky, a ono i znázorňuje dľa svojho zloženia veľmi pekne dary, ktoré Duch sv. v birmovke udeľuje.

Sv. krížma pozostáva zo 2 čiastok.

Z čoho pozostáva od biskupa posvätené krížma?

Z oleja olivového a balzamu

Olej olivový je olej, mastná šťava olivy, t. j. ovocia olivového stromu, ktorý však u nás nerastie, ale v teplých krajoch, na pr. v južnom Francúzsku, v Taliansku, v Španielsku, v Grécku a vo východných krajoch. Olej je hlavná čiastka sv. krížmata. Tento olej je obrazom milosti Ducha sv. vo sviatosti birmovania.

Čo znamená olej?

Olej znamená vnútorné posilnenie k boju proti nepriateľom nášho spasenia. Ktorí sú nepriatelia nášho spasenia? To som vám už povedal. To sú: 1. Zlý duch, diabol náš protivník, ktorý obchádza okolo jako lev ručiaci a hľadá, koho by zožral. 2. Zlí ľudia, zlý svet, ktorý hľadá dobrých svieť a do svojej siete zvábiť. 3. Naša vlastná žiadosť k zlému, dľa ktorej sme viac k zlému, než k dobrému náchylní. Proti týmto nepriateľom nášho spasenia musíme bojovať. Mohli by sme my z našej vlastnej sily tohoto trojakého nepriateľa premôcť? Nie. Kto nám pomáha k tomu? Duch sv. s jeho milosťou. Jako obsiahneme Ducha sv.? Vo sviatosti birmovania. Lebo birmovka nám udeľuje Ducha sv. k boju atď.

Čo je zovnútorný znak birmovky?

Pomazanie sv. krížmom, ktoré pozostáva z oleja olivového a balzamu. Starodávni zápasníci mastievali sa olejom, aby si údy silnejšími, ohybnejšími a do boja spôsobnejšími učinili, i aby ich protivník tak ľahko nemohol chytiť a pevno držať. Tak bývame i my milosťou Ducha sv., ktorú obsahujeme skrze birmovku, posilnení k boju a obratnými učinení, aby sme nápady nepriateľov nášho spasenia odrazili. Obraz tejto milosti je olej, tento vyznamenáva vnútorné posilnenie proti nepriateľom nášho spasenia.

Prečo sa s olejom vonný balzam miešava?

K vyznamenaniu, že sa birmovancovi milosť udeľuje, aby sa od pokazenosti sveta čistým zachoval a pobožným životom vôňu čností rozširoval.

Balzam, ktorý je šťava čili smola balzamového stromu, má veľmi ostrý zápach a slúži k tomu, aby sa mŕtvoly, ktoré sa ním natrú čili zabalzamujú, od porušenia zachránily. Keď teda s olejo , ktorým sa birmovanec maže, smieša sa balzam to vyznamenáva milosť, ktorá sa birmovancovi udeľuje, aby sa čistým zachovať mohol od zkazy sveta. Birmovanec vystúpi do sveta, musí vo svete žiť, nemôže vyhnúť všetkým nebezpečenstvám. Svet ale je v zlom postavený. Koľko pohoršení jest, koľko nebezpečenství nakazenia! Hriech je pre dušu to, čo je nemoc pre telo, a smrteľný hriech je smrť, zkaza duše, Keď panujú chytľavé nemoce, usilujú sa ľudia tým sa ochrániť, že ostré korenie berú do úst, alebo si šaty kropia tuho voňavými essenciami a k znázorneniu tejto milosti značí sa čelo birmovancovo krížmom, v ktorom je tiež ostro zapáchajúci balsam. Ale balzam má ešte druhú vlastnosť, on ľúbežne vonia. Čo ľúbežne vonia, to teší ľudí, a iste sa radujete, keď vám niekto podá kvet ľúbežnej vône, fialku, hrebíčok, ružu. A keď na jar stromy kvitnú, keď zároveň celé povetrie je vôňou stromov a kvetov preplnené, jak sa tu raduje srdce ľudské. Ale každý človek by sa mal radovať kvitnúcemu stromu alebo kvetúcej zahrade podobať. Jako by to bolo možné? Tak, keď by mnoho dobrého činil a mnoho čností na sebe dokazoval. Lebo čnosti a dobré skutky, ktoré človek koná, rozveseľujú duše jeho bližnych priam tak, áno ešte viac, než tá najvzácnejšia kvetná vôňa. Teda i čnosťami môžeme ľúbežnú vôňu rozširovať. A to i máme; k tomu sme obdržali milosť skrze sviatosť birmovania, ktorej viditeľný znak je krížma, ktoré pozostáva z oleja a voňavého balzamu. Preto hovorí i sv. apoštol: »My sme ľúbežná vôňa Kristova.« Už ľudia majú z toho radosť, keď vidia čnostného, nábožného človeka. Jakú radosť majú ku pr. rodičia z dieťaťa, ktoré je nábožné a mravné, akú radosť má učiteľ,

katecheta z dobrého, nábožného žiaka! V skutku, jako kvet ľúbežnej vône, obveseľuje také dieťa všetky srdcia. A jakú radosť bude mať milý Pán Boh, Matka Božia, sv. anjeli z takého živého kvetu! O milé dietky, keby ste všetky boly také ľúbežné kvietky! Ó by táto škola bola krásnou kvetnou zahradou! Ó by každé z vás bolo v nej bohumilým kvietkom! Jaké by to bolo podivanie pre Boha a ľudí! A vy to byť môžete, lebo k tomu obsiahnete milosť vo sv. birmovke. Rozpomeňte sa: birmovancovi udeľuje sa milosť, aby sa čistým zachoval od nákazlivosti sveta a pobožným životom vôňu čností rozširoval. Už sv. krstom boly ste posadené do zahrady božej, do cirkve, a zároveň s posvätcujúcou milosťou vlialy sa vám skrze Ducha sv. čnosti viery, nádeje a lásky. Skrze sv. birmovanie udelí sa vám milosť, aby tieto čnosti riastly a kvitly a svoju ľúbežnú vôňu k radosti anjelov a ľudí rozširovaly. Záleží teraz len na tom, aby ste sv. birmovku hodne prijali. Napomínam vás, aby ste sa za túto milosť horlive modlili.

10.

Sv. kríž a poličok.

Pri birmovke býva birmovanec svätým krížmom pamazaný. Biskup činí totižto na čelo birmovanca krížmom znak sv. kríža a hovorí: Značím ťa znakom atď.

Prečo činí biskup na čelo birmovanca znak sv. kríža?

Aby vyznamenal, že kresťan nikdy nemá sa stydeť za kríž, ale vieru svoju v Ježiša ukrižovaného má smele vyznať. Kríž je znak našej viery. Skrze znak sv. kríža vyznáva katolícky kresťan svoju vieru. Čo hovoríme, keď činíme znak sv. kríža? V mene Otca i Syna i Ducha sv. Amen. Teda mená troch božských osôb najsvätejšej Trojice. Skrze to vyznávame našu vieru v najsvätejšiu Trojicu, prvé a najväčšie tajomstvo našej sv. viery

A keď sa pri vyslovení týchto slov znakom sv. kríža značíme, vyznávame zároveň našu vieru v druhé najväčšie tajomstvo kresťanstva, totižto vykúpenie skrze Boho-človeka, Ježiša Krista na dreve kríža. Tak je teda kríž úhrnom (obsahom) našej viery a milosti kresťanstva. Preto kríž vidíme všade v kostoloch, v kresťanských domoch. Všetky svätenia a žehnania v cirkvi konajú sa v tomto znaku, všetky sviatosti sa vysluhujú v podobe kríža, lebo s kríža pochádza všetko požehnanie a všetky milosti. A tak maže i biskup čelo birmovancovo znakom sv. kríža, činí na čelo birmovancovo znak sv. kríža. Ale prečo na čelo? I pri sv. krste bol človek krížmom pomazaný, ale nie na čele, lež na temeni. A toto pomazanie vyznamenáva, že pokrstený stal sa dieťaťom božím a dedičom kráľovstva nebeského. Pri birmovke býva v podobe kríža na čele pomazaný na znak toho, že má svoju vieru, ktorej hlavný obsah v kríži sa vyslovuje, verejne, bez studu a strachu vyznávať. Čelo je najotvorenejšia čiastka tváre, čo má niekto na čele napísané, to môžu všetci čítať, čelo je sídlo stydlivosti a smelosti. Keď teda biskup birmovancovi kríž na čelo krížmom píše, tým ako by mu hovoril: Hľa, to je tvoja povinnosť, aby si vieru v Krista ukrižovaného tak slobodne a verejne vyznával, ako keby ti bola na čele napísaná. Nesmieš sa nikdy za túto vieru stydieť. Lebo niekdy by sa i Pán Ježiš hanbil za teba pred svojím nebeským otcom. Spomeň si na apoštolov; oni nič neohlašovali jako Krista a síce ukrižovaného a predsa bol kríž židom pohoršenie a pohanom bláznovstvo. »Nehanbím sa za evanjelium« (za kríž Kristov), píše sv. Pavel apoštol k Rimanom, lebo to je sila božia k spaseniu pre každého, ktorý v ňom verí.« Nikdy nezabudnite na význam tohoto znaku, milé dietky, a učiňte už teraz predsavzatie, ktoré potom pri birmovke musíte silne obnoviť že nikdy nebudete sa hanbiť za kríž Kristov, že nikdy nebudete sa hanbiť za náboženstvo a vykonávanie náboženských povinností. Povedzte si: nikdy sa nebudem hanbiť do kostola isť, slovo božie počúvať, moje náboženské povinnosti plniť, nikdy sa nebudem

hanbiť poriadne pokľaknúť pred velebnou sviatosťou oltárňou, pri zvonení na anjelské pozdravenie hlavu odokryť a modliť sa, nechcem sa nikdy hanbiť sviatosti prijať a sväteniny upotrebiť, kresťanské obyčaje zachovávať, ale chcem vždy byť neohrožený vyznavač Krista a verný úd jeho cirkve.

Má-li znak sv. kríža zvláštnu moc? Už sme sa učili, že je dobré a spasiteľné často sv. krížom sa žehnať. Prečo je spasiteľné sv. krížom často sa žehnať?

Poneváč nás znak sv. kríža 1. chráni od zlého ducha a 2 požehnanie božie nám prináša. Keď už teda znak sv. kríža, ktorým sa značíme, je tak spasiteľný, koľkú moc a vládu bude teprv mať znak ten, ktorý učiní biskup krížmom na čelo naše? Jakú moc má tento znak nad zlým duchom, ukazuje nám tá pamätihodná udalosť, ktorú nám sv. Rehor Naziansky zaznačil. Cisár Julian odpadlík chcel jednoho dňa so svojimi dvoranmi v kostole modlám obetovať. Dal znak k začatiu, ale všetci kňazi stáli tu, jako zkamenení; žiaden nemohol rukou hnúť, aby mohol obetu vykonať. Nože, ktoré boly najostrejšie naostrené, nerezaly do mäsa obetných zvierat, a oheň, ktorý bol na oltári zapálený, zhasol, v tom okamžení. »Tu je« zvolal jeden kňaz, »veľká neviditeľná moc, ktorá sa nášmu úmyslu protivi.« Prosil cisára, aby dal vyšetrovať, či nenie v hromaždení kresťan, ktorý by bol nedávno vo vode umytý (krstený) alebo olejom pomazaný (birmovaný). Jaknáhle cisár vyšetrovanie nariadil, predstúpil jeden šľachtický chlapec a hovoril: »Ja som kresťan, som pokrstený a nedávno k boju pomazaný; Ježiš Kristus ma skrze sv. kríž vykúpil, jeho vyznávam za Boha môjho, a chválim sa, že som jeho. Tento Boh, ktorému slúžim, učinil prekážku vašej bezbožnosti. Ja som volal v srdci meno Ježiš, a diabli boli skrze toto božské meno prinútení zutekať a museli svoju obetu nedokonanú zanechať.« Cisár, ktorý bol predtým kresťanom a znal moc Kristovu, naľakal sa a opustil chrám bez toho, žeby niečo bol povedal. Smelý bojovník Ježiša Krista ale vyprával túto udalosť ostatným kresťanom, a

títo zato vvchvaľovali Boha a uznali, jak hrozní sú pre diablov tí, ktorých čelá boly sv. krížmom poznačené, v ktorých prebýva moc Ježiša Krista skrze sviatosť birmovania, keď ju hodne prijali.

Toľko o poznačení čela birmovancovho sv. krížmom. Ešte máme o jednom významnom obrade pri birmovke rozjímať. (Mazanie sv. krížmom nenie púha ceremonia, ale viditeľný znak birmovky, jako voda pri krste). Keď totižto biskup mazanie krížmom vykonal, dáva birmovancovi útly políčok

Prečo dáva biskup birmovancovi po birmovaní malý políčok?

Aby ho rozpamätal, že on je teraz povinný pre meno Ježiša všetky protivenstvá a krivdy trpezlive snášať.

Políčok (zaucho) je skutočné urazenie, ublíženie a spotupenie, zato sa ľudia často krvave pomstia. Kristus Pán dostal políčok od vojaka, keď stál pred súdom u Annáša. Pán Kristus sa nepomstil, ale len povedal: »Jestli som nepravdu hovoril, dokaž, ale jestli som pravdu hovoril, prečo mňa biješ?« Kristus žiada i od svojich učeníkov, aby sa v takých pádoch nepomstili, lebo hovorí: »Keď ťa niekto udrí po pravom líci, podaj mu i ľavé.« Túto povinnosť teda, podľa príkladu Ježiša a z lásky k nemu potupu a hanbu znášať, berie na seba kresťan skrze sviatosť birmovania, ktorou stáva sa dokonalým kresťanom, bojovníkom Kristovým, a s Kristom užšie sa spojuje. Aby birmovanca upamätoval na túto povinnosť, dáva mu biskup malý políčok. Túto povinnosť dokonale vyplnili sv. apoštoli, o ktorých hovorí sv. písmo: Tešili sa pre meno Ježiš potupu trpeť. Túto povinosť radi plnili odjakživa všetci svätí, áno všetci opravdiví kresťania. To je známe, že mnohí kresťania tešili sa, keď hanbu a posmech, opovrženie, potupu a prenasledovanie trpeť mali, a že mali opravdivú túžbu, vrelú žiadosť, pre meno Ježiš niečo trpeť. Veď vedeli, že tým stanú sa Kristovi podobnými a opravdivými bojovníkami Krista. Lebo opravdivý bojovník Krista premáha sám seba, keď hnev a pomstu potlačuje, a premáha svojich nepriateľov, nie keď sa na nich

pomstí, ich o zem hádže a nivočí, ale keď im odpúšťa. Tým sbiera žeravé uhlie na ich hlavu.

A toto je to najväčšie víťazstvo, toto môže len kresťan, — bojovník Kristov obsiahnuť, ktorý túto milosť skrze sviatosť birmovania dostal. A z tohoto víťazstva vykvitá ten opravdivý pokoj, ktorý svet dať nemôže.

Keď dal ciskup birmovancovi políčok, k tomu mu ešte hovorí: »Pax tecum,« pokoj buď s tebou! S tým chce novému kresťanovi povedať: Keď ťa bijú, obrazia, zhanobia pre meno Krista, nepomsti sa, ale snášaj to s trpezlivosťou, z lásky k tvojmu božskému Spasiteľovi; potom zacítiš nevysloviteľnú blaženosť, v srdci svojom; lebo budeš mať ten pokoj, ktorý svet dať nemôže; pokoj Kristov, ktorý prevyšuje každý pochop, bude plesať v srdci tvojom. Uspokojenie pomstychtivosti nedá vnútorný pokoj, ale rozmnožuje nepokoj a rozdráždenie srdca. Jako ruža medzi tŕním, tak rozkvitá pokoj v trápení. Spokojnosť zreje len na poli sebapremáhania. Nenie pokoja, len v kríži, kto miluje trápenie pre Ježiša, len ten najde pokoj. Preto hovorí i Kristus Pán: »Vezmite jarmo moje na seba, a naleznete pokoj dušiam vašim.« Ó, milé dietky, keby sa len to biskupovo prianie pokoja u každého z vás v najplnejšej miere vyplnilo, aby ste mohly mať v srdci pokoj boží, a byť vždy opravdive šťastlivé a spokojné! Spokojnosť činí bohatým. A vy budete mať túto spokojnosť, tento pokoj srdca, keď si zachováte dobré svedomie vyhýbaním hriechu a každej nespravodlivosti, a keď všetky urážky z lásky k Pánu Ježišu ukrižovanému rady odpustite, a všetky iné trápenia z lásky k Pánu Ježišovi trpezlive snášať budete. Môžete to? Z vlastnej sily nie, — ale áno s pomocou božskej milosti. Obzvlášte však budete k tomu posilnení skrze sviatosť birmovania. Usilujte sa túto sviatosť hodne prijať, potom budete účastní i tejto milosti.

Modlievajte sa ustavične za túto milosť, totižto, aby ste sv. birmovku náležite hodne prijali. Ešte vám chcem jednu peknú pieseň k Duchu sv. sdeliť, ktorú sa môžete s dosavádnou striedave modlievať.

Chválospev o sv. Duchu.

1. Príď, o Duchu Stvoriteľu, — Tvojich verných Učiteľu, — naplň srdcia svou milosťou, — ktorés' stvoril Svou múdrosťou.

2. Tešiteľom si nazvaný, — nám od Boha na dar daný, — oheň, lásky prameň pravý, — Potešiteľ náš láskavý.

3. Pôvod siedmich si milostí, — sila otca si mocnosti. — Ty s' dľa sľubu Bohom daný — darca reči požehnaný.

4. Tmu smyslov ráč osvecovať, — srdcia láskou rozpaľovať; — dávaj pomoc v každú dobu, — uniesť každú tela mdlobu.

5. Nepriateľa vzdiaľ škodného, — pokoja nám daj svätého; — majúc v tebe vodca svého, — zbavíme sa všeho zlého.

6. Daj nám poznať Hospodina, — daj tiež poznať jeho Syna, — daj nám veriť, že s' pravý Boh, — že pochádzaš večne z oboch.

7. Sláva buď otcu večnému, — Synu z mŕtvych vzkriesenému, — Svätému tiež Duchu sláva — nech sa po vše veky vzdáva.

11.

Potreba, Prijímač, Príprava.

Už sme mnoho prebrali o birmovke, najprv, čo ona je, potom čo pôsobí, ďalej, kto ju ustanovil, a napokon jako sa udeľuje. Ešte máme o niektorých veciach pojednávať, totižto či je potrebná, kto ju smie prijať, ako ju má prijať a napokon, čo sa má ohľadom kmotrov zapamätať. Najprv budeme hovoriť o tom, či je birmovka potrebná.

Je-li birmovanie k spaseniu potrebné?

Birmovanie nenie síce nevyhnutne k spaseniu potrebné, však ničmenej veľký hriech by bol, neprijať ho z nedbanlivosti, alebo z ľahostajnosti

Krst je k spaseniu nevyhnutne potrebný, lebo bez krstu nikto nemôže byť spasený. Kristus zreteľne hovorí: »Jestli sa nenarodí kto znovu z vody a z Ducha svätého, nemôže vojsť do kráľovstva božieho« (Ján 3, 5.). Birmovka nenie tak potrebná, môže byť niekto spasený i bez toho, žeby ju bol prijal. Jako viete, malé dietky, ktoré po krste svätom zomrely, idú do neba, ačkoľvek birmovku ešte neprijali. Ovšem tieto dietky v nebi nemajú takú slávu a blaženosť, ako tie, ktoré i birmované boly. Ačkoľvek birmovka nenie k spaseniu nevyhnutne potrebná, predsa si má každý pokrstený dať záležať na tom, aby túto sviatosť prijal. Keby ju nechcel prijať z opovrženia alebo zo zľahčovania, to by bol ťažký hriech, poneváč by to v sebe obsahovalo zapovrhnutie Krista, ktorý túto sviatosť ustanovil, a milosti Ducha sv. I to by bol hriech, keby birmovku z nedbanlivosti neprijal, poneváč by sa dôležitého prostriedku milosti pozbavil a tomu nebezpečenstvu sa vystavil, že v duchovnom boji podľahne. Bez tejto sviatosti do života vystúpiť znamená, bez zbrane do boja ísť. Pamätihodný príklad o následkoch zanedbania birmovky podáva nám cirkevný dejepis z prostred tretieho storočia. Istého filosofa, Novatus alebo Novatianus menovaného, zvláštne ľahalo ku kresťanskému náboženstvu. Keď náhle a nebezpečne onemocnel, dal sa pokrstiť. Ale potom zanedbal prijatie birmovky. Slabé dieťa vo viere, bojovník bez zbrane stane sa skoro loptou diablovou. Nehodnými pohnútkami hnaný, našiel spôsob dať sa posvätiť za kňaza. Zapríčinil rozdvojenie, ktoré sa v kacírstvo zpotvorilo a dlhý čas cirkev znepokojovalo. Zomrel biednou smrťou, a sv. otcovia hovoria, že preto upadol do týchto vín, poneváč zanedbal prijať sviatosti osvietenia a prosilnenia. »Keď od biskupa pečať (t. j. birmovku) neprijal,« hovorí sv. pápež Kornelius, »jako mohol prijať Ducha sv.?« Sv. Vincenc Ferrerský hovorí, že zlý duch v posledných časoch upotrebí všetky

možné fortiele, aby ľudí od prijatia sv. birmovania zdržal, žeby ich totižto tým ľahšie mohol premôcť, aby potom tí, ktorí túto sviatosť neprijmu, premožení boli, kdežto tí, ktorí boli birmovaní, šťastlive by prestáli boj proti Antikristovi.

Poneváč v dnešných dňoch peklo tuším všetku svoju moc vynakladá na to, aby ľudí do zatratenia zrútilo, poneváč svet so všetkým možným dráždením a vábením k hriechu na ľudí sa hrnie: iste nahliadnete, že nijak nedal by sa ospravedlniť taký katolík, ktorý by tak mohutný, božský, ochranný prostriedok, aký sa nám v sviatosti birmovania podáva, zapovrhol alebo zanedbal.

Otázka je teda, či i všetci ľudia birmovanie prijať smejú, alebo

kto môže birmovanie prijať?

Každý pokrstený človek. T. j. každý kresťan. Krst je prvá sviatosť, pred ktorou sa žiadna iná sviatosť platne prijať nemôže. Preto musí i birmovku krst predchádzať. Keby sa nepokrstený, ku pr. israelit, medzi birmovancov zamiešal, a od biskupa pomazaný bol, nebol by predsa sviatosť birmovania prijal. Najprv musí byť človek skrze krst znovuzrodený, až potom môže byť posilnený skrze birmovanie; najprv musí žiť, až potom môže rásť. Len pokrstený človek môže birmovku prijať, a síce každý pokrstený človek; teda i celkom malé dietky hneď po krste, alebo prv, nežli k užívaniu rozumu dospely, jako sa to už mnoho ráz udalo, že deti na rukách prinesené boly na birmovku. Priam tak birmovaní môžu byť pomätení, ktorí k užívaniu rozumu ešte nedospeli, a pravdepodobne ani nikdy nedospejú. Ani nemoce, ako na pr. hluchota, nemota, zrádnik, nie sú prekážkou prijatia tejto sviatosti. Áno to sa už často prihodilo, že nemocní skrze sv. birmovku obsiahli oslobodenie od svojho neduhu. Tak nám vypráva sv. Bernhard v živote sv. Malachiáša, izlandského biskupa, že tento raz vydal sa na cestu k biskupovi Malchusovi,, aby sa s ním o božských veciach povyprával. Malchus bol ctihodný starec a plný čnosti, a múdrosť božská bola v ňom. Práve musel tento udeľovať sviatosť

birmovania a doraziví Malachiáš mu posluhoval. Medzi birmovanci nachádzal sa i jeden poľutovania hodný nemocný, jeden z tých nešťastných, ktorých mesačníkmi nazývajú. A hľa, sotva že ten ctihodný biskup ruky položil na neho a pomazal mu čelo sv. krížmom, nemocný bol hneď úplne uzdravený a išiel odtiaľ, chváliac Boha.

Každý kresťan môže teda sviatosť birmovania prijať. Ale vôbec zachováva sa tá obyčaj, že sa táto sviatosť neprijíma hneď po krste, ale že sa s ňou čaká, kým pokrstený užívania rozumu nedosiahne, aby ju mohol s väčším úžitkom prijať. Čo teda máme činiť, keď chceme sv. birmovanie s osobom prijať alebo.

Jako máme birmovanie prijať?

1. Máme v stave milosti byť a Ducha svätého vrúcne o dary jeho prosiť.

2. Bohu sľúbiť, že chceme, jako dobrí krestania živiť byť a umrieť.

3. Neodchádzať prv, nežli biskup požehnanie udelí.

1. Máme byť v stave milosti, t. j. nesmieme mať ťažkého hriechu na sebe, a keď sme i boli tak nešťastliví, že sme sa ťažkého hriechu dopustili, musíme sa pred sv. birmovaním platne vyzpovedať. Prečo? Birmovka je sviatosť živých t. j. pre tých ustanovená, ktorí nadprirodzený život milosti už majú, pri krste obdržali a ešte neztratili, alebo platnou spoveďou zase obsiahli. Všedné hriechy síce nečinia prijímanie tejto sviatosti nehodným, predsa však je lepšie, keď srdce i od všedných hriechov očistíme. Preto je predpísané, že birmovanci musia sa najprv vyzpovedať. Čím je srdce čistejšie, tým viac sa môže v ňom milosť božská rozšíriť a rozhojniť. A aby srdce bolo celkom pripravené k príbytku Boha, ku chrámu Ducha sv., je i sv. prijímanie pre birmovancov predpísané. Farskou birmovnou cedulou (svedoctvom), ktorú si na birmovku priniesť musíte, a bez ktorej žiadno k birmovke pripustené nebudete, sa dokazuje, že ste v katolíckom náboženstve vyučené a že ste sa i zpovedaly i prijímaly.

Prijatím tejto sviatosti sa má srdce pripraviť za príbytok Ducha sv. Ale preto musíte Ducha sv. vrúcne, horlive a pobožne prosiť, aby k vám prišiel, vo vašom srdci prebýval, a vás svojimi darmi obohatiť ráčil. Obzvlášte ktoré dary rozdáva Duch sv. dušiam, do ktorých vchádza. Týchto sedem: Dar 1. múdrosti, 2. rozumu, 3. rady, 4. sily, 5. umenia, 6. nábožnosti, 7. bázne božej. O milé dietky, tieto dary sú velebné a neoceniteľné. Vrúcne proste Ducha sv., aby vám ich darovať ráčil. Keď tieto dary máme, sme bohatí, nekonečne bohatí, bez nich sme chudobní, celkom chudobní a bez pomoci. Podívajme sa bližšie, čo sú tieto dary, z čoho ony vlastne pozostávajú. Predovšetkým poznamenávam, že sa tieto dary hlavne vzťahujú na náš nadprirodvený život, na život milosti, že ale i na prirodzený život vplyv majú.

1. Dar múdrosti. Táto božská múdrosť, ktorú nám Duch sv. udeľuje, pozostáva hlavne z toho, že uznávame, že je Boh príčinou a posledným cieľom všetkých vecí, a že všetko naše myšlenie a jednanie, všetko naše namáhanie podľa neho spravujeme, všetko z lásky k nemu činíme a trpíme, a len jedno potrebné hľadáme, totižto obsiahnutie Boha vo večnom blahoslavenstve. Preto hovorí sv. písmo: »Blázon hovorí v srdci svojom: nenie Boha.« Kto neverí Boha, je blázon, poneváč neuznáva posledný cieľ všetkých stvorení, a nevie, na čo je na svete; a čo tu vlastne činiť má. Taký teda, ani nenie múdry v svojom namáhaní, ale zapovrhnutiahodný. Božský Spasiteľ vypráva o jednom človekovi, ktorý, keď videl svoje stodoly naplnené, zvolal: Teraz hoduj duša moja, teraz máš všeho v hojnosti. Pán dokladá: »Blázne, ešte dnes budú žiadať dušu od teba.« Čo má potom zo všetkej hojnosti? My sme stvorení pre život večný, pre Boha. Keď sa usilujeme tento cieľ obsiahnuť, keď si také poklady skromažďujeme, ktoré majú i pre večnosť hodnotu, vtedy sme múdri. Ale to len pre tento svet žije, kto si len pominuteľné poklady nabýva, na večnosť ale nepomyslí, to je blázon. Ezau si predal právo prvorodzenstva za mysu šošovice. Tá bola chytro strovená, ale právo

prvorodzenostva raz navždy ztratené. Bol blázon, poneváč pre okamžitý pôžitok prvorodzené právo si ztratil. Tak sú i všetci veľmi pošetilí, ktorí pre okamžitú hriešnu rozkoš to tak velebné prvorodzené právo synovstva božieho predávajú, keď skrze ťažký hriech milosť božiu a s ňou detinstvo božie a dedičné právo na nebe tratia. Sv. Pavel apoštol napomína nás: »Buďte múdri, použite čas.« Blázon premrhá čas neužitočne, jemu je čas dlhý, nevie, jako ho má prekonať. Ale múdry uzná hodnotu času a použije každý okamih, aby si dobrými skutkami zásluhy pre nebo shromaždil, pracuje, kým je deň. O, milé dietky, proste Ducha sv. čím vrúcnejšie o túto milosť múdrosti, aby ste žily jako múdri, nie jako blázni. O, by ste boly naplnené touto nebeskou múdrosťou, aby ste vždy uznávaly a nikdy nezabudly že ste nie pre zem, ale pre nebo stvorené; ó by ste tento cieľ nikdy zpred očí nespustily, by ste nikdy neboly tak pošetilé, že by ste pre okamžitý osoh nejakú výhodu, alebo pre pôžitok spasenie svoje na kocku nepoložily, ó, by ste hodnotu drahocenného času vždy uznávaly a na zásluhy opravdu bohatými sa staly.

2. Dar rozumu. Tu sa nejedná o pochopenie prirodzených vecí, ale o poznanie nadprirodzených božských vecí. Farizei a zákonníci nerozumeli na príklad príkazu sobotnému. Oni sa držali len litery zákona, ale smysel a význam jeho nerozumeli. Tak tiež saducejskí nerozumeli zmrtvýchvstanie, oni všetko pochopovali smyselne, preto im Kristus privolal: »Nerozumiete sv. písmo.« Mali oči a nevideli, mali uši a nepočuli. Ani apoštoli nerozumeli mnohokráť reči a podobenstvá Kristove, dokiaľ ím ich Pán nevyložil. Ale, keď na Turice prijali Ducha sv., bolo im všetko jasné. Oni všetko srozumeli, lebo Duch sv. im dal dar rozumu. Tak i nám dáva Duch sv. týmto darom porozumenie právd a tajomství našej viery, poznanie zázračnej ich súvislosti, a tým upevňuje nás v našej svätej viere; on nás však i posilňuje v nádeji a rozpaľuje nás k láske k Bohu, poneváč nám týmto darom dáva nahliadať do tajomstva plných ciest a krokov ľudských k večnému spaseniu, a učí nás, že sa

nič nestáva náhodou, ale že všetko je dielo a riadenie Boha, ktorý i zlé vie na dobré premeniť. Až týmto darom rozumieme tajomstvo sv. kríža, jako i apoštoli až po prijatí Ducha sv. celkom porozumeli, prečo musel Kristus všetko trpieť, aby vošiel do slávy svojej, až týmto darom rozumieme kresťanstvo. Odkiaľ i to pochádza, že niejeden prostý, nábožný, kresťan vo veciach náboženstva viac zná a rozumie, jako mnohí vysokovzdelaní, učení ľudia.

Preto hovoril Kristus Pán: »Otče, ďakujem ti, že si to skryl pred múdrymi a opatrnými sveta, malým (= pokorným.) ale si to zjavil.« Dietky, buďte pokorné, a vrúcne proste Ducha sv. o dar rozumu, aby ste boly opravdu rozumní a rozvážití kresťania.

3. Dar rady. I za tento dar musíte celkom vrúcne prosiť, milé dietky, i tento potrebuje nevyhnutne k nábožnému životu a k dosiahnutiu svojho cieľa každý kresťan. Lebo jestli chceme tento cieľ šťastlive dosiahnuť, musíme si ho verne a pevne pred očima držať. Môže sa všeličo prihodiť, čo nás môže do zmätku priviesť, tak že tento cieľ môžeme zpred očí ztratiť. Môžu nám pochybnosti vo viere naše presvedčenie zakaliť, pokušenia nás napadnúť, nadíde nás chladnosť, strach, priblíži sa starosť a opustenosť a podobné. Kto má dar rady, ten skrze takéto príhody nedá sa pomýliť vo svojom namáhaní za cieľom, ale premôže všetky tieto ťažkosti. Keď povstanú v ňom pochybnosti vo viere, dľa tohoto daru rady ľahko nájde prostriedky z pokladu svojho duchovného poznania, aby mohol pochybnosti rozohnať, alebo siahne ku zbrani modlitby a vzbudením čnosti viery odoženie pokušenie, a neškodným učiní. V pokušeniach k hnevu, k nétrpezlivosti, k nečistote, k neláske proti bližnému kresťan, ktorý má tento dar rady, nebude tratiť myseľ a zúfať, nedá sa doviesť do nepokoja a pomätenosti, lebo tým dal by zlému duchu víťazstvo — ale siahne po zbrani modlitby, hodí sa do náručia božieho, volať bude Boha a blahoslavenú Pannu Máriu o pomoc a tak premôže pokušenie. V nešťastiach, v zármutku a trápení ľudia často nevedia si

rady, upádajú do zúfalstva a tratia všetku myseľ. Ale kto má tento dar rady, ten si bude vedieť vo všetkých protivenstvách pokojnosť mysli zachovať, lebo vie, že je vždy v rukách božích, že Pán všetko najlepšie s nami zamýšľa, a že i vtedy, keď nás trestce, je naším laskavým otcom. Strach, úzkosť, nepokoj sú velkí nepriatelia našeho šťastia, našej spokojnosti. Ale my môžeme tohoto nepriateľa premôcť, keď máme dar rady, lebo táto účinkuje v nás, že svoju dôveru v Bohu zakladáme, seba vo všetkých potrebách a starostiach, vo všetkých príhodách a úzkostiach vnútorných i zovnútorných do náručia božieho vrháme. Kto v Boha dôveruje, nebude zahanbený. Vo všetkých príhodách ľudského života ide vždy práve o to, aby sme sa nedali nikdy do úzkosti a zmätku priviesť, ale aby sme hneď hľadali ochranu a pomoc. My vieme skrze vieru, kde ich nájsť ale v tom zmätku často nerozpamätáme sa na to a potom si nevieme rady a pomoci. Preto veľmi potrebujeme dar rady. Lebo čokoľvek by nás trafiť mohlo, keď sa len nedáme do zmätku priviesť, leť zrak svoj, srdce svoje, hneď k Bohu obraciame a k nemu sa o pomoc utiekame, bude nám pomoženo. Proste teda Ducha sv. o dar rady, aby vo všetkých pokušeniach a nebezpečenstvách ukázal sa vám spôsob, ako môžete ich premôcť.

4. Dar sily. I za tento dar musíte Ducha sv. celkom vrúcne prosiť, milé dietky, áno obzvlášte za tento dar. Lebo on je jako by stredište, jadro darov Ducha sv. Preto i v počítaní darov Ducha sv. stojí práve v prostriedku, poneváč ho tri predchádzajú, dar múdrosti, dar rozumu a rady, a zas tri, dar umenia, nábožnosti a bázne božej ho nasledujú. Dar sily je i hlavný účinok birmovky a od nej i má táto sviatosť svoje meno, lebo birmovka, jako viete, znamená posilnenie, polúženie, upevnenie. V čom teda záleží tento dar sily? Čo obsiahneme skrze tento dar? Skrze tento dar obdržíme predovšetkým posilnenie vo viere, tak že túto vieru stále budeme vyznávať a od viery ničím odtrhnúť sa nedáme. Takú silu mali sv. apoštoli a mučeníci a predovšetkým kráľovna mučeníkov, blahoslavená Panna

*

a Matka Božia Maria. Keď všetci ostatní Ježiša v jeho umučení opustili, ona stála pod krížom, a neopustila ho až do posledného okamihu. Odkiaľ mala túto silu? Od Ducha sv., ktorý už pri vtelení Syna Božieho ju zastienil a ju svojou mocou a milosťou naplnil. I sv. apoštoli boli stáli a silní vo viere, keď na turičné sviatky Ducha sv. prijali. Oni pretrpeli za vieru nevysloviteľné ustávania a namáhania a boli vždy hotoví, krv a život za vieru obetovať. A koľké strašné muky a trápenia pre vieru vystáli sv. mučeníci? Boli v oleji varení, kaličení, rozpilovaní, križovaní, smolou natierani a zapalovaní, aby za fakle pri nočných hrách slúžili. Kto im dal silu pretrpeť všetky tieto strašné trápenia? To bol dar Ducha sv., ktorého pri birmovke obsiahli. I my, milé dietky, musíme tento dar mať, keď chceme našej viere vernými zostať, a do neba prísť. Niet síce u nás žiadnych krvavých prenasledovaní kresťanov, ale nemožno vedieť, čo prinesie budúcnosť a prenasledovania v našej cirkvi nikdy nechýbaly, ba každý nábožný a opravdivý kresťan musí pre svoju vieru rozličné ohrožovania, potupu a posmech pretrpeť. Proste teda náležite o dar sily, aby ste vieru svoju stále vyznávali, nikdy jej nevernými sa nestali, nikdy sa za ňu nahanbili. Ostatne potrebujeme túto silu i proti pokušeniam, že by sme hriech premohli a čnosti verní zostali; priam tak v nešťastí a trápení, že by sme neboli malomyslní, že by sme svoju nádej v Boha neztratili, ale všetko v opravdivé kresťanskej trpezlivosti snášali, a tak aby sme svojmu trpiacemu a ukrižovanému Spasiteľovi vždy podobnejšími sa stali; konečne potrebný nám je tento dar sily, by sme v dobrom vytrvali až do konca a tak spasení boli. Lebo len »kto vytrvá do konca,« hovorí Kristus Pán, »ten spasený bude.« Bez pevnosti a stálosti v dobrom, nemôže nikto svoj cieľ, večné spasenie, obsiahnuť. Lebo čo to platí, keď sme za istý čas statoční a nábožní, potom ale zas sa do hriechu navrátime? Samé dobré predsavzatie nás nedovedie do neba, ale my ho musíme i verne plniť. Mnohí činia pri spovedi tie najlepšie predsavzatia, ale za malý čas zabúdzajú na ne a páchajú zas staré hriechy. Vy sami ste už snáď mnoho

ráz pred seba si vzali, že už budete inakší, o mnoho poriadnejší a nábožnejší, o mnoho horlivejší v modlitbe. Za istý čas ste sa i lepšie pousilovali, ale potom ste sa zas stali takými, jako pred tým. Odkiaľ to prišlo? Vy ste si mysleli, že si to treba len pred seba vziať, a už že to môžete i sami od seba vyplniť. Ale človek nemôže nič sám zo svojej sily. My však môžeme všetko v tom, ktorý nás posilňuje. Keď nám Duch sv. dar sily udelí, budeme stáli v našich predsavzatiach. Proste teda Ducha sv. o tento dar sily, aby ste vieru svoju nielen pevne a stále vyznávali, ale i nábožný život viedli, a na ceste čnosti až do konca vytrvali.

5. Dar umenia. Umenie, o ktoré sa tu obzvlášte jedná, je umenie spasenia, t j. opravdivá známosť prostriedkov, ktorými naše spasenie, večné blahoslavenstvo, najľahšie a najistejšie obsiahnuť môžeme. A toto umenie je zo všetkých najdôležitejšie; lebo čo osoží človekovi, keby celý svet získal, keď by všetky vedomosti si nadobudnul, ale na duši škodu trpel, a nevedel by, čo mu je k spaseniu potrebné, a jako by svoju dušu ratovať mohol? V čom záleží teda toto umenie, čo ono učí? Toto celé umenie je vlastne obsažené v kríži Kristovom. Bol raz jeden svätý, ktorý nazýval svätý kríž svojou knihou, lebo hovoril on: v tejto knihe obsažené je všetko umenie. Táto kniha vypráva nám o nekonečnej láske Ježiša Krista k nám, o jeho trpezlivosti, pokojnosti, pokore, môžeme v nej čítať, jak strašne sa to má s tým hriechom, keď Syn Boží tak potupnú a bolestnú smrť kríža pre hriechy ľudské trpeť musel. Kríž je dôkazom našej viery, podporou našej nádeje, pohnútkou našej lásky. Kto vie z tejto knihy, z kríža, čítať, ten pochopil začiatok a hlavný obsah umenia spásy. Preto i hovorí božský Spasiteľ: »Kto mňa nasleduje (kráča po ceste kríža), ten nechodí vo tme,« ale bude mať svetlo života a opravdivú známosť a umenie. Obzvlášte ale patrí k umeniu spasenia umelosť modlitby a rozjímania, ďalej znalosť dobrej prípravy k prijímaniu sv. sviatostí, rozumenie spôsobu, jakým cirkevné sviatky a obyčaje v opravdivom duchu a k prospechu našej

duše sláviť môžeme; nie menej prislúcha sem známosť cesty kresťanskej čnosti a dokonalosti, a čo je najdôležitejšie umenie všetkých umení, totižto, dobre po kresťansky sväte zomrieť. Toto umenie, milé dietky, je nám potrebné, veľmi potrebné, keď náš cieľ šťastne dosiahnuť chceme. Kto nás to naučí? Duch sv. nás ho učí, ten božský učiteľ, on nám udelí toto umenie vo sv. birmovke, keď nás darom umenia obohatí. O, proste Ducha sv. skrúšene o toto umenie. Potom budete chodiť vo svetle viery, jako priatelia kríža Kristovho po ceste čnosti a dokonalosti. Svetlo umenia vám bude ešte i pri smrti svietiť a ukazovať vám cestu k životu večnému.

6 Dar nábožnosti. Umenie (dušného spasenia) ukazuje nám prostriedky a cesty, ktorými náš cieľ najistejšie obsiahnuť môžeme. Nábožnosť približuje nás k tomuto cieľu. Lebo pod nábožnosťou nemá sa iné rozumieť, nežli detinská láska k Bohu, ktorá má svoj základ v otcovskej láske Boha k nám, Kristus Pán nás chcel povzbudiť k tejto detinskej láske, k tejto detinskej láske k Bohu vo svojej kázni na hore, keď nám privoláva: »Zkladajte všetku vašu starosť v Pánu, lebo on sa stará o vás, každý vlas je spočítaný na hlave vašej, a žiaden nespadne s hlavy bez vôle vašeho Otca nebeského. Prečo ste tak pečliví a zpytujete sa: čo budeme jesť, čo budeme piť? Hľaďte na ptáctvo nebeské, že nesejú, ani nežnú, a Otec váš nebeský kŕmi ich, čím viacej vás malej viery? Poneváč sme pokrstení, máme o mnoho väčšiu príčinu k tejto detinskej láske k Bohu. Lebo skrze krst stali sme sa dietkami božími, a skrze krst, a obzvlášte skrze sv. birmovanie, obsiahli sme nie ducha služobníctva, ale ducha detinstva božieho, v ktorom voláme: Abba, Otče, t. j. smieme Boha plní lásky a dôvery otcom menovať.

Veľmi mnohí sa každodenne modlievajú: Otče náš, alebo: Nebeský Otče atď a nemyslia a necítia pri tom nič. To nie je nábožná modlitba. Ale kto s opravdivou láskou svojho srdca menuje Boha Otcom, a kto pri modlitbe k Bohu hovorí, jako

dieťa ku svojmu otcovi, ten obdržal od Ducha sv. dar nábožnosti, ktorý sa sám v nás modlí nevysloviteľným vzdychaním. A táto nábožnosť je veľká výhra pre duchovný život a je veľmi osožná. Lebo kto ju má, nebude nikdy smutný a bojazlivý, nikdy nešťastlivý, poneváč vie, že Boh, jeho láskyplný Otec, všade je, všetko rídi a spravuje a všade ho ochraňovať bude, nábožný bude sa môcť hriechu ľahšie varovať a dobre s väčšou radosťou vykoná, poneváč vie, že je to vôľa jeho nebeského Otca. O jak radostne by všetci kresťania povinnosti stavu svojho plnili, keby boli duchom pravej nábožnosti naplnení. Všetko by konali z lásky k Bohu, svojmu nebeskému Otcovi, a láska obľahčuje všetko. Jak trpezlivejší a odbodlanejší boli by kresťania v kríži a v trápení, keby na to mysleli, že Boh keď i trestať musí, ostáva náš láskyplný Otec, jak o mnoho väčšia bola by láska k bližnemu, keby všetci mali dar nábožnosti, t. j. všetci mali správnu detinskú lásku k Bohu, lebo potom by i svojich spolubližnych milovali, ktorí sú tiež dietky tohoto Otca, teda sú ich bratia a sestry. A kto má ducha nábožnosti, nebude sa ani smrti báť, lebo tomu sa objaví smrť len ako posol, ktorého mu milý Boh poslal, aby ho do domu otcovského povolal. Vidíte teda, jako nás nábožnosť nad svet vyvyšuje a prez všeliaké prekážky k nášemu cieľu, ku spojeniu sa s Bohom rýchlo sbližuje. Proste teda Ducha sv., aby vám slávny dar nábožnosti, tejto detinskej lásky k Bohu, nebeskému Otcu, dobre hlboko do srdca vášho vštepil, že by ste po celý váš život nábožní a čnostní boli, a jako dietky božie i dedičmi kráľovstva nebeského sa stali.

7. Dar bázne božej. Boh je k nám nekonečne dobrotivý a láskavý; on je láska samá. Preto máme sa i my vždy s detinskou láskou a s plnou dôverou k tomuto najvýš dobrému otcovi blížiť. Áno oproti nemu musíme byť plní lásky a oddanosti, plní dôvery, čo sa jeho týka, nemáme sa, čo báť. Boh nechce, aby sme mali pred ním strach, alebo úzkosť, snáď ako nejaký sluha pred svojím prísnym pánom, a aby tento strach odobral, Syn Boží stal sa dieťaťom, (dieťaťa sa nikto neboji,

každý sa k nemu dôverne bliži), a aby si našu dôveru, lásku a oddanosť vydobyl, ustanovil prevelebnú sviatosť oltárňu, v ktorej svoju božskú velebnosť, svoju slávu skrýva, skrze ktorú v svätostánku zatvorený, zároveň stal sa naším väzňom, ako sv. Alfonz z Liguori hovorí. Keď však so stránky božej niet žiadnej príčiny, prečo by sme sa mali báť a triasť, my s našej strany máme dostatočnú príčinu obávať sa. Lebo my sme slabí, skoro zabúdzame na svoje najlepšie predsavzatia, a sme viac ku zlému, nežli k dobrému náchylní. Preto platí vždy a o každom slovo apoštolovo: »Kto stojí, nech hľadí, aby nepadol.« Nikto nenie, kým žije, tak pevný v dobrom, že by už nemohol upadnúť. Preto nás napomína sv. písmo, aby sme na spasení našom so strachom a trasením účinkovali. Tento strach teda, padnúť, hriechu sa dopustiť, milosť božiu ztratiť, Boha obraziť, menuje sa bázňou božou. A o tento dar boží prosí biskup počas všeobecného vzkladania rúk tými slovami: »Naplň ich (o Bože) darom tvojej bázne.« O tento nebeský dar musíte i vy Ducha sv. celkom vrúcne a pokorne prosiť. Jestli tento dar mať budete a si ho zachováte, vtedy i druhé dary Ducha sv. zachováte a budete nábožnými, horlivými kresťanmi. Lebo všade budete myslieť: Boh ma vidí, on vie všetko, obrazil bych Boha, jeho otcovské srdce zarmútil, kebych to lebo to učinil. Budete vždy pred očima božíma chodiť, pri pokušeniach k zlému hovoriť: Jako bych mohol pred očima Boha môjho zhrešiť? A keď sa vám niečo ťažkého prihodí, nebudete sa žalovať a reptať, ale myslieť: Boh to chce, z lásky k nemu to chcem činiť, ináč bych ho zarmútil a obrazil. A tak vás bude táto bázeň božia pred zlým chrániť a k dobrému povzbudzovať. Dietky, nebuďte bojazlivé ani vtedy, keby ste boly celkom samotné, lebo Boh, váš nebeský Otec, je vždy a všade pri vás, a anjel strážca vás ochraňuje. Nemáte sa čo báť. Ale jednoho sa predsa musíte báť, totižto milého Boha, vášho nebeského Otca, hriechom obraziť. Táto svätá bázeň božia musí vás celkom naplniť a preniknúť. Proste Ducha sv. o tento dar. Vtedy budete bohatí a šťastliví. Lebo, hovoril Tobiáš k synovi svojmu: »My vedieme síce chudobný život, ale

budeme mať mnohé statky, keď sa budeme Boha báť, všetkých hriechov sa varovať a dobré činiť.

Toľko o siedmich daroch Ducha sv. Ja som chcel o tomto predmete trochu obšírnejšie pojednávať, aby ste poznali, čo sú tieto dary, z čoho pozostávajú a jak veľkú cenu pre nás majú. Vy to teda uznáte, prečo katekismus na tú otázku: Jako máme sv. birmovanie prijať? odpovedá: 1. Máme byť v stave milosti a Ducha sv. vrúcne o dary jeho prosiť. Lebo týmito darmi duše naše v skutku sa obohacujú, okrášľujú a oblažujú, ony účinkujú, že za svoj cieľ večné blahoslavenstvo jasne poznávame, a dávajú nám náležité prostriedky do ruky, ktorými by sme tento cieľ ľahko a iste dosiahli. Ale týmto sme len o jednej požiadavke k hodnému prijatiu sv. birmovania hovorili; na druhom mieste sa požaduje: 2. Máme Bohu sľúbiť, že chceme jako dobrí kresťania živí byť a umrieť.

Kto je dobrý kresťan? Či ten, ktorý len pre zem žije, nerád sa modlí? nechce počúvať kázeň a kresťanské vynaučovanie, a čítať nábožnú knihu? celkom je studený a ľahostajný? nenie nábožný a bohabojný? Nie, to nie je žiaden dobrý kresťan, ale naproti ten, ktorý sa horlive stará o svoje dušné spasenie, usilovne sa modlieva a do kostola chodí, dobré knihy rád číta, svoju vieru všade vyznáva, pred očima božíma chodí a je svedomitý. Že takými budete, to sľúbiť musíte Pánu Bohu. Musíte jako pri svätom krste s Bohom smluvu uzavrieť. Pán Boh vám dá sedem darov Ducha svätého skrze sviatosť birmovania. Ale musíte za to Pánovi sľúbiť, že chcete tieto dary jakožto toľké hrivny verne použiť k dokonálosti, k dušnému spaseniu, teda že chcete mať svoj cieľ, nebo stále pred očima, že chcete múdro žiť, času dobre použiť a že nechcete svoje večné blahoslavenstvo, pre okamžitú rozkoš, pre nejakú malú výhodu na kocku položiť, ďalej, že sa chcete usilovať vždy k väčšej znalosti v božských veciach nábožným rozjímaním, poslúchaním slova božieho, čítaním dobrých knih, že v pochybnostiach a rozpakoch útočište k Bohu brať budete, že nič dôležitého nepodujmete bez zrelého rozvažovania s Bohom

v modlitbe, že radi poslúchnete vnuknutia Ducha sv. a že chcete pri voľbe stavu svojho Boha o radu prosiť. Sľúbte obzvlášte milému Bohu, že chcete vieru svoju stále slobodne a verejne vyznávať, že sa nechcete hanbiť za modlitbu, za znak sv. kríža, za konanie náboženských povinností. Sľúbte, že chcete radšej zomrieť, nežli viere a náboženstvu sa zpreneveriť. Sľúbte, Boha vždy vrúcne a detinský milovať, pred svätými očami božími chodiť a radšie tisíckrát zomrieť nežli jeho ťažkým hriechom obraziť. Sľúbte, že v sväto-katolíckej viere, jako ste boli pri birmovke, za jej zastavateľov označení a pomazaní, i živí budete i zomriete.

Na pokon je predpísané, aby ste sa nevzdialili, dokiaľ biskup požehnanie nedal. Napred totižto vystiera biskup ruky nad všetkých birmovancov a volá Ducha sv. na nich; potom vzkladá ruky na každého osvé a maže ho krížmom; na pokon udelí všetkým dohromady sv. požehnanie. Birmovanci nemajú neskoro prijsť, ale majú sa už na biskupskej sv. mši ustanoviť; na každý pád žiaden nesmie chýbať pri všeobecnom vzkladaní rúk. Keď je kto už obirmovaný, nesmie sa vzdialiť, ale má sa na tiché miesto v kostole odobrať a modliť: Má Bohu srdečne ďakovať za milosti tejto sviatosti, a sľuby zložiť, ktoré ste pri 2. punkte tejto otázky počuli. Má i Ducha sv. prosiť o pomoc, aby milosti tejto sviatosti verne zachovať mohol. Má sá modliť asi takto:

Božský Duchu svätý! Ďakujem ti, že si ráčil skrze sviatosť sv. birmovania do môjho srdca prijsť a vnútorne duši mojej svätým krížmom nezrušiteľný znak tvojho pôsobenia vtlačiť, hneď jaknáhle čelo moje zovnútorne znakom sv. kríža rukou biskupovou poznačené bolo. Prosím ťa, naplň ma milosťou svojou, posilni a potvrď ma v pravej viere a zapáľ vo mne oheň tvojej božskej lásky, učiň ma vo všetkých protivnostiach, ktoré mám pre Krista podstúpiť, neohrozeným a trpezlivým, a popraj, abych jako posilnený kresťan vo všetkých čnostiach vzrastal, mocné pôsobenie tejto sviatosti vo všetkých pokušeniach obzvlášte v mojom poslednom boji, v smrteľnej úzkosti,

cítil, a tak aby sa mi prijatie tejto sviatosti k pojisteniu a zvýšeniu večného blahoslavenstva v nebesách podarilo. Amen. Alebo modlí sa pieseň na poďakovanie »Teba Boha chválime.«

Keď sú už všetci obirmovaní, vtedy dáva biskup všetkým sv. požehnanie. A žiaden birmovanec sa nemá vzdialiť, dokiaľ biskup požehnanie neudelil. Požehnanie má veľkú moc a účinok. Takto bolo pri požehnaní arciotcov národa israelského, Abraháma, Isáka a Jakuba. A jakú moc malo požehnanie Kristovo! On dal požehnanie svoje na niekoľko chlebov a rybičiek, a hľa, požehnanie toto malo takú moc, že sa z mála chlebov a niekoľko rýb nasýtili tisíce ľudí. Biskupi sú nástupci apoštolov, ktorým Kristus všetkú svoju moc a vládu odovzdal. A preto má i požehnanie biskupovo zvláštnu moc. Prijmite ho nábožne, a proste milého Boha, aby toto požehnanie, ktoré vám rukou biskupovou udeľuje, sprevádzalo vás cez celý život, nikdy od vás neodchádzalo, vo všetkých nebezpečenstvách duše a tela vás chránilo, a jak k časnému, tak večnému dobrému vám slúžilo.

Milé dietky, už je len málo dni, do sv. birmovky, použite ešte tento čas dobre, aby ste sa pripravili k takému prijatiu tejto sviatosti, čo vám hojný užitok prinesie. Birmovku možno je len raz prijať, chyby, ktorých sa tu dopustíte, nemožno viac napraviť. Jako sa pripravovali apoštoli k prijatiu Ducha sv.? Prv než Pán Ježiš na nebesá vstúpil, prikázal učedlníkom, aby z Jeruzalema neodchádzali, ale aby tu sľub otcov čakali. Podľa tohoto rozkazu po vstúpení Pána učedlníci navrátili sa s hory olivetskej do Jeruzalema. Tu sa shromaždili okolo Matky Ježišovej, v zatvorenej izbe, vzdialení od hluku svetského, a jednomyseľne sotrvávali na modlitbe. Teda utiahnutím a modlitbami pripravovali sa na príchod Ducha sv. I vy to tak musíte činiť. Nesmiete teraz po ulici mnoho behať, musíte i svoje hry obmedziť, vážne a utiahnute, usilovne a horlive sa modliť. Keď len možno, máte ísť aspoň na štvrť hodiny do kostola alebo do kaplnky modliť sa za dary Ducha sv. K tomuto cieľu dobre vám poslúžia obidve pesničky o sv. Duchu, ktoré som vám

predkladal, alebo i modlitbu, ktorú biskup odriekal pri všeobecnom vzkladaní rúk totižto: Všemohúci, večný Bože! Ktorý si ráčil týchto svojich služobníkov z vody a z Ducha svätého znovuzrodiť, a ktorý si im odpustenie všetkých hriechov ich udelil, vylej na ních z nebies dolu Utešiteľa, Ducha svätého s jeho sedmorými darmi. Amen. Ducha múdrosti a rozumu. Ducha rady a sily. Ducha umenia a pobožnosti. Naplň ich Duchom bázne, bázne svojej a poznamenaj ich znamením kríža † Kristovho k životu večnému. Skrze tohože Pána nášeho Ježiša Krista, Syna Tvojeho, ktorý s Tebou žije a kraľuje v jednote Ducha Svätého, Boh, na veky vekov. Amen. My sa túto modlitbu za sedem darov Ducha svätého spolu skrúšene pomodlíme.

Už máme len dve otázky o birmovke pojednávať, ktoré jednajú o birmovných kmotroch.

Prečo sú i pri birmovaní kmotri?

Aby birmovancov k birmovvaniu viedli a im potom v duchovnom boji radou a skutkom pomáhali.

Jakú úlohu majú kmotrovia? Oni sú jako by duchovní rodičia pokrsteného, t. j. duchovne znovuzrodeného, sú krstní svedkovia a jako duchovní zástupcovia v mene pokrsteného zkladajú vierovyznanie a krstný sľub. Jakú povinnosť majú potom? Oni majú v nedostatku rodičov starosť viesť o to, aby dieťa bolo vychovávané v katolíckom náboženstve.

Ktoré povinnosti majú birmovní rodičia?

Musia birmovancov k birmovke viesť. A potom? Majú birmovancom v duchovnom boji radou a skutkom na pomoci byť ku pr. majú ich na nebezpečenstvá upozorniť, ktoré im hrozia, o to sa starať, aby ich birmovné dietky za učňov, za slúžky do kresťanských domov sa dostaly. Aby birmovní kmotrovia toto vykonávať mohli, požaduje od nich cirkev svätá isté vlastnosti.

Jaké vlastnosti žiada cirkev od birmovných kmotrov?

Aby boli katolíci už obirmovaní, bezúhonného života a nie primladi.

Majú byť katolíci, to sa rozumie samo od seba. Pri katolíckych slávnostiach majú len katolíci spoluúčinkovať. Čo nás je po tých, ktorí von stoja. Jako by mohol protestant účasť brať na sviatosti, v ktorú neverí? Jako by mohol nekatolík svojmu birmovnému dieťaťu v duchovnom boji, ku pr. v pochybovaní vo viere pomáhať? Preto je tá požiadavka, aby birmovní rodičia katolíci boli, celkom spravodlivá.

Ďalej kmotrovia musia byť birmovaní. Lebo jestli birmovancov k birmovke viesť chcú, museli už túto cestu preisť a vedeť, čo sa tu všetko činiť a zachovávať má. A jestli chcú birmovancom v duchovnom boji pomáhať, musia už sami byť k tomuto boju ozbrojení a v tom vycvičení.

Ďalej majú byť kmotrovia bezúhonného života, lebo jako môžu birmovancom v duchovnom boji pomáhať, jestli oni sami v ňom podľahli, jestli oni bojujú nie za Krista a jeho svätú vec, ale prešli k nepriateľovi a Krista svojím bezbožným životom zapreli?

Napokon nesmejú byť primladí, musia byť aspoň von zo školy a kresťanského vyučovania. Lebo kto potrebuje, aby ešte sám vedený bol, nemôže ten iných viesť, kto je ešte nezkúsený a slabý sám, nemôže ten iným radou a skutkom pomáhať. To sa samo od seba rozumie, že rodičia svoje dietky nemôžu k birmovke viesť a tak ani bratia a sestry nie. Tiež musia byť birmovní rodičia iní, nežli krstní.

Čo má kmotor činiť pri birmovke?

Prv musel biskupovi meno birmovanca povedať. Lebo birmovanec dostáva pri birmovke meno niektorého iného svätého, jako pri krste, a na to býva birmovaný. A jako musí krstný kmotor meno krstenca vypovedať, tak musel prv i birmovný kmotor birmovné meno udať. Teraz nie je to už v obyčaji, lebo teraz je už zavedené, že birmovné meno napíše farský úrad na birmovnú cedulu, ktorú každý birmovanec od farára dastane a ktorú pri birmovke odovzdať musí. Birmovanec teda dostane pri birmovke meno niektorého svätého a na toto meno býva birmovaný.

Toto meno môže potom birmovanec pri svojom krstnom mene písať.

Počas birmovania musí kmotor pravú ruku položiť na pravé pleco birmovancovo, jako by chcel sa osvedčiť, že sa chce za birmovanca zaujať, že ho chce pod ochranu vziať, že mu chce v duchovnom boji pomáhať.

Prv bolo i to v obyčaji, že kmotor čelo birmovancovo po vykonanom mazaní bielou stužkou obvinul, aby krížmo nemohlo ztiecť a sa zneuctiť. Túto stužku, birmovnú stužku, musel birmovanec za 8 dní nosiť (jako za starodávnych časov i krstenci za 8 dní, totižto od veľkej soboty až do bielej nedele, krstné rúchu nosiť museli.) Na ôsmy deň museli ísť birmovanci k farárovi, ktorý im stužky sňal a spálil, a čelá poutieral, aby sa s krížmom povera vyvádzať nemohla. Teraz iný poriadok je zavedený. Čelo birmovancovo sa už neovija bielou páskou, ale sa hneď po birmovke bavlnou utiera. Kmotor nemusí viac birmovnej stužky kupovať. Za to dáva birmovancovi v peniazoch asi toľko, čo tá stužka stáť mohla, a tieto peniaze nazývajú sa i vienkom, ponevač to dávajú namiesto birmovnej pásky k obvinutiu čela. Okrem toho je v obyčaji, že kmotor birmovancovi ešte i iné dary dáva. To je pekná obyčaj, len keby tie dary význam malý pre tento deň alebo aspoň užitočné boly pre domáci život. Celkom vhodný birmovný dar je ku pr. modliaca knižka, ruženec, voskova svieca a podobné. Nepochopujem, čo za význam majú mať, jako birmovné dary, ku pr. hodinky, nôž atď.? Nežiadajte si takých darov.

Pri vyučovaní o svätom krste počuli ste, že kmotrovia so svojimi krstnými, a s ich rodičami nesmú vstúpiť do stavu manželského, nesmú sa sobrať. Prečo nie? Lebo medzi nimi skrze svätý krst duchovné príbuzenstvo povstalo. Také duchovné príbuzenstvo povstáva i skrze birmovku medzi birmovným kmotrom, jeho birmovaným a rodičmi birmovanca. Preto i musí si birmovanec svojho birmovného otca (matku) obzvláštne vážiť a ctiť, menovite ho do modlitby zatvárať. Na birmovku musí si každý birmovanec farské svedoctvo priniesť (birmovnú cedulu), že je dobre vyučený, a že sviatosť pokánia a oltárnu prijal.

Po birmovke niekdy obdrží každé dieťa cedulku od kňaza, na ktorej je modlitba vytlačená. Po birmovke hneď odtiahnite na tiché miesto v kostole a tam medzi inými i túto modlitbu sa pomodlite. Túto modlitbu zachovajte si na pamiatku a čítajte často, aby ste si rozpomienku na tento pekný a slavný deň, na ten veliký deň milosti, na ktorý ste sv. birmovku prijali, v srdci vašom zase občerstvili a i na tie predsavzatia sa rozpamätali, ktoré ste vtedy učinili.

Kedykoľvek sa túto modlitbu modliť budete, proste, aby tie milosti vo vás obnovil, ktoré vám pri sv. birmovaní udelil. Takéto obnovenie a občerstvenie birmovnej milosti má sa stávať na deň narodenia, alebo na meniny (spolu i s obnovením krstných sľubov), pri každej spovedi a prijímaní, v týždni po svätodušných sviatkoch, obzvláštne ale na výročný deň birmovky.

Ja úfam, že na tento deň tak ľahko nezabudnete, on bude jeden z najradostnejších dní vášho života, jestli sviatosť birmovania dobre prijmete. Použite ešte zbývajúci čas k hodnej príprave. Rozhojnite svoju horlivosť, rozmnožte svoje modlitby. Človek nič neobsiahne bez starosti a unúvania. To platí i ohľadom obsiahnutia duchovných pokladov a bohatství. Usilujte sa teda, čo z vás vystačí, tie poklady milosti obsiahnuť, ktoré Boh do tejto sviatosti složil. Modlite sa každodenne jednu alebo viac piesní k Duchu sv. A teraz pomodlime sa spolu: Duchu sv. príď z neba atď. Všemohúci večný Bože atď. Otče náš. — Zdravas Maria — — —